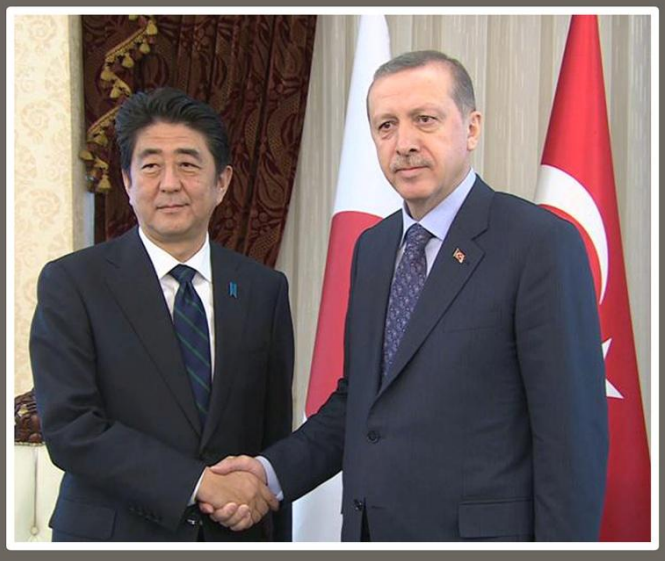
T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
2012 YILI İDARE FAALİYET RAPORU

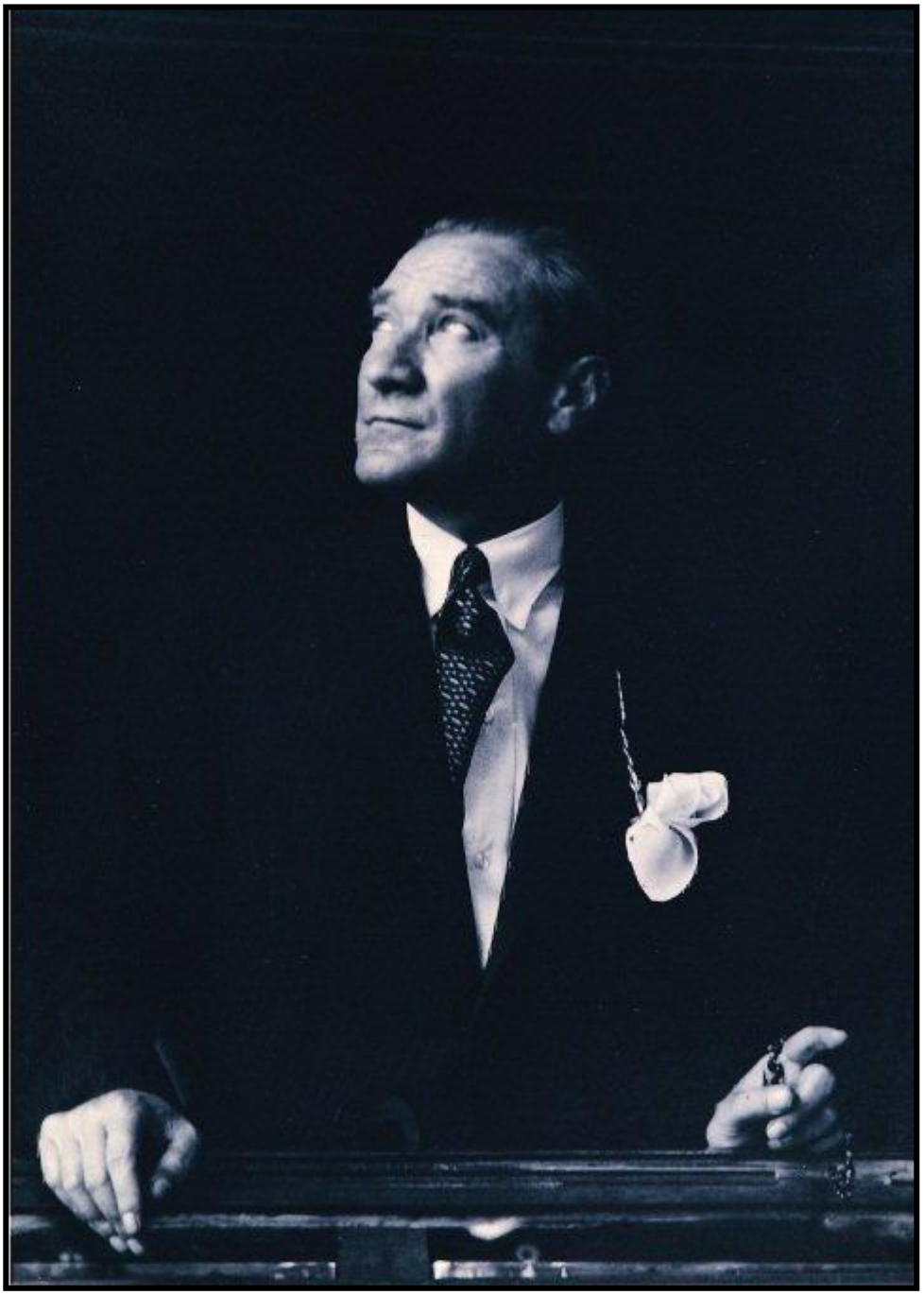

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

2012 FAALİYET RAPORU

2013

"Yurtta sulh, cihanda sulh"

Gazi M. Kemal

İÇİNDEKİLER

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

I. GENEL BİLGİLER **1**

A. Misyon ve Vizyon 1

B. Görev, Yetki, İlke ve Sorumluluklar 2

C. İdareye İlişkin Bilgiler 4

1. Tarihçe 4

2. Fiziksel Yapı 5

3. Teşkilat Yapısı 7

4. İnsan Kaynakları 9

5. Haberleşme ve Teknolojik Altyapı 10

6. Kütüphane 11

7. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi 11

8. İç Denetim Faaliyetleri 13

II. AMAÇLAR VE İZLENECEK TEMEL SİYASALAR **14**

A. Başlıca Dış Politika Amaçlarımız 14

B. Dış Politika Amaçları Doğrultusunda İzlenecek Temel Siyasalar 15

C.İnsan Kaynakları, Fiziksel Ve Teknik Altyapı İle Bütçe Konularındaki Öncelikler 16

1. İnsan Kaynaklarımızı Yeterli Düzeye Yükseltmek 16

2. Teşkilatımızın Fiziksel Altyapısını Güçlendirmek 16

3. Bilişim ve Teknoloji Altyapımızı Geliştirmek 17

4.Bütçemizin Yeterli Düzeye Yükseltilmesini Sağlamak, Etkin Bir Mali Yönetim Oluşturmak 17

III. 2012 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER **19**

A. Mali Bilgiler 19

1. Bütçe Uygulama Sonuçları 19

2. Mali Denetim Sonuçları ve Mali Kontrol İşlemleri 24

B. Performans Bilgileri 25

1. İnsan Kaynakları Alanında Atılan Adımlar 25

2. Fiziki Yapının İyileştirilmesi Alanında Atılan Adımlar 27

3. Siyasi, Kültürel, Konsolosluk ve Eğitim Faaliyetleri 36

Avrupa Birliği 37

Amerika Birleşik Devletleri 38
Rusya Federasyonu 39
Avrupa Ülkeleri 40
Balkanlar 50
Kıbrıs 57
Orta Doğu 59
Güney Kafkasya 70
Orta Asya 72
Güney Asya 75
Asya Pasifik 77
Afrika 80
Latin Amerika ve Karayipler 83
Birleşmiş Milletler 83
NATO 84
Karadeniz'de Deniz Güvenliği 86
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları 86
AGİT, Silahsızlanma ve Silahların Kontrolü 87
Terörizmle Uluslararası Mücadele 88
Uluslararası Ekonomi ve Bölgesel Örgütler 88
Enerji 91
Çevre ve Su 92
4. Kültür ve Tanıtım Faaliyetleri 92
5. Konsolosluk Faaliyetleri 94
6. Diplomasi Akademisi ve Eğitim Faaliyetleri 100
7. Hukuk Danışmanlığı 101
8. Tercüme Faaliyetleri 102
9. Arşiv Faaliyetleri 103
10. Stratejik Araştırmalar Merkezi 104
11. Enformasyon ve Kamu Diplomasisi 107
12. Teftiş Kurulu 109

IV. BEŞİNCİ BÜYÜKELÇİLER KONFERANSI **110**

V. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ **111**

A. Güçlü Yönlerimiz 111
B. Güçlendirilmesi Gereken Yönlerimiz 112

TABLOLAR

Tablo 1 Dış Temsilciliklerimizin Türlerine Göre Dağılımı 6
Tablo 2 Dış Temsilciliklerimizin Coğrafi Dağılımı 6
Tablo 3 Dışişleri Bakanlığı Personelinin Statüleri İtibariyle Dağılımı 9
Tablo 4 2012 yılında Dışişleri Bakanlığı'nda Memuriyete Başlayan Personel 10
Tablo 5 Dışişleri Bakanlığı Bütçesinin Yıllara Göre Genel Bütçe İçerisindeki Payı 19
Tablo 6 2012 Yılı Bakanlığımız Bütçe Teklifi ve Ödeneklerin Harcama Kalemleri 20
Tablo 7 2012 Yılı Bütçemize Özel Ödenek Olarak Kaydedilen Miktar 20
Tablo 8 Mal ve Hizmet Alım Giderleri (TL) 21
Tablo 9 Uluslararası Katkı Payları (TL) 21
Tablo 10 Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı (TL) 22
Tablo 11 Yıllar İtibariyle Kamu Zararı Tahsilatı (Adet) 23
Tablo 12 2012 Yılındaki Fiili Durum 23
Tablo 13 2012 Yılında Tamamlanan İnşaat İşleri 28
Tablo 14 2012 Yılında Devam Eden İnşaat İşleri 29
Tablo 15 2012 Yılında Devam Eden Proje İşleri 29
Tablo 16 2012 Yılında Tamamlanan Onarım İşleri 30
Tablo 17 2012 Yılında Devam Eden Onarım İşleri 30
Tablo 18 2012 Yılında Yapılan Satın Alınan Arsalar /Binalar 30
Tablo 19 2012 Yılında Kiralanan Kançılarya / İkametgah Binaları 32
Tablo 20 2012 Yılında Kiralanan Lojmanlar 32
Tablo 21 2012 Yılı İtibariyle Dış Temsilciliklerimizdeki Taşıt Durumu 34
Tablo 22 2012 Yılında Dış Temsilciliklerimiz için Satın Alınan Taşıtlar 34
Tablo 23 Akademiler Arası İşbirliği Çerçevesinde 2012 yılında İmzalanan Anlaşmalar 101
Tablo 24 STRM tarafından 2012 Yılında Yapılan Faaliyetler 105

ŞEMALAR

TEŞKİLAT ŞEMASI 8

EKLER

EK 1 İç Kontrol Güvence Beyanı
EK 2 Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı
EK 3 2012 Yılında Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakan Seviyesinde Gerçekleştirilen Karşılıklı Ziyaretler
EK 4 Yıllar İtibariyle Bütçe Giderlerinin Kurumsal Sınıflandırma Tablosu
EK 5 Yıllar İtibariyle Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırma (1. Düzey) Tablosu
EK 6 Yıllar İtibariyle Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma (2. Düzey) Tablosu

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

Küreselleşmenin hız kazandığı Soğuk Savaş sonrası dönemde uluslararası sistemde yaşanan kapsamlı değişim sürecinden gereğince yararlanmayı hedefleyen Türkiye, çok boyutlu ve aktif bir dış politika yürütmektedir.

Uluslararası barış, istikrar, güvenlik ve refahın tesisine yönelik politikaları çerçevesinde sadece bölgesinde değil küresel ölçekte de ağırlığı giderek artan ve yeni sorumluluklar üstlenen Türkiye, 2012 yılında dış politika alanında hareketli bir dönemden geçmiştir. Küresel ekonomik krizin Avrupa ülkeleri başta olmak üzere geniş bir coğrafyada hissedilen olumsuz etkileri ve Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da gerçekleşmekte olan dönüşüm süreci, tüm dünya ve uluslararası toplum için ciddi sınamaları beraberinde getirmiştir.

Akdeniz Havzası'nın kuzeyi ve güneyinde yaşanan bu tarihi değişim ve dönüşüm, ülkemize ilave sorumluluklar yüklemektedir. Nitekim, ülkemizin bölgesel ve küresel birçok meselede perspektifini ve olumlu katkısını zamanlıca belirleyerek ortaya koyabilmesi gerekmektedir. Türkiye'nin coğrafi konumu, tarihi birikimi ile siyasi ve ekonomik alanlarda sağladığı ilerlemeler, dinamik, çok boyutlu, ilkeli, vizyoner ve ön alıcı bir dış politika uygulamamızı mümkün kılmaktadır.

Dış politika bakımından önemli gelişmelerin yaşandığı bu dönemde ayrıca, ülkemizin Afrika, Latin Amerika ve Asya'daki mevcudiyetinin ve bölgesel örgütler ve uluslararası kuruluşlar nezdindeki faaliyet alanını genişletmeye yönelik çalışmalar hız kesmeden devam etmiştir.

Bu bağlamda, Bakanlığımızın dış teşkilatı, hâlihazırda son 20 yıl içerisindeki en büyük genişleme sürecinden geçmektedir. Bu çerçevede, son üç yılda olduğu gibi 2012 yılında da yeni açılan dış temsilciliklerimiz bakımından Afrika kıtası ön plana çıkmıştır. Bu bağlamda 2012 yılında Vagadugu (Burkina Faso), Niamey (Nijer), Windhoek (Namibya) ve Librevil (Gabon) Büyükelçilikleri açılarak faaliyete geçmiştir. Kıta'da, Mayıs 2009'da 7'si Sahranın Güneyinde olmak üzere toplam 12 Büyükelçiliğimiz mevcutken, 2011 yılı sonunda Büyükelçiliklerimizin sayısı 27'ye yükselmiş, 2012 yılında ise bu sayı 31'e ulaşmıştır. Diğer taraftan, Encemime (Çad), Konakri (Gine) ve Cibuti (Cibuti) Büyükelçiliklerinin 2013 yılında faaliyete geçmesiyle ilgili çalışmalar sürdürülmüştür.

Afrika ülkelerine yönelik bu çok boyutlu çabalarımız neticesinde Kıta ülkeleriyle ekonomik ilişkilerimiz ve ticaret hacmimiz de son yıllarda önemli gelişme göstermiştir. Sahra altı Afrika ülkeleriyle 2000 yılında 742 milyon Dolar olan ticaret hacmimiz 2010 yılında 4,3 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş, 2011 yılında ise yaklaşık 7.5 milyar Doları bulmuştur. 2010 yılında tüm Afrika ülkeleriyle toplam 15,7 milyar Dolar olan ticaret hacmimiz ise 2011 yılında 17.1 milyar ABD Doları düzeyinde gerçekleşmiştir.

2012 yılında ayrıca, Kito (Ekvator Cumhuriyeti), Nepido (Myanmar) Büyükelçiliklerimiz ile Bordo (Fransa) ve Nant (Fransa) Başkonsolosluklarımız faaliyete geçmiştir. Bu suretle son dönemde faaliyete geçen veya kararnamesi çıkmış olup önümüzdeki dönemde faaliyete geçecek olan 44 yeni temsilcilikle birlikte, Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatını oluşturan toplam temsilcilik sayısı; 126'sı Büyükelçilik, 11'i Daimi Temsilcilik ve 84'ü Başkonsolosluk olmak üzere toplamda 221'e ulaşacaktır. Sözkonusu temsilciliklerin hâlihazırda 204'ü aktif durumdadır. Açılmasına karar verilecek ilave yeni temsilciliklerle birlikte temsilcilik sayımızın önümüzdeki dönemde 230'a ulaşması planlanmaktadır.

Bakanlığımızın kurumsal kapasitesinin geliştirilmesini teminen 2009 yılında başlattığımız yeniden yapılanma sürecinde, 2010 Ağustos ayında yürürlüğe giren 6004 sayılı yeni Teşkilat Kanunu önemli bir adım teşkil etmiştir.

Yeni Teşkilat Kanunumuzun insan kaynakları yönetimi bakımından hayata geçirilebilmesi amacıyla, liyakat ve şeffaflık esaslarına dayalı, hukuk devletinin gereklerine uygun, çağdaş yönetim anlayışı çerçevesinde ikincil mevzuatlar da zaman kaybedilmeden yürürlüğe konulmuştur.

Bakanlığımızın ve yurtdışı temsilciliklerimizin fiziki altyapısının geliştirilmesine yönelik çalışmalarımız 2012 yılında da devam etmiştir. Bu bağlamda yatırım harcamaları ödeneğimiz dış politika önceliklerimize göre belirlenen yıllık yatırım programımızdaki hedeflerin hayata geçirilmesi için kullanılmıştır. Bakanlığımızın 2012 yılı içinde hizmete giren sekiz yeni temsilciliğimiz (Niamey (Nijer), Windhoek (Namibya), Librevil (Gabon), Vagadugu (Burkina Faso), Kito (Ekvator), Nepido (Myanmar) Büyükelçiliklerimiz ile Nant (Fransa), Bordo (Fransa) Başkonsolosluklarımız) için yapılan harcamalar yıllık yatırım harcamalarımızda önemli bir kalemi teşkil etmiştir.

2012 yılında ayrıca, Berlin Büyükelçiliğimiz kançılarya binası ile Doha Büyükelçiliğimiz kançılarya, ikametgah ve personel konutu binaları inşaatları tamamlanmıştır. Yurtdışında en fazla vatandaşımızın yaşadığı Almanya'da en prestijli kançılarya binası özelliğini taşıyan Berlin Büyükelçiliğimizin yeni kançılarya binası Sayın Başbakınımız tarafından 30 Ekim 2012 tarihinde açılmıştır.

2012 yılında dört temsilciliğimizin (Saraybosna, Abuja, Ulanbator Büyükelçilikleri ile Nahçıvan Başkonsolosluğumuzun) devam eden inşaatlarına ilişkin nakdi ödemeler yerine getirilmiştir. New York'taki iki temsilciliğimizin de (BM nezdindeki Daimi Temsilciliğimiz ile New York Başkonsolosluğumuz) içinde yer alacağı yeni Türkevi binası projesinin hayata geçirilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

Yatırım harcamalarımız çerçevesinde, 2012 yılında Dublin, Lusaka ve Darüsselam Büyükelçilikleri için kançılarya ve ikametgah binaları satın alınmış ve çok sayıda dış temsilciliğimizin bina büyük onarım ve küçük onarım işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizin dış dünyayla olan resmi haberleşmesini yürütmekte olan Bakanlığımızın, merkez ve yurtdışı teşkilatının kullandığı haberleşme sistemlerinin bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelere paralel olarak güncellenmesi çalışmalarına 2012 yılında da devam edilmiştir.

Bu çerçevede, gerek yurtiçi ve yurtdışı teşkilatımızdaki bilgisayar ve diğer elektronik alt yapı bu doğrultuda mümkün olduğunca yenilenmiş, gerek ihtiyaç duyulan yazılımlar satın alma yoluyla ya da Bakanlığımız öz kaynaklarıyla geliştirilmiştir.

Bakanlığımızca geliştirilen BelgeArşiv.Net doküman yönetim sisteminde, TÜBİTAK ile işbirliği halinde, Bakanlığımız imza yetkili personeli elektronik imza kullanımına başlamış, bu çerçevede Cumhurbaşkanlığı ile elektronik yazışma uygulamasına geçilmiştir. Adalet Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığıyla da bu doğrultudaki çalışmalar son aşamasına gelmiştir.

Bir ülkenin dış politikasının en önemli unsurunun yurtdışındaki vatandaşlarının çıkarlarını korumak ve onlara her daim en kaliteli hizmeti sunmak olduğu düşüncesinden hareketle konsolosluk hizmetlerinde son dönemde büyük atılımlar yapılmıştır. Nitekim Bakanlığımızın merkez ve dış teşkilatı, vatandaşlarımızın konsolosluk hizmetlerini 7 gün ve 24 saat sağlıklı bir şekilde alabilmeleri için yoğun mesai yapmaktadır.

Diğer taraftan, özellikle vatandaşlarımızın yoğun olarak bulunduğu ülkelerle yapılan konsolosluk görüşmeleri bağlamında 2012 yılında, Avusturya, Finlandiya, İsviçre, Rusya Federasyonu, Türkmenistan, Özbekistan, Hırvatistan, Güney Kore ve Moğolistan ile konsolosluk istişareleri gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, küreselleşmenin de etkisiyle sınırların giderek belirsizleştiği bir konjonktürde vatandaşlarımızın yabancı ülkelere daha rahat seyahat etmelerini sağlamak amacıyla çalışmalarımız da hız kesmeden sürdürülmüştür. Nitekim bu çerçevede 2012 yılı içinde toplam 8 ülkeyle daha karşılıklı vize muafiyeti anlaşmaları imzalanmıştır.

Hazırlıklarına 2005 yılında başlanan ve dış temsilciliklerimizde daha önceden kullanılan konsolosluk otomasyonu programının ileri bir aşaması olan Konsolosluk.Net programı 2012 yılı içinde de geliştirilmeye devam edilmiştir. Yıl içerisinde yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın daha hızlı hizmet alabilmeleri amacıyla Türkiye'deki ilgili kamu kurumlarıyla yürütülmesi gereken işlemlerin "online" yapılması yönündeki çalışmalar da hem çeşitlendirilmiş hem de hızlandırılmıştır.

Bakanlığımız, merkezde 25 ana hizmet birimi, 5 yardımcı ve destek birimi ile yurtdışında 204 dış temsilciliğiyle "2012 Bütçe Kanunu"yla tahsis edilen 1.351.947.000 Lira büyüklüğündeki bütçesiyle faaliyetlerini yürütmeye öncelik vermiş ancak döviz kurlarındaki önemli dalgalanmalar ve fiyat artışları nedeniyle geçmiş yıllarda olduğu gibi yedek ödenek kullanmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda, bütçemiz, 94.177.935,24 Lira değerinde ek ödenekle takviye edilmiştir. Ayrıca, yılın son dönemine doğru hasıl olan ödenek ihtiyaçlarımız kurum içi aktarma yoluyla sağlanmıştır.

Bakanlığımızın 2012 yılı faaliyetleri kapsamında, önceki yıllarda olduğu gibi genel bütçeden tahsis edilen kaynakların kullanılmasında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde etkinlik, verimlilik ve ekonomiklik ilkelerine uygun olarak ve azami tasarruf anlayışıyla hareket edilmiş, merkez ve yurtdışı teşkilatımızın harcamalarında mali disiplinin sağlanması ve etkili bir ön kontrol sisteminin yerleştirilmesine yönelik çalışmalarımıza da devam edilmiştir.

Yukarıda kısaca değinilen çalışmalarımıza ilişkin ayrıntılı bilgileri içeren 2012 yılı Faaliyet Raporumuz, ilgili kurumlarımızca yapılacak değerlendirmeler için takdim kılınmıştır.

Saygılarımla,

Feridun Hadi SİNİRLİOĞLU

Büyükelçi

Müsteşar

I. GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

Misyon

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyesi olmuş, komşu ülkelerle ortak güvenlik havzaları ve ortak ekonomik alanlar halinde bütünleşmiş, bu ülkelerle ve geniş bir coğrafyada çok sayıda ülkeyle mal, hizmet, sermaye, insan ve düşünce hareketliliğini sağlamış, ulusal çıkarlarımızı ilgilendiren bütün havzalarda düzen kurucu bir rol üstlenmiş, küresel alanda aktif faaliyet gösteren ve sorunlara çözüm oluşturabilen, dünyanın her köşesinde temsil edilen, uluslararası örgütlerde belirleyici rol oynayan, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda dünyanın en etkili 10 ülkesi arasına girmiş, küresel medeniyete Türkiye'nin özgün ulusal katkısını getirebilen, güçlü ve saygın bir ülke olmasını sağlamaktır.

Vizyon

Tüm ülkelerin, halkların ve bireylerin güvenlik içinde yaşama hakkı çerçevesinde "herkes için güvenlik" sağlanması; güç kullanımından ve gerginliği tırmandırıcı uygulamalardan kaçınılarak, sorun ve ihtilafların "siyasi diyalog" yoluyla çözülmesi; bölge ülkeleri arasında her ülkenin ve halkların karşılıklı yararına olacak şekilde "karşılıklı ekonomik bağımlılık" yaratılması, kültürel uyum ve karşılıklı saygı oluşturulması; diğer ülkelerle bu vizyonla gerçekleştirilmekte olan temasların ana itici gücünü ise, bir yandan Türkiye'nin hak ve menfaatlerini savunurken, diğer yandan da özellikle yakın çevremizde siyasi diyalog zeminini güçlendirmek, ekonomik ilişkileri pekiştirmek ve farklı kültürler arasında karşılıklı anlayışı teşvik etmek yoluyla, barışçıl ve istikrarlı bir düzenin kurulmasına katkıda bulunmak saiki oluşturmaktadır.

B. GÖREV, YETKİ, İLKE VE SORUMLULUKLAR

7 Temmuz 2010 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen ve 12 Ağustos 2010 tarihinde yürürlüğe giren 6004 sayılı "Dışişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"un 2. maddesinde Dışişleri Bakanlığının görev, yetki, ilke ve sorumlulukları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Görev ve Yetkiler

- Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikasının tespiti için hazırlık çalışmaları yapmak ve tekliflerde bulunmak, Hükümet tarafından tayin ve tespit edilen hedef ve esaslara göre dış politikayı uygulamak ve koordine etmek,

- Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Hükümetini yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlar nezdinde yetkili makam olarak temsil etmek, yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakereleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak suretiyle yürütmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin dış ilişkilerini tüm boyutlarıyla ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak suretiyle tesis etmek, yürütmek, yönlendirmek, geliştirmek ve ülkenin çıkarlarını korumak,

- 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca dış politika ile bağlantılı olarak yurtdışında yürütülen faaliyetlerin Hükümetçe saptanan dış politikaya uygunluğunu gözetmek, bu faaliyetleri koordine etmek ve bunlara katılım sağlamak,

- Hükümeti dış dünyadaki gelişmeler ve değişen şartlar konusunda bilgilendirmek,

- Yurtdışında yaşayan vatandaşların hak ve menfaatlerini korumak ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar yürütmek, ülke dışındaki vatandaşlara ve Türkiye Cumhuriyeti uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilere destek, yardım ve konsolosluk himayesi sağlamak,

- Türkiye Cumhuriyeti hakkında yurtdışında bilgilendirici faaliyetler yürütmek,

- Devlet organlarının uluslararası temaslarının yürütülmesinde bu organlara yardımcı olmak,

- Uluslararası hukukun ve uluslararası hukuk içtihadının gelişimine yönelik süreçleri takip etmek ve bu süreçlere iştirak etmek,

- Türkiye Cumhuriyeti'nin tarafı olduğu siyasi nitelikli uluslararası davaları ve Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki davaları ikame ve takip etmek,

- Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil yetkisine sahip olarak Bakanlar Kurulu kararı ile belli bir geçici görevle görevlendirilen temsilciler ve temsil heyetlerine Türkiye Cumhuriyeti'ni bağlayan hususlarda Hükümetin talimatlarını iletmek, bu temsilci ve temsil heyetlerinin ihtisasa dair hususlarda ihtiyaç duyacakları talimatları ilgili bakanlıklar ile istişare suretiyle tespit edip onlara iletmek, heyetlerin başkanları diğer bakanlıklardan ise bu heyetlerde temsilci bulundurmak,
- 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Antlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Antlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde, diğer devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla akdedilen antlaşmalara ilişkin temas, müzakere, yetki belgesi, imza, onay ve tescil süreçlerini ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde yürütmek, bu antlaşmaları veya tescil edilmiş kopyalarını muhafaza etmek ve sicillerini tutmak, antlaşma taslaklarının mevzuata uygunluğunu incelemek ve görüş bildirmek,
- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yurtdışı teşkilatı kurulması ve dış temsilcilik açılması konusunda görüş bildirmek,
- Mali, iktisadi ve diğer teknik konularda ilgili kurum ve kuruluşlarca yürütülmesi gereken veya statülerinde, üyelerinin ve ortaklarının belirli bakanlık veya merci vasıtasıyla işlem yapacağı belirtilen uluslararası kuruluşlarla yürütülen dış temas ve müzakerelerin dış politikaya uygun olarak yürütülmesini gözetmek, gerekirse bunlara katılmak,
- Türkiye Cumhuriyeti'nin Devlet ve dışişleri protokolünü düzenlemek ve yürütmek,
- Diplomasi ve konsolosluk ilişkilerinin yürütülmesi ile bağlantılı olarak uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan iş ve görevleri yerine getirmek,
- Uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek,
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İlke ve Sorumluluklar

- Bölgesinde ve dünyada barışçıl, adil ve kalkınmaya imkân tanıyan bir ortamın kalıcı şekilde tesisi ve güçlendirilmesi.
- Ulusal hak ve çıkarların savunulması ve korunması,
- Her türlü toplumsal yaşamın temelini oluşturan insan haklarının ve demokratik değerlerin savunulması ve ileriye götürülmesi, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle yapılan her türlü ayrımcılık ile mücadele edilmesi.
- İnsanlığın kültürel mirasının, çevrenin ve yerkürenin doğal yaşam alanlarının korunması.
- Uluslararası hukukun ve ona olan saygının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi.

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1. Tarihçe

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, uzun bir geçmişe dayanan köklü Osmanlı diplomasisi geleneği üstüne kurulmuştur.

19. yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun harici işleri Reis-ül Küttap'ın yönetiminde idare edilmiştir. 1793'te III. Selim döneminde ilk sürekli Büyükelçilik Londra'da açılmış ve Yusuf Agah Efendi ilk sürekli Osmanlı Büyükelçisi olarak atanmıştır.

Harici işlerin çok artmış ve önem kazanmış olması sebebiyle, Reis-ül Küttaplık makamı 1835 yılında nezaret seviyesine yükseltilmiştir. Son Reis-ül Küttap Yozgatlı Akif Efendi, müşirlik rütbesiyle ilk Umur-ı Hariciye Nazırı yapılmıştır.

Cumhuriyet dönemi dış politikamızın temelleri Milli Mücadele yıllarında atılmıştır. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının hemen ardından oluşturulan ilk Milli Hükümetle birlikte "Hariciye Vekaleti" de 2 Mayıs 1920 tarihinde resmen kurulmuş ve başına Bekir Sami Bey getirilmiştir.

Cumhuriyetin kurulmasının ardından Hariciye Vekaleti, hem iç hem de dış teşkilatını geliştirmeye başlamıştır. 1927 yılında Hariciye Vekaleti teşkilatına dair ilk kapsamlı hukuki düzenleme yapılmış ve 1154 sayılı Kanunla Bakanlığımızın günümüzdeki yapısının temelleri atılmıştır.

I. Dünya Savaşı sonrasında oluşan uluslararası ortam ve giderek yaygınlaşan uluslararası siyasi ve ekonomik işbirliği ve örgütlenme çabalarına uygun olarak, ikili ilişkilerin yürütülmesinin yanında, Bakanlığımızın işlevleri arasında çok taraflı siyasi ve ekonomik işler de ağırlıklı bir yer almıştır. Çok taraflı diplomasi faaliyetlerinin ve uluslararası örgütlerin çoğalması çerçevesinde Daimi Temsilciliklerimizin sayısı da arttırılmıştır.

1970'li yıllarla birlikte dış teşkilatımızda görevli memurlarımızı ve aile mensuplarını hedef alan planlı ve organize Ermeni terörizmi yaşanmıştır. Ermeni terör örgütü ASALA'nın gerçekleştirdiği suikastlara, Yunanistan'da faaliyet gösteren "17 Kasım" terör örgütüne hedef olan Türk diplomat ve görevlilerimiz de eklendiğinde, Dışişleri şehitlerimizin sayısı beşi Büyükelçi olmak üzere 39'u bulmaktadır.

Soğuk Savaşın bitişi sonrasında ortaya çıkan yeni devletlerle birlikte dış misyonlarımızın sayısı artmış, uluslararası alanda yaşanan gelişmeler Bakanlığımız teşkilatlanmasında yapısal değişiklere gidilmesini zorunlu kılmıştır. 2012 yılı sonu itibarıyla yurt dışında 209 dış temsilcilikle temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında kuruluşundan bu yana büyük önder Atatürk'ün görüş ve ilkelerini Türk dış politikasının yürütülmesinde rehber edinmiş, bu bağlamda "Yurtta sulh, cihanda sulh" özdeyişi dış politika faaliyetlerimizin temel hedefini oluşturmuştur.

Merkezde ve dış teşkilatımızda 2116 diplomatıyla görev yapan Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, sınırlı insan kaynaklarına rağmen uluslararası siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerimizin ikili çerçevede ve çok taraflı platformlarda yürütülmesi ve daha da geliştirilmesi yönünde çaba göstermekte, başta kendi coğrafyamız olmak üzere tüm dünyada barış, istikrar ve refaha katkıda bulunmaktadır.

2. Fiziksel Yapı

a. Merkez Teşkilatı

Dışişleri Bakanlığının Merkez Teşkilatı hizmetlerini DESİYAB (Kalkınma Bankası) binası olarak inşa edilmiş olan ve 1988 Mayıs ayında taşınılan Bakanlığımız ana hizmet binası ile yapımı 2004 yılında tamamlanan ek binada sürdürmektedir.

Bununla birlikte yer sorunu nedeniyle, bir Genel Müdürlüğümüz ve bağlı birimleri (Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü), 1997 yılından beri hizmetlerini Bakanlığımıza yaklaşık 100 metre mesafede bulunan kiralık bir binada yerine getirmektedir. Ana hizmet binası 13,675 m2, ek hizmet binası 25,920 m2, kiralık bina ise 2,570 m2 kullanım alanına sahiptir.

Yukarıda bahsi geçen hizmet binalarımıza ilave olarak Dışişleri Bakanlığı faaliyetlerinde aşağıda kayıtlı binalardan da yararlanılmaktadır:

Arşiv Binası: Yeni yerleşkenin yapılacağı arsa üzerinde inşaatı tamamlanmış olan arşiv binası 2012 yılı içerisinde kullanıma açılmıştır. Toplam 18.071 m2 kapalı alana sahip olan binada, Diplomatik Arşiv Dairesi'nin yanı sıra Tercüme Dairesi, Diplomasi Akademisi ve Hukuk Müşavirliği de hizmet vermektedir.

Ankara Palas Devlet Konukevi: Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından Bakanlığımıza tahsis edilen Ankara Palas Devlet Konukevi, Devlet Konukevi olarak kullanılması ve işletilmesi amacıyla, 1982 yılında Bakanlığımız adına Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından restore edilmiş ve 29 Ekim 1983 günü hizmete açılmıştır.

Orta Doğu ve Balkan İncelemeleri Vakfı Binası: Merhum Lola Habib Edip TÖREHAN tarafından hibe edilen İstanbul/Salacak'taki bina, Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünce 1984 yılında Bakanlığımıza tahsis edilmiş olup "Orta Doğu ve Balkan İncelemeleri Vakfı" tarafından kullanılmıştır.

Müsteşarlık Konutu: Bakanlığımıza tahsis edilmiş olan Müsteşarlık Konutu, Ankara'da Cinnah Caddesi 49/2 adresinde mukim olup, iki apartman dairesinden meydana gelmektedir.

Yurtiçi İrtibat Büroları

Bakanlığımız 13.10.2011 tarih ve 28083 sayılı resmi gazetede yayınlanan "Dışişleri Bakanlığı Yurtiçi İrtibat Büroları Yönetmeliği" uyarınca yurtiçinde temsilcilik sayısını 5'e çıkarmayı planlamıştır. İstanbul ve İzmir'den sonra üçüncü olarak Edirne ilinde temsilcilik açılması öngörülmüştür.

İstanbul İrtibat Bürosu: Bakanlar Kurulunun 200/874 sayılı kararı ile onaylanan, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Arasındaki Merkez Andlaşması" ile İstanbul/İstinye'deki Müşir Fuat Paşa Yalısı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (KEİ) kullanımına tahsis edilmiştir. Yalının ikinci katındaki iki oda, ülkemizi ziyaret eden yabancı konuklara protokol hizmeti sunmak amacıyla oluşturulan Bakanlığımız İstanbul Temsilciliğince kullanılmaktadır.

İzmir İrtibat Bürosu: EXPO 2015 İzmir Fuarı adaylığımız sırasında yapılan çalışmalar meyanında İzmir'de Bakanlığımıza bağlı bir temsilcilik ofisi açılması kararlaştırılmış ve bu hususta gerekli çalışmalar Bakanlığımızca başlatılmıştır. EXPO 2015 İzmir Sekretaryası tarafından kullanılmış olan Konak İlçesi, Üçkuyular Mahallesi, Mithatpaşa Caddesi, 1119 No'da kain gayrimenkul, Bakanlığımız ile Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü arasında imzalanan 03.03.2010 tarihli tahsis protokolü uyarınca 11 yıllığına Bakanlığımıza tahsis edilmiştir.

Edirne İrtibat Bürosu: 2011 yılında Bakanlığımıza İrtibat Bürosu olarak kullanılmak üzere Edirne Valiliği tarafından tarihi Paşa Kapısı Güney Köşkü tahsis edilmiştir. 2012 yılında resmi olarak irtibat bürosunun faaliyete geçmiştir.

Arsalar: Ankara'da Bakanlığımız adına tahsisli bir arsa bulunmaktadır. 132,651 m2 brüt alanı bulunan Balgat Karakusunlar'daki arsa üzerinde Bakanlığımızın yeni yerleşkesinin inşası planlanmıştır.

b. Yurt Dışı Teşkilatı

Türkiye Cumhuriyeti, 2012 yılı sonu itibarıyla yurtdışında 209 Dış temsilcilikle temsil edilmektedir. Yeni dış temsilcilikler açılmasında, maliyet, gereklilik ölçütleri ve ulusal çıkarlarımız göz önünde bulundurulmaktadır. Bu çerçevede, 2012 yılında Niamey, Nepido, Kito, Vagadugu, Librevil ve Windhoek Büyükelçiliklerimiz ile Bordo ve Nant Başkonsolosluklarımız faaliyete geçmiştir.

Dış temsilciliklerimizin niteliklerine göre sayısal ve oransal dağılımının yer aldığı Tablo 1'den de görüleceği üzere, dış temsilciliklerimizin 124'ü Büyükelçilik, 11'i Daimi Temsilcilik, 74 tanesi Başkonsolosluktur. Coğrafi dağılım (Tablo 2) bakımından, 209 dış temsilciliğimizin 89'u Avrupa ülkelerindedir. Avrupa'yı 59 temsilcilikle Asya, 37 temsilcilikle Afrika, 20 temsilcilikle Amerika, 4 temsilcilikle Okyanusya izlemektedir.

Tablo 1 - Dış Temsilciliklerimizin Türlerine Göre Dağılımı

Temsilcilik Türü	Sayısal Dağılım	Oransal Dağılım (%)
Büyükelçilik	124	60
Daimi Temsilcilik	11	5
Başkonsolosluk	74	35
TOPLAM	**209**	**100**

Tablo 2 - Dış Temsilciliklerimizin Coğrafi Dağılımı

	Avrupa	Asya	Amerika	Afrika	Okyanusya	Toplam
Büyükelçilik	40	37	11	34	2	**124**
Başkonsolosluk	40	22	7	3	2	**74**
Daimi Temsilcilik	9	0	2	0	0	**11**
TOPLAM	**89**	**59**	**20**	**37**	**4**	**209**

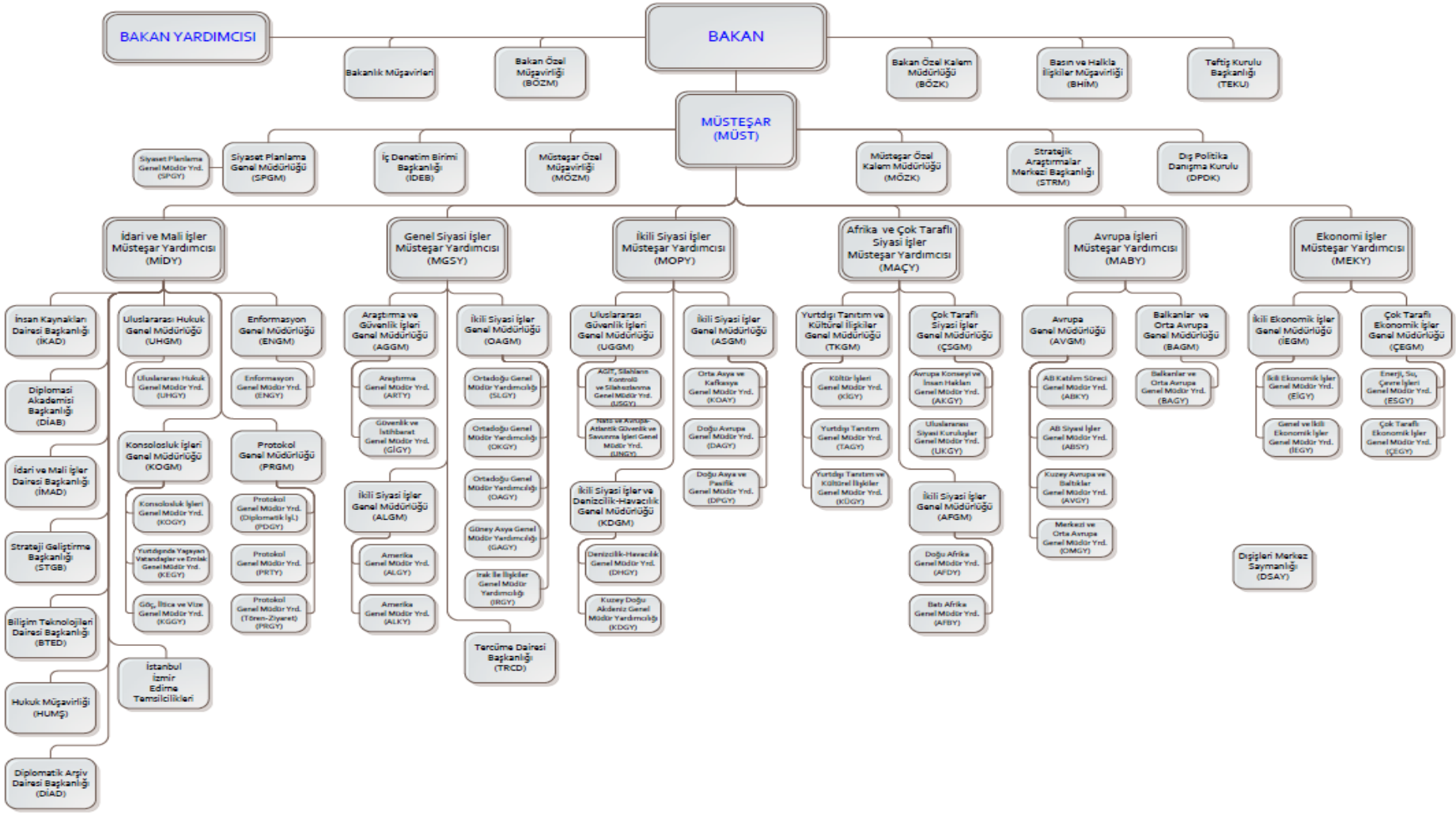
3. Teşkilat Yapısı

6004 sayılı Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3. maddesine göre Dışişleri Bakanlığı, merkez ve yurtdışı teşkilatından meydana gelir.

Merkez Teşkilatı: Bakanlık merkez teşkilatı ana hizmet, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Ana Hizmet Birimleri; 7 Müsteşar Yardımcılığı, 25 Genel Müdürlük, 50 Genel Müdür Yardımcılığı ve 5 Müstakil Daire Başkanlığı'ndan meydana gelir. Danışma ve Denetim birimleri; Dış Politika Danışma Kurulu, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği ve Bakanlık Müşavirleridir. Yardımcı Birimler; İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı, Diplomasi Akademisi Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Bilişim Teknolojileri Dairesi Başkanlığı, Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı, Tercüme Dairesi Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü, Özel Müşavirlik ve Bakanlık Komisyonundan oluşmaktadır.

Yurtdışı Teşkilatı: Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatı; Büyükelçilikler, Daimi Temsilcilikler, Başkonsolosluklar, Büyükelçilik Konsolosluk Şubeleri ile Fahri Başkonsolosluk ve Fahri Konsolosluklardan meydana gelmektedir. İhtiyaç olması halinde, elçilik, konsolosluk, irtibat ofisi, büyükelçilik bürosu, başkonsolosluk bürosu, muavin konsolosluk ve konsolosluk ajanlığı ile diplomatik temsil ve konsolosluk hizmeti amaçlı benzer temsilcilikler, Bakanlığımızın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabilir.

TEŞKİLAT ŞEMASI

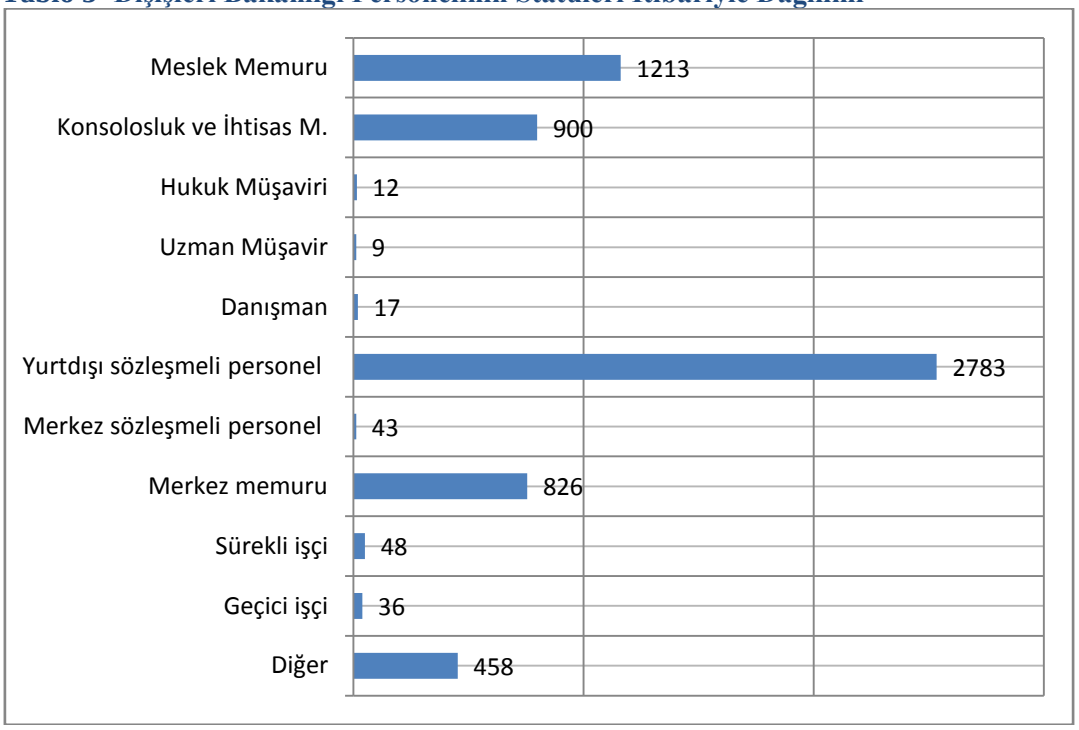

4. İnsan Kaynakları

Ülkemizin coğrafi ve stratejik konumu ile Türkiye'yi yakından ilgilendiren bölgesel ve uluslararası gelişmeler, dış politikamızın yürütülmesinde asli sorumluluk taşıyan Dışişleri Bakanlığının üstlendiği hassas görevleri en iyi şekilde yerine getirebilmesi için, merkez ve yurtdışı teşkilatımızın, insan kaynakları açısından yeterli imkan, kabiliyet, donanım ve esnekliğe sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

Bakanlığımız üstlendiği görevlere kıyasla oldukça mütevazı bir kadroyla çalışmaktadır. 2012 yılı sonu itibariyle Bakanlığımızın tüm kategorilerdeki toplam personel sayısı **6345**'tir. Bakanlığımız personelinin statüleri itibariyle dağılımı Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3- Dışişleri Bakanlığı Personelinin Statüleri İtibariyle Dağılımı

Faaliyete geçen, hukuki süreci tamamlanan ancak henüz faaliyete geçmeyen veya kurulmasına ilişkin karar süreci devam eden yeni temsilciliklerimiz ile birlikte, Bakanlığımızın ilave personel ve kadro ihtiyacı daha da artmaktadır. Buna paralel olarak, 2012 yılı içerisinde 69 Meslek Memuru, 125 Konsolosluk ve İhtisas Memuru Bakanlıkta memuriyete başlamıştır. 2012 yılındaki personel alımına ilişkin bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4 - 2012 yılında Dışişleri Bakanlığı'nda Memuriyete Başlayan Personel

Personel Statüsü	Yeni memur sayısı	Ulaşılan toplam sayı	Artış oranı (2011 -2012)
Meslek Memuru	69	1.213	% 6
Konsolosluk ve İhtisas Memuru	125	900	% 16
Toplam Yeni Memur Sayısı	194	2.113	% 10,2

Bakanlığımıza yeni katılan tüm genç memurlarımız için, ileride üstlenecekleri görev ve sorumluluklara hazırlanmaları amacıyla, Diplomasi Akademisi Başkanlığı'nda kapsamlı bir eğitim programı uygulanmaktadır. Eğitim programı merkez birimlerimiz ile yurtdışı temsilciliklerimizde kısa süreli stajlar ile yurtiçi ve yurtdışı çeşitli gezi programlarını da kapsamaktadır. Ayrıca, personelin gelişimine ve yetişmesine süreklilik kazandırmak amacıyla ülkemizde ve yurt dışında kısa ve uzun dönemli çeşitli eğitim, yüksek lisans ve doktora programlarına katılımları teşvik edilmekte, bunun için gerekli imkânlar oluşturulmaktadır.

Bakanlığımızın insan kaynağı alanında edindiği mesleki birikim, ihtiyaç duyulan durumlarda, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla da paylaşılmaktadır. Bakanlığımız mensupları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen kurs ve seminerlere katkı sağlamakta, dış politika konularında brifingler vermektedir.

5. Haberleşme ve Teknolojik Altyapı

Bakanlığımız merkez ve yurtdışı birimlerimizin görevlerini en verimli şekilde yerine getirebilmesi amacıyla, teknolojik yenikleri kullanabilme altyapısını hazırlanması ve birimler arasında emniyetli ve hızlı iletişimi sağlanması önem taşımaktadır.

Bakanlığımızın hizmet anlayışı çerçevesinde ilke edindiği son teknolojinin genel bilişim ve haberleşme altyapımızda daha ileri bir düzeyde kullanılmasına yönelik çalışmalar 2012 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede, yeni açılan yirmiye yakın dış temsilciliğin bilişim ve haberleşme altyapısı kurulmuş ve mevcut dış temsilciliklerimizin güncel bilişim hizmetlerine cevap veremeyen bilgisayarlarının değiştirilmesi sağlanmıştır.

2012 yılı içerisinde Başkanlığımıza sağlanan ek ödenek ile donanım altyapımızın önemli bir kısmı yenilenmiştir.

Hem Bakanlığımızın işleyişini hızlandıracak, hem de yurtdışındaki vatandaşlarımıza daha etkin biçimde konsolosluk hizmetlerinin verilmesini sağlayacak Dış-Net, e-Konsolosluk, Konsolosluk.Net ve BelgeArşiv.Net gibi yazılımların geliştirilmesi ve güvenlik ve işletim sistemi gibi paket programların satın alınmasının yanı sıra açık ve kapalı haberleşme sistemlerine ilişkin yeni ihtiyaçlar imkânlar çerçevesinde karşılanmıştır.

6. Kütüphane

Bakanlığımızın Kütüphanesi 2012 Mart ayında yeni arşiv binasına taşınmıştır. Kütüphanemizde sene başında kayıtlı bulunan 14 bin esere dairelerden ve depolardan ilaveler yapılmış; böylelikle bu sayı 20 bini bulmuştur. Kitap koleksiyonumuzun geliştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalarda Koleksiyon Geliştirme Komitesi'nin de görüşleri alınmakta olup, kitap sayısının ilk etapta 30 bini aşması planlanmaktadır. Kütüphanemizin geliştirilmesi çalışmaları çerçevesinde 831 adet yeni eser satın alınmıştır.

Öte yandan, Kütüphane otomasyon sisteminin bir parçasını teşkil eden RFID (Radio Frequency Identification System) uygulamasının (her bir eserin elektronik olarak izlenmesini, süratli sayım yapılmasını ve nüshaların mükerrer kayıtlarının önlenmesini sağlayan düzenek) yazılım ve donanım kurulumu yapılmış, kitaplara manyetik şerit takma (etiketleme, çipleme) işlemi gerçekleştirilmiştir. Manyetik şerit takılan kitapların MILAS otomasyon sistemindeki katalog bilgileriyle RFID üzerinden otomatik eşleştirilmesi yapılmıştır. RFID ile MILAS programının entegre edilmesi için gerekli yazılım (SIP modülü) temin edilmiştir.

7. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

Bakanlığımız İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol işlemleri usul ve esasları, 14 Mart 2006 tarih ve 104569 sayılı Genelge ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca hazırlanan ve 31.03.2006 tarihinde yürürlüğe giren "Dışişleri Bakanlığı İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi" ile belirlenmiştir. Sözkonusu Yönerge değişen koşullara göre, 06 Mart 2007 tarih ve 57651 sayılı Onay ile güncellenmiştir.

Bakanlığımızda 2012 yılında gerçekleştirilen İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri aşağıda belirtilmiştir.

İç Kontrol İşlemleri:

- Bakanlığımızda mevcut bulunan kontrol sisteminin kamu iç kontrol standartlarına uyumunu sağlamak üzere 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğ" ile 04.02.2009 tarih ve 1205 sayılı Maliye Bakanlığı yazıları ekinde yer alan "kamu iç kontrol standartlarına uyum eylem planı rehberi" kapsamında 2009 yılında başlanan çalışmalara devam edilmiştir.

- 04.03.2010 tarihli Müsteşarlık Makamı Oluru'yla İç kontrol alanında yapılan çalışmalarda koordinasyon ve izleme faaliyetlerini yürütmek, çalışmalara yön vermek üzere "iç kontrol izleme ve yönlendirme kurulu" ile fiilen çalışmaları yürütmek üzere "iç kontrol çalışma grubu" kurularak çalışmalara başlanmıştır.

- Bakanlığımız iç kontrol sisteminin oluşturulması aşamalarında görevli olan personelin eğitilerek deneyim sahibi olmaları, iş süreçlerinin yeniden yapılandırılması ve boşluk analizlerinin yapılarak en iyi uygulamalar seviyesine nasıl çıkarılabileceğine dair bir eylem planının hazırlanması amacıyla bu alanda önemli bilgi ve tecrübeleri bulunan Price Waterhouse Coopers firmasının Türkiye temsilciliğini yapan Başaran Nas Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'den danışmanlık hizmeti alınması Müsteşarlık Makamının 27.05.2010 tarihli oluru ile uygun görülmüş ve çalışmalara başlanmıştır.

- Danışmalık firmasıyla 15.06.2010 tarihinde başlayan çalışmalar kapsamında bilgilendirme, eğitim, izlenecek yöntem, mevcut durum analizleri ve tarama faaliyetleri olarak toplam 11 toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda Bakanlığımız uygulamalarının kamu iç kontrol standartları karşısındaki mevcut durumunun tespiti amacıyla ilgili birim katılımcılarından bilgiler alınmıştır. Ayrıca, katılımcılara ve ilgili birim yöneticilerine sözkonusu uygulamaların uluslararası kabul görmüş iyi uygulama örnekleri hakkında bilgiler verilmiştir.

- Aralık 2010 ayında çalışmalar tamamlanmış ve Eylem planı ve iş süreçleri ile Bakanlığımız faaliyetlerinin kamu iç kontrol standartları karşısındaki mevcut durumunu gösteren, iç kontrol sisteminin yeniden yapılandırılmasını ve iyileştirme önerilerini kapsayan rapor taslak olarak hazırlanmıştır.

- Hazırlanan taslak eylem planı ve rapor 03.06.2011 tarihli Olur Belgesi ekinde üst yönetim, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu ve ilgili birimlerimizle paylaşılmıştır. İlgili birimlerimizce yapılacak değerlendirmeler ve öneriler doğrultusunda taslak halindeki eylem planında gerekli düzeltmelerin yapılmasının ardından nihai eylem planının hazırlanması ve bu eylem planında öngörülecek faaliyetlerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

- Maliye Bakanlığı ile diğer bakanlıkların iç kontrol alanında yapmış oldukları çalışmalar takip edilmiş ve iyi uygulama örneklerinden faydalanılmıştır.

- Diplomasi Akademisi Başkanlığı tarafından düzenlenen idari ve mesleki eğitim seminerlerine eğitici olarak personelimiz tarafından destek verilmiştir.

- Bakanlığımız idari hesap programı olan MFA.Net programının hazırlanma ve uygulama aşamalarında mevzuat desteği sağlanmıştır.

8. İç Denetim Faaliyetleri

Bakanlığımızda 2012 yılı başında 6 iç denetçi atanmasını müteakip 04.03.2012 tarih ve 6403510 sayılı Olur Belgesi ile İç Denetim Birimi Başkanlığı kurulmuştur. Başkanlıkta 1 başkan ve 5 iç denetçi olmak üzere toplam 6 personel bulunmaktadır.

a. Denetim Faaliyetleri

2012 yılında denetim faaliyetinde bulunulmamıştır.

b. Danışmanlık ve Diğer Faaliyetler

1. **"Malzemeli Yemek Hizmeti Alımı İhalesi"** konusunda bir inceleme yapılmış olup 2012 Nisan ayında konuya ilişkin inceleme raporu düzenlenmiştir.
2. **"Malzemeli Temizlik Hizmeti İhalesi ve Temizlik Hizmetlerinin Yürütümü Süreci"** konusunda bir inceleme yapılmış olup 2012 yılı Temmuz ayında konu ile ilgili inceleme raporu düzenlenmiştir.
3. Bakanlığımızın da üyesi bulunduğu **Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu** ile ilgili bir danışmanlık faaliyeti icra edilmiş ve hazırlanan görüş yazımız 2012 yılı Ağustos ayında ilgili makama sunulmuştur.
4. Bakanlığımız İdari Mali İşler Dairesi Başkanlığı tarafından her yıl düzenli olarak yapılan hizmet alımı ihalelerinin, **ihale dokümanlarının (idari şartname, teknik şartname, sözleşme vb.) incelenmesi** ve bu konuda görüş verilmesi amacıyla 2012 yılı Ekim ayında bir danışmanlık faaliyeti icra edilmiştir.
5. Afrika kıtasındaki bir **dış temsilciliğimizde mali konularla** ilgili bir inceleme yapılmış olup 2012 yılı Kasım ayında konuyla ilgili inceleme raporu düzenlenmiştir.
6. Yine Afrika kıtasında bulunan bir **dış temsilciliğimizde mali konularla** ilgili 2012 yılı Aralık ayında bir incelemeye başlanılmış ancak raporun yazımı 2013 yılına kalmıştır.

II. AMAÇLAR VE İZLENECEK TEMEL SİYASALAR

A. BAŞLICA DIŞ POLİTİKA AMAÇLARIMIZ

1. Ülkemizin barış, istikrar, güvenlik ve refahına katkı yapacak uluslararası ortamın temini;
2. Yurtdışındaki tüm vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve onların yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yardımcı olmak;
3. Türkiye'nin çevresindeki çatışma ve gerilim noktalarının bertaraf edilmesini, sorunların barışçı yollardan çözülmesini ve beşeri kalkınmayı hızlandıracak bir istikrar, güvenlik ve refah kuşağı oluşturulmasını sağlamak;
4. Türkiye'nin Avrupa Birliğine (AB) diğer üyelerle eşit koşullarda tam üyeliğini sağlamak;
5. Türkiye'yi, başta Afro-Avrasya havzası olmak üzere, bölgesel ve küresel ölçeklerde etkisi ve saygınlığı giderek artan, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlardaki gelişmelere yön verebilen, etrafına refah ve istikrar yayan, uluslararası sistemin kilit ülkelerinden biri haline getirmek;
6. İkili ve bölgesel planda, komşularımız ve Türk Cumhuriyetleri başta gelmek üzere, tüm ülkelerle ilişkilerimizi güçlendirmek; bölgesel işbirliği için yeni dinamikler yaratılmasına öncülük etmek; bugüne kadar ilişkilerimizin istenilen seviyeye ulaşamadığı bölgelere diplomatik açılımlarda bulunmak;
7. Dış politikamızın çok boyutlu niteliğinin bir göstergesini oluşturan uluslararası kuruluşlarla ilişkilerimizde ülkemizin menfaatlerini en iyi şekilde savunmak; bu kuruluşların yönetim ve karar organlarında sorumluluk üstlenmek;
8. Küresel planda, sosyal uyumun ve refahın yerleşmesine, barışın korunmasına, evrensel düzeyde bir dayanışmanın oluşmasına katkıda bulunmak;
9. Üçüncü ülkelerin aralarındaki sorunları çözmelerinin bölgesel ve küresel barışa katkı sağlayacağı ve bunun ulusal çıkarlarımızla örtüşeceği bilincinden hareketle, bu ülkelerin aralarındaki sorunları gidermeleri için kolaylaştırıcı faaliyetlerde bulunmak;
10. İnsanlığın ortak yaşam alanı olan yerkürenin korunmasına yardımcı olmak ve bununla bağlı tehditlerle mücadele etmek;
11. Ülkemizin toplum ve ülke olarak kültürel zenginliklerini yurtdışında tanıtmaktır.

B. DIŞ POLİTİKA AMAÇLARI DOĞRULTUSUNDA İZLENECEK TEMEL SİYASALAR

1. AB'ye tam üyelik sürecimiz çerçevesinde katılım müzakerelerimizi makul bir zaman dilimi içinde sonuçlandırmak;
2. Gerek komşularımızla, gerek bölgesel ve küresel düzeylerde ikili ilişkilerimizi mevcut düzeyinden daha ileriye götürmek için, siyasi diyalogun artırılması, ekonomik karşılıklı bağımlılığın geliştirilmesi ve karşılıklı kültürel anlayışın kuvvetlendirilmesi ilkeleri doğrultusunda somut adımlar atmak;
3. Transatlantik bağların güçlenerek devamı için gerekli adımları atmak ve bu çerçevede, ABD'yle ilişkilerimizi "Model Ortaklık" kavramı çerçevesinde daha da çeşitlendirirken, NATO İttifakı içindeki yüksek profilimizi muhafaza etmek ve örgütün etkinliğinin artmasına yardımcı olmak;
4. Türkiye'nin, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıldönümü olan 2023 yılına kadar dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi hedefi doğrultusunda, dış ticari ve ekonomik ilişkilerimizi sürekli geliştirmek;
5. Bölgesel ihtilafların önlenmesinde ve barışçı yollardan çözümünde, ihtilafın tarafları arasında diyalogu teşvik etmek, barışın tesisine ve barış sonrası yeniden imar çabalarına etkin katkıda bulunmak; bu bağlamda,
6. Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde kalıcı barışın sağlanmasına ve evrensel demokratik değerlerin yaygınlaşmasına katkıda bulunmak;
7. Balkanlar ve Kafkasya bölgelerindeki ihtilafların çözümüne yardımcı olmak;
8. Karadeniz, Ege ve Akdeniz havzalarında işbirliği alan ve konularının genişletilmesini sağlamak, gerektiğinde bu yöndeki girişimlere önderlik etmek;
9. Türkiye'yi Orta Asya, Hazar ve Orta Doğu petrol ve doğalgazı için, çevre mülahazalarına dikkat ederek, güvenilir, güvenli ve istikrarlı bir geçiş, toplama ve dağıtım merkezi haline getirmek;
10. Terörizmle mücadelede daha etkin bir uluslararası işbirliği ortamının yaratılması için, bu alandaki deneyimlerimizin de ışığında ikili ve çok taraflı tüm platformlarda aktif çaba göstermek;
11. Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı, çoğulculuk, katılımcılık, iyi yönetişim ve hesap verebilirlik değer ve ilkelerinin yaygınlaştırılması çabalarına katkıda bulunmak;
12. Uluslararası hukuk düzeninin güçlendirilmesine ve devletlerarası ilişkilerde uluslararası hukuk normlarına saygılı olunmasını sağlamaya yönelik çabalara destek olmak;
13. Kitle imha silahlarının yayılması, iklim değişikliği, fakirlik, salgın hastalıklar, doğal afetler, örgütlü suçlar, ırkçılık, İslam karşıtlığı, antisemitizm ve yabancı düşmanlığı gibi küresel tehditlerle mücadele çabalarına katılmak, bu konularda uluslararası toplumun ve insanlığın yararına sonuçlar alınmasına katkıda bulunmak;

14. Kalkınma ile güvenlik arasındaki ilişkinin bilinci içinde, ülkemizin gelişen ekonomik imkânlarını da verimli şekilde kullanmak suretiyle, küresel kalkınma diplomasisinde etkin rol oynamak ve gerek insani gerek kalkınma yardımları bakımından son yıllarda artan etkinliğimizi devam ettirmek.

C. İNSAN KAYNAKLARI, FİZİKSEL VE TEKNİK ALTYAPI İLE BÜTÇE KONULARINDAKİ ÖNCELİKLER

Türkiye'nin 21. yüzyılda çıkarlarını etkin bir biçimde korumak, belirlediği hedeflerine ulaşmasını sağlamak için Bakanlığımızı günümüz şartlarında en verimli ve kaliteli hizmeti sunacak, Bakanlık mensuplarına en uygun çalışma ve yaşam koşullarını sağlayacak bir konuma getirmek temel politikamızdır.

Bu temel politikamız çerçevesinde belirlenmiş olan 2012 yılı önceliklerimiz aşağıda sıralanmıştır:

1. İnsan Kaynaklarımızı Yeterli Düzeye Yükseltmek

- İnsan kaynakları yönetiminde insan odaklı bir yaklaşım benimsemek; bu amaca uygun politika ve uygulamalar belirlemek;
- Amir-memur ilişkisinde astları teşvik eden, destekleyici lider-çalışan anlayışını yerleştirmek;
- En fazla verimi alabilmek için etkili bir performans değerlendirmesi yapmak, bu maksatla somut ölçütler belirlemek;
- Ehliyet ve liyakat koşulları saklı kalmak kaydıyla, kadın-erkek eşitliğini her seviyede gözetmek;
- Tayin ve terfilerde objektif kıstaslar uygulamak ve liyakati esas almak;
- Personelin yetişmesine ve gelişmesine katkı sağlamak amacıyla, yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli eğitim, yüksek lisans ve doktora programlarına ve dil kurslarına katılmasını teşvik etmek ve bunun için gerekli imkânları oluşturmak;
- Uluslararası kuruluşlarda memurlarımızın görevlendirilmesini desteklemek.

2. Teşkilatımızın Fiziksel Altyapısını Güçlendirmek

- Merkez birimlerimizin ana ve ek hizmet binalarının ihtiyacı karşılayamaması nedeniyle yeni bir Bakanlık binası inşa edilmesine yönelik çalışmaları sürdürmek;
- Dış temsilciliklerimizin mümkün olduğunca devlet malı yerleşim düzenine kavuşturulmasını sağlamak;
- Dış temsilciliklerimizin binalarında güvenlik donanımı bakımından eksiklikleri gidermek; mevcut güvenlik donanımını yenilemek ve güçlendirmek;

- Bakanlığımızın ve dış temsilciliklerimizin sayıca yetersiz olan ve eskiyen araç sayısını bir plan dâhilinde, yeterli sayıya yükseltmek; eskiyenleri yenileriyle değiştirmek.

3. Bilişim ve Teknoloji Altyapımızı Geliştirmek

- Bakanlığımızda ve temsilciliklerimizde çevrim içi bilgisayar ağı üzerinden sunulan çalışma ortamının geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlerimizi, bilgisayar ağı altyapısının güçlendirilmesi, merkezi kontrol ve destek hizmetlerinde imkân ve kabiliyetlerin artırılarak etkinlik kazandırılması çalışmalarımızı sürdürmek;
- Teknolojik gelişmeleri izlemek ve Bakanlığımız bilgisayar sistemlerine entegrasyonunu sağlamak;
- Bilgi ve iletişim güvenliği konularına ağırlık vermek, sistem güvenilirliğini artırmak ve çalışma ortamında kesintisizliği sağlamak;
- Envanterimizde mevcut eski kullanıcı bilgisayar ve çevre birimlerini yenilemek, kullanıcı bilgisayar ve çevre birimleri parkını arzu edilen yaş ortalamasına kavuşturmak olarak belirlenmiştir.

4. Bütçemizin Yeterli Düzeye Yükseltilmesini Sağlamak, Etkin Bir Mali Yönetim Oluşturmak

Bakanlığımızın genişleyen dış politika faaliyetleri kapsamında gerek yurtiçi gerekse yurtdışı teşkilatımızın ödenekleri yetersiz kalmakta, öngörülen faaliyetlerin arzu edildiği şekilde gerçekleştirilebilmesini teminen bütçemizin arttırılarak genel bütçe içindeki payının yükseltilmesi gerekmektedir.

Nitekim, başta mal ve hizmet alımları olmak üzere personel giderleri ve katkı payları cari transferler kalemindeki ödeneklerimiz yeterli olmadığı cihetle yıl içinde ek ödenek sağlanması yoluna gidilmiştir.

Yukarıda ana başlıklar altında belirtilen kalemlerde yılın başında gereken miktarda ödenek tahsis edilememesinin, sağlıklı mali planlama ile mümkün olabilecek çağdaş bir mali kontrol mekanizmasının kurulmasının önünde engel teşkil ettiği değerlendirilmektedir. Etkin ve verimli bir bütçe yönetimi için Bakanlığımız bütçe ödeneklerinin ihtiyaçları karşılayacak seviyeye getirilmesi gerekmektedir.

Ödeneklerimizin yetersiz kalmasına yol açan unsurlar

- Başta Afrika olmak üzere, yeni açılan temsilciliklerimizin kuruluş giderleri, makine ekipman, büro ofis donanımı ve yazılım giderleri, kira, elektrik, su, yakıt, temizlik, personel, iletişim bu gibi harcamaları,
- Yeni temsilcilikler açılması, bu temsilciliklerin güvenlik unsurları dâhil gerekli fiziki koşul ve imkânlara kavuşturulması ihtiyacı ve iç çalışma şartları ve dış görünümleri nedeniyle ülkemizin görüntüsü hakkında

olumsuz kanaat oluşmasına yol açan binalarımızda yaptırılması gereken kapsamlı onarımlar,

- Dış politika faaliyetlerimizin kapsamının genişlemesinin Bakanlığımız insan kaynağının muhtelif kategorilerde sayıca takviye edilmesini, mesleki formasyonunun çeşitlendirilmesini ve bazı alanlarda ihtisaslaşmasını gerekli kılması,
- Mali konuların tüm teşkilatımızı içerecek şekilde hazırlanacak bir yazılım programı vasıtasıyla takip edilmesine duyulan ihtiyaç,
- Halen hizmetlerini kiralık binalarda sürdüren dış temsilciliklerimizin, devlet bütçesinin etkin ve ekonomik kullanılması ilkesi çerçevesinde devlet malı binalara geçmeleri zorunluluğu,
- Küresel düzeyde izlenen aktif dış politika sonucu giderek yoğunlaşan karşılıklı ziyaretlerin ve istişarelerin yanısıra ülkemizde düzenlenen üst düzey toplantı, konferans ve zirvelerin temsil ve ağırlama ödeneklerine duyulan ihtiyacı artırması,
- Yurtdışında vatandaşlara sunulan hizmetin kalitesinin artırılabilmesini ve daha sağlıklı çalışma ortamları yaratılabilmesini teminen özel firmalardan alınan temizlik ve bakım hizmetlerinin giderek artması,
- Bakanlığımızın hizmetindeki araçlardan kullanım ömürlerini doldurmuş olanlarının yenilenmesi, ayrıca yeni açılan ve önümüzdeki dönemlerde açılması planlanan temsilciliklerimizin ihtiyaçları için yeni taşıt alımları ve onarımları ihtiyacı,
- Küresel terör tehdidi karşısında dünya genelinde yaygınlaşan özel güvenlik hizmetine dış temsilciliklerimizde de ihtiyaç duyulması.

Diğer taraftan, kamudaki mali yönetimin temelini ve yasal çerçevesini oluşturan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2006 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte, Bakanlığımızın esasen yıllardan beri üzerinde özenle durduğu etkin bir mali yönetim sağlanması yönündeki çalışmalar ivme kazanmıştır. Kanunun Bakanlığımızda daha etkin uygulanmasını teminen her düzeydeki personele meslek içi eğitimler verilmekte, ayrıca, hazırlanan yazı ve genelgelerle stratejik yönetim anlayışının yerleştirilmesine çalışılmaktadır.

Bu kapsamda, özellikle bir sonraki yılın bütçe çalışmaları yapılırken harcama birimlerimizin bütçe tekliflerini gerçek ihtiyaçlarını dikkate alarak ve faaliyetlerini doğru ve eksiksiz bir şekilde öngörerek hazırlamaları üzerinde titizlikle durulmaktadır.

Harcamaların gerçekleştirilmesi sürecinde de, Kanunun öngördüğü ilkelerin ve idari, mali ve hukuki sorumlulukların yerine getirilmesi için iç kontrol mekanizmaları işletilerek gerekli yönlendirmeler yapılmaktadır.

III. 2012 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2012 yılı için 2.262.249.408 TL bütçe teklifi veren Bakanlığımıza Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.351.947.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Teklifimizin karşılanma oranı % 60 olup, bu oranın 2011 yılında % 77 olduğu dikkate alınırsa 2012 yılı karşılama oranında geçtiğimiz yıla kıyasla azalma olduğu görülmektedir.

Anılan ödeneğin 851.530.000 TL'lik kısmı dış temsilciliklerimize tahsis edilmiş olup, Bakanlığımız bütçesindeki payı % 62,98'dir. Dış Temsilciliklerimizin tüm harcamaları ön ödeme (avans) suretiyle ve döviz kurları esas alınarak yapılmakta olup, döviz kurlarındaki önemli dalgalanmalar başlangıç ödeneklerinin yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Bakanlığımız 2012 yılı bütçe ödeneğinin "Genel Bütçe" içerisindeki payı binde 3,9 konsolide bütçe içindeki payı ise binde 3,8 olarak gerçekleşmiştir.

2008–2012 dönemi Bakanlığımız bütçesinin genel bütçe içerisindeki payı Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5 - Dışişleri Bakanlığı Bütçesinin Yıllara Göre Genel Bütçe İçerisindeki Payı

Yıl	T.C. Genel Bütçesi (Milyon TL)	Dışişleri Bakanlığı Bütçesi (Milyon TL)	Genel Bütçeye Oranı (Binde)
2008	218.284.732.372	707.973.000	3,2
2009	257.742.143.488	816.935.000	3,2
2010	281.907.405.110	920.137.000	3,3
2011	306.648.678.330	1.171.014.700	3,8
2012	344.512.858.921	1.351.947.000	3,9

2012, dış politikamızda önemli gelişmelerin yaşandığı ve ülkemizin, özellikle Afrika, Kuzey ve Güney Amerika ile Asya'daki mevcudiyetinin arttırılmasına yönelik adımların ivme kazandığı bir yıl olmuştur. Bu çerçevede, sözkonusu coğrafyalarda yeni temsilcilikler açılması ve bu temsilciliklerin, süratle dış politika hedeflerimize hizmet edebilmek üzere gerekli fiziki koşul ve imkânlara kavuşturulması çabalarına ağırlık verilmiştir. Bu çalışmaların, özellikle imkânların kısıtlı olduğu bölgelerde daha da yüksek bir maliyeti bulunmaktadır.

Tablo 6 - 2012 Yılı Bakanlığımız Bütçe Teklifi ve Ödeneklerin Harcama Kalemleri İtibariyle Dağılımı (TL)

Ana Harcama Kalemleri	2012 Yılı Bakanlık Teklifi	2012 Yılı Bütçe Ödeneği	2012 Yılı Teklif Farkı	Teklifin Karşılanma Oranı (%)
Personel Giderleri	585.915.900	481.149.000	-104.766.900	82
Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	75.015.000	43.121.000	-31.894.000	57
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	476.771.846	221.097.000	-255.674.846	46
Cari Transferler	365.094.662	375.104.000	10.009.338	103
Sermaye Giderleri	759.127.000	231.000.000	-528.127.000	30
Borç Verme	325.000	476.000	151.000	146
GENEL TOPLAM	**2.262.249.408**	**1.351.947.000**	**-910.302.408**	**60**

Suriye, Cezayir, Libya, Bulgaristan, Lübnan, Meksika, İran, Malezya, Çin, Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan, Pakistan gibi ülkelerde konvertibl olmayan konsolosluk hasılatından elde edilen gelirler Bütçe kanunlarına konan özel hükümler gereği, Bakanlığımıza "6" finans koduyla "özel ödenek" olarak kaydedilebilmektedir. Yaklaşık 70 dış temsilciliğimizin konsolosluk gelirleri "Konvertibl Olmayan ve Transfer Edilemeyen Konsolosluk Gelirleri" kapsamındadır.

2012 yılında özel ödenek olarak gerçekleşen 31.179.955,03 TL'nin harcama kalemleri bazında dağılımı Tablo 7'te sunulmuştur.

Tablo 7- 2012 Yılı Özel Ödenek Kullanımı

Harcama Kalemi	Bütçe Kanunu	Gerçekleşen
Geçici Personel Giderleri	265.000	233.588,23
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	28.000.000	18.355.937,37
Sermaye Giderleri	7.885.000	12.584.418,75
Borç Verme	150.000	6.010,68
TOPLAM	**36.300.000**	**31.179.955,03**

a. Personel Giderleri

Personel giderleri harcama kaleminden 2012 yılı için 585.915.900 TL olan ödenek teklifimiz 481.149.000 TL olarak karşılanmıştır. Bu rakam teklifimizin %82,11'ine tekabül etmektedir. Ödeneğimiz yıl içerisinde yetersiz kaldığından 52.469.000 TL ödenek eklenmiştir.

b. Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Dışişleri Bakanlığının tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, iç ve dış seyahat harcamaları, gerek merkezdeki hizmet birimlerinin, gerek Dış Temsilciliklerimizin temsil ve tanıtma giderlerinin tamamı Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibinden karşılanmaktadır.

Mal ve Hizmet Alımları harcama kalemimizde 2010, 2011 ve 2012 yılları itibariyle tahsis edilen ödenekler talebimizin sırasıyla % 51, %53 ve % 46 oranlarında gerisinde kalmıştır. Nitekim 2012 yılında anılan kalemdeki ödeneğimizin yetersiz kalması sonucunda 93.713.483 TL ödenek eklemek durumunda kalınmıştır. Yurt İçi ve Yurt Dışı Teşkilatımızda mal ve hizmet alımları son yıllarda uygulanan tasarruf önlemleri nedeniyle de esasen en asgari düzeyde yapılabilmektedir. Son 3 yıla ait Mal ve Hizmet alımları harcama kalemimize ilişkin bilgiler aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 8 - Mal ve Hizmet Alım Giderleri (TL)

Yıl	Bakanlığımızın Teklifi	Bütçe Kanunu	Fark	Teklifimizin karşılanma oranı (%)
2010	313.027.956	154.435.000	-158.592.956	49
2011	331.259.300	175.502.700	-155.756.600	53
2012	476.771.846	221.097.000	-255.674.846	46

c. Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payları

Ülkemizin üye olduğu uluslararası ya da bölgesel kuruluşlara ödenmekte olan katkı payları cari transferler kaleminden karşılanmaktadır.

2012 yılında ödenmesi gereken katkı payları toplamı 165.427.440 TL, 2011 yılında ödenmesi gereken katkı payları toplamı 132.681.700 TL, 2010 yılı için 101.154.681 TL ve 2009 yılı için ise 105.410.832 TL olarak hesaplanmıştır. 2012, 2011, 2010 ve 2009 yıllarına ilişkin katkı payları tekliflerimiz ve tahsis edilen ödenek miktarları aşağıdaki tabloda mukayeseli olarak gösterilmiştir.

Tablo 9 - Uluslararası Katkı Payları (TL)

Yıl	Bakanlığımızın Teklifi	Bütçe Kanunu	Fark	Teklifimizin Karşılanma Oranı (%)
2009	105.410.832	70.641.000	-34.769.832	67
2010	101.154.681	94.000.000	-7.154.681	92,9
2011	132.681.700	140.000.000	+7.318.300	105,5
2012	165.427.440	165.130.000	-297.440	99,8

Katkı payları ödemelerimize ilişkin bütçe teklifimizle tahsis edilen miktar arasında 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla % 33,0 ve % 7,1 oranında fark bulunmakta olup 2011 yılında bütçeyle tahsis edilen miktar teklifimizin %5,5 üstündedir. 2012 yılında ise bütçeyle tahsis edilen miktar teklifimizin sadece %0,2 altındadır.

2011 yılında Maliye Bakanlığınca tahsis edilen ek ödenekler ile toplam ödenek miktarı 164.686.000.00 TL olarak gerçekleşmiştir. Ek ödenek olarak tahsis edilen 24.686.000 TL ile talebimizin karşılanma oranı %124,1 olarak gerçekleşmiştir.

2012 yılında ise Maliye Bakanlığınca tahsis edilen 9.645.000,-TL ek ödenek ile birlikte toplam ödenek miktarı 174.775.000,-TL olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda, sözkonusu ek ödenek ile birlikte talebimizin karşılanma oranı % 105,6 olmuştur.

Tablo 10 - Uluslararası Kuruluşlara Katkı Payı (TL)

2012 yılı tahsis	165.130.000,00
Ek ödenek	9.645.000,00
Toplam ödenek	174.775.000,00
Toplam harcama	150.876.361,13
Bakiye	**23.898.638,87**

d. Sermaye Giderleri

Sermaye giderleri harcama kalemindeki ödeneğimiz Merkez'deki binalarımızın ve Dış Temsilciliklerimizin fiziki ve teknolojik altyapısının iyileştirilmesi, Dış Temsilciliklerimize Devlet malı binalarda hizmet sunmalarının sağlanması için bina satın alınması ya da inşa ettirilmesi, hizmetin gereği veçhile yerine getirilebilmesi bakımından büyük çaplı onarımdan geçirilmesi gereken Devlet malı binalarımızın onarımı, Bakanlığımızın bilişim altyapısının yenilenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

2012 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile,

- Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri için 94.000.000 TL,
- Gayri Menkul Büyük Onarım Giderleri için 71.000.000 TL.,
- Gayri Menkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri için 50.000.000 TL,
- Mamul Mal Alımları için 14.000.000 TL ve
- Gayrimaddi Hak Alımları için 2.000.000 TL. olmak üzere

toplamda 231.000.000.- TL. bütçemize yatırım harcamaları için ödenek tahsis edilmiştir.

e. Kamu Zararı

"Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca Dışişleri Merkez Saymanlık Müdürlüğü, İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı ve Sayıştay Başkanlığınca kontrol, denetim veya inceleme ile kesin hükme bağlama neticesinde 2011 yılı sonuna kadar açılan kamu zararı dosya sayısı 5.723, 2012 yılında açılan dosya sayısı ise 863 adet olmuştur.

Söz konusu dosyalardan 6.330 adedi tahsil edilerek kapatılmıştır. Tahsilatına devam edilen dosya sayısı 252'dir. Takip ve tahsili mümkün olmayan 4 adet dosya ise zamanaşımına uğradığından, terkini için Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

Tablo 11 - Yıllar İtibariyle Kamu Zararı Tahsilatı (Adet)

2006 yılında açılan dosya sayısı	532
2007 yılında açılan dosya sayısı	631
2008 yılında açılan dosya sayısı	714
2009 yılında açılan dosya sayısı	983
2010 yılında açılan dosya sayısı	1.582
2011 yılında açılan dosya sayısı	1.281
2012 yılında açılan dosya sayısı	863
Toplam	**6.586**

Tablo 12 - 2012 Yılındaki Fiili Durum

Kapanan dosya sayısı	6.330
Tahsilatına devam edilen dosya sayısı	252
Terkin için bekleyen dosya sayısı	4
Toplam	**6.586**

2. MALİ DENETİM SONUÇLARI VE MALİ KONTROL İŞLEMLERİ

a. Mali Denetim Sonuçları

Dışişleri Bakanlığı, Sayıştay'ın dış denetimine tabidir. Ancak 2012 yılına ait Sayıştay denetim sonuçları henüz bildirilmemiştir.

b. Ön Mali Kontrol ve Mali Kontrol İşlemleri:

Bakanlığımız harcamalarının risk değerlendirmesi sonucunda 06.03.2007 tarih ve 57651 sayılı Onay ile yürürlüğe konulan Bakanlığımız "İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi" gereğince;

- Bakanlığımızca yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilen yatırımlarına ilişkin 11 adet ihale işlem dosyası ve sözleşme tasarıları kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Merkez birimlerimize ait ödenek gönderme ve ödenek aktarma belgeleri sürekli kontrole tabi tutulmuştur.
- Bakanlığımız personeline ödenen Tazminat ve Yan ödeme cetvelleri kontrol edilmiş ve vize işlemi gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlığımız sözleşmeli personel sayı ve sözleşmeleri mali kontrole tabi tutulmuştur.
- Yurtdışında görevli 132 personelin kira katkısı talepleri değerlendirilerek görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Bakanlığımız ile diğer kurumlar arasındaki evrak dağıtımını gerçekleştiren görevlilere ulaşımlarını sağlamak üzere verilecek seyahat kartlarına ilişkin liste Yönergenin 22'nci maddesi gereğince kontrol edilmiş ve uygun görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Bakanlığımız yurtdışı teşkilatında görevli kadrolu ve sözleşmeli personele yapılmakta olan ödemelere ilişkin maaş bordroları dönemsel kontrole tabi tutularak görüş yazısı düzenlenmiştir.
- Mali mevzuat hükümlerinin uygulanmasında ortaya çıkan tereddütleri gidermek üzere Başkanlığımıza sorulan görüşlere cevap verilmiştir.
- Bakanlığımızca yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen yatırımlar ile merkez harcama birimlerinin yapmış oldukları satın alma ve ihale işlemleriyle ilgili konularda mali katkı sağlamak üzere danışmanlık faaliyetleri yürütülmüştür.

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. İNSAN KAYNAKLARI ALANINDA ATILAN ADIMLAR

a. Bakanlığımızın Yeniden Yapılandırılması

Yeni Teşkilat Yasamızın yürürlüğe girmesiyle birlikte merkez teşkilatımız ile yurtdışı temsilciliklerimizde görev yapan mensuplarımızın özlük haklarında iyileştirmeler sağlanmasına 2012 yılında da devam edilmiştir.

Personelimizin özlük hakları ile ilgili konularda yapılan çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıda özetlenmiştir:

- Konsolosluk ve ihtisas memurluğu statüsündeki memurlarımız için 2012'de ikinci kez düzenlenen "özel yeterlik sınavında" başarılı olan 17 memurumuz başkâtip unvanına terfi etmişlerdir.

- İlk kez 2010 yılında başlatılan, atama kararnamelerinin erken çıkarılması uygulamasına 2012 yılında da devam edilmiştir. Kararnamelerimizin Şubat-Nisan aylarında yayınlanması, yurtdışına tayin olan memurlarımızın, görev yapacakları ülke için yaklaşık altı ay önceden hazırlık yapmaya başlamaları için bir fırsat oluşturmuştur.

- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndan sicile ilişkin hükümlerin kaldırılması üzerine Personel Performans Değerlendirme sistemi ihdas edilmiş olup, Bakanlığımız yine buna ilişkin yasal düzenlemeyi ilk hazırlayan kurumlardan biri olmuştur. Performans Değerlendirme Sistemi bilişim altyapımıza entegre edilerek hızlı, şeffaf ve etkin bir yapıya ulaşılmıştır. Personelimize, kendilerine ilişkin değerlendirmeyi görme, arzu ederlerse bir üst makama sunma ve yorumları ile değerlendirmelerini kaydedebilme imkanı getirilmiştir.

- 2012 yılında, ilk defa, Hizmetli, Şoför, Bekçi, Teknisyen Yardımcısı ve Aşçı kadrolarında bulunan ve gerekli nitelikleri taşıyan personelin münhal bulunan 10 Bilgisayar İşletmenliği kadrosuna atanabilmesi için statülerine uygun görevde yükselme eğitimi ve sınavı yapılmıştır. Bu sınava 30 personel katılmıştır.

- Bakanlığımızca yapılan girişimler sonucunda 2012 yılında yurtdışı teşkilatımızda kullanılmak üzere 137 adet yeni sözleşmeli personel pozisyonu ihdas edilmiştir.

b. Eğitim

- 2012 yılında Bakanlık tarihinde ilk defa gerekli yasal çerçevesi oluşturularak toplam 28 personelimiz yurtiçinde ve yurtdışında lisansüstü eğitime gönderilmiştir. Bu eğitim programlarının, orta vadede Bakanlığımıza konu ve bölge bazında uzmanlaşmış kariyer memurları kazandırması hedeflenmektedir. Bu kapsamda 2012 yılında 12 personelimiz ABD, İngiltere, Mısır, Rusya ve Çin'in seçkin üniversitelerinde lisansüstü eğitime başlamışlardır. Yurtiçinde de 16 personelimiz Ortadoğu ve Balkanlar çalışmalarında hem yüksek lisans eğitimi görmekte, hem de yoğun bir programla bu bölgelerin dillerini (Arapça ve Sırpça) öğrenmektedir.

- Çok yönlü, aktif dış politikamızın önemli bir ihtiyacı olan alternatif yabancı dil bilen personel yetiştirilmesi konusundaki çalışmalarımız kapsamında 2012 yılında hem merkezdeki hem de yurtdışındaki kariyer memurlarımızdan 70'i, Arapça, Sırpça, İspanyolca, Rusça, Farsça, Portekizce, Korece ve Yunanca dil eğitimlerine devam etmiştir. Bu eğitimler, Bakanlığımızın ihtiyacı olan farklı dilleri konuşabilen insan kaynağına ulaşılmasında önemli rol oynayacaktır.

- Merkez Memurlarının yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi bağlamında, 46 Merkez Memurumuzun 2012 yılında TÖMER tarafından verilen İngilizce kurslarına katılımı sağlanmıştır.

c. Uzman Yardımcılığı

- Kanun Hükmünde Kararname ile ihdas edilen Dışişleri Uzman Yardımcılığı kadrosuna ilişkin yönetmelik 2012 yılında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsama giren kamu idareleri arasında mevzuat altyapısını hazırlayan ilk kurum Bakanlığımız olmuştur. Diğer idareler de bizim kurduğumuz sistem ve yönetmeliği örnek alarak kendi düzenlemelerini oluşturmuştur. Böylece Bakanlığımızda yıllardır ihtiyacını hissettiğimiz merkez birimlerimizde kurumsal hafıza rolünü üstlenecek, uzman seviyesinde nitelikli personel istihdamına olanak sağlayacak bir sistem kurulabilecektir. 2013 yılında ilk Dışişleri Uzman Yardımcılarının Bakanlığımıza kazandırılmaları hedeflenmektedir.

d. Personelin Mali Haklarının İyileştirilmesi:

- Yurtdışı teşkilatımızda görevli sözleşmeli personelin maddi olanaklarının iyileştirilmesini teminen Maliye Bakanlığıyla yürütülen görüşmeler sonucunda 118 temsilciliğimizde görevli sözleşmeli personelin tavan ücretlerinde ülke bazında %5-%35 arasında değişen oranlarda artış sağlanmış ve sözkonusu artışlar ilgili personelimizin 2012 Ocak ayı ücretlerine yansıtılmıştır.

- Yurtdışındaki temsilciliklerimizde görevli sözleşmeli personelimizin bulundukları pozisyonun tavan ücretleri ve hizmet yıllarına göre skala tavan oranları Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Sözleşmeli personelimizin şartlarının iyileştirilmesi amacıyla Bakanlığımızca Türk uyruklu tüm sözleşmeli personele skala tavan uygulaması çerçevesinde hizmet yıllarına göre hak ettikleri en yüksek ücretin ödenmesine karar verilmiş ve uygulama Temmuz 2012'den itibaren ücretlere yansıtılmıştır. Ayrıca yabancı uyruklu sözleşmeli personelimizin ücretleri de, sözkonusu artış çalışmasına dahil edilmiş olup, toplam 1.050 yabancı uyruklu sözleşmeli personelden 640'ının (%61) ücretlerinde çeşitli oranlarda artış yapılmıştır.

2. FİZİKİ YAPININ İYİLEŞTİRİLMESİ ALANINDA ATILAN ADIMLAR

a. Merkez Teşkilatı

Ana ve ek hizmet binalarımızın Bakanlığımızın ihtiyacını yeterince karşılayamaması sonucunda Bakanlığımızın kullanımına tahsis edilmiş olan Balgat/Karakusunlar'daki arsamız üzerinde yeni bir Dışişleri Bakanlığı yerleşkesi inşa ettirilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu çerçevede, 2010 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bir yarışma ile avan projeleri elde edilmiş olan yeni yerleşkenin uygulama projeleri 2012 sonu itibariyle onaylanmış durumdadır. Önümüzdeki dönemde yapım ihalesine çıkılması öngörülmektedir.

b. Dış Teşkilat

Yatırım harcamalarımızdaki önemli bir kalemi, 2012 yılı içinde hizmete giren 10 yeni dış temsilciliğimiz [Niamey BE (Nijer), Windhoek BE (Namibya), Librevil BE (Gabon), Vagadugu BE (Burkina Faso), Kito BE (Ekvator), Nepido BE (Myanmar), Banjul BE (Gambiya), Guanco BK (Çin), Nant BK (Fransa), Bordo BK (Fransa)] için yapılan harcamalar teşkil etmiştir.

1- Dış Temsilciliklerimizde Tamamlanan ve Devam Eden İnşaat İşleri, Proje İşleri, Onarım İşleri, Satın Almalar ve Kiralamalar

Tablo 13- 2012 Yılında Tamamlanan İnşaat İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
Berlin Büyükelçiliği	54.251.341,00	Kançılarya
Doha Büyükelçiliği	20.888.588,00	Kançılarya, İkametgah, Lojman

Sayın Başbakanımız tarafından 30.10.2012 tarihinde açılışı yapılan Berlin Büyükelçiliği Kançılarya Binası

Tablo 14 - 2012 Yılında Devam Eden İnşaat İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
Abuja Büyükelçiliği	20.871.297,55	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Nahçıvan Başkonsolosluğu	16.177.500,00	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Ulanbator Büyükelçiliği	11.084.834,70	İkametgah İnşaatı
Saraybosna Büyükelçiliği	6.825.900,00	Kançılarya, İkametgah

Tablo 15 - 2012 Yılında Devam Eden Proje İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
Nairobi Büyükelçiliği	258.561,90	Kançılarya, İkametgah, Lojman
İslamabad Büyükelçiliği	261.074,61	Lojman
Kiev Büyükelçiliği	298.350,00	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Mainz Başkonsolosluğu	-	Kançılarya, İkametgah
Karaçi Başkonsolosluğu	-	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Hartum Büyükelçiliği	158.213,63	Kançılarya, Lojman
Bağdat Büyükelçiliği	145.028,46	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Madrid Büyükelçiliği	154.539,64	Kançılarya
Podgoritsa Büyükelçiliği	232.971,07	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Strazburg BK/ AVKONS DT	2.605.637,17	Kançılarya, İkametgah
Dakka Büyükelçiliği	307.635,06	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Prag Büyükelçiliği	1.181.076,00	Kançılarya
Kişinev Büyükelçiliği	192.281,24	Kançılarya, İkametgah
Mogadişu Büyükelçiliği	123.737,70	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Lefkoşa Büyükelçiliği	-	Konsolosluk, Lojman
Erbil Başkonsolosluğu	-	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Münster Başkonsolosluğu	-	Kançılarya
Muskat Büyükelçiliği	-	Kançılarya, İkametgah, Lojman
Tiran Büyükelçiliği	-	Kançılarya, İkametgah
Tahran Büyükelçiliği	-	Kançılarya, Lojman
New York Türkevi	-	Türkevi Binası

Tablo 16 - 2012 Yılında Tamamlanan Onarım İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
Vagadugu Büyükelçiliği	115.365,31	Kançılarya
Nuakşot Büyükelçiliği	862.454,96	Kançılarya, İkametgah
Şanhay Başkonsolosluğu	788.529,15	Kançılarya
Guanco Başkonsolosluğu	470.034,70	Kançılarya
Gence Başkonsolosluğu	132.937,50	Kançılarya

Tablo 17 - 2012 Yılında Devam Eden Onarım İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
Ulanbator Büyükelçiliği	10.395.500,00	Kançılarya
Belgrad Büyükelçiliği	98.985,80	Kançılarya, Lojman
Moskova Büyükelçiliği	-	Kançılarya, Lojman, Garaj
Oslo Büyükelçiliği	-	Kançılarya
Stuttgart Başkonsolosluğu	50.274,40	Kançılarya
Atina Büyükelçiliği	511.176,53	Kançılarya
Brüksel Büyükelçiliği	334.333,61	Kançılarya
Lahey Büyükelçiliği	527.978,43	İkametgah
Boston Başkonsolosluğu	893.720,75	Kançılarya
Düsseldorf Başkonsolosluğu	95.368,86	Kançılarya
Hamburg Başkonsolosluğu	207.125,40	Kançılarya

Tablo 18 - 2012 Yılında Yapılan Satın Alınan Arsalar /Binalar

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
Köln Başkonsolosluğu	5.246.369,91	Arsa
Lusaka Büyükelçiliği	6.786.800,00	İkametgah, Kançılarya
Darüsselam Büyükelçiliği	17.860.000,00	Müşterek Bina
Dublin Büyükelçiliği	13.953.480,00	Kançılarya

2012 yılında Devlet mülkiyetine kazandırılan Darüsselam Büyükelçiliği Müşterek Binası

2012 yılında Devlet mülkiyetine kazandırılan Dublin Büyükelçiliği Kançılarya Binası

Tablo 19- 2012 Yılında Kiralanan Kançılarya / İkametgah Binaları

Misyon	Açıklama
Banjul BE	Kançılarya, İkametgah
Guanco BK	Kançılarya, İkametgah
Librevil BE	Kançılarya, İkametgah
Nepido BE	Kançılarya, İkametgah
Niamey BE	Kançılarya, İkametgah
Kito BE	Kançılarya, İkametgah
Vagadugu BE	Kançılarya, İkametgah
Windhoek BE	Kançılarya, İkametgah
Bordo BK	Kançılarya, İkametgah
Nant BK	Kançılarya, İkametgah (İşlemler devam ediyor)
AGİT Bakü Misyon Bşk.	İkametgah
AGİT DT	Kançılarya
Atina Pire BK	İkametgah
BMTT DT	Ek Hizmet
CICA	İkametgah
Mumbai	İkametgah
New York BK	Geçici Hizmet
Podgoritsa BE	İkametgah
Sana BE	Kançılarya
Şanhay BK	Kançılarya
Şikago BK	Kançılarya
TURKUNO DT	Geçici Hizmet
Viyana BK	İkametgah
TOPLAM	**33 Bina**

Tablo 20 - 2012 Yılında Kiralanan Lojmanlar

Misyon	Açıklama
Banjul BE	2 Adet Lojman (Yerleşke içerisinde)
Darüsselam BE	2 Adet Lojman
Harare BE	2 Adet Lojman
Juba BE	3 Adet Lojman
Kampala BE	2 Adet Lojman
Kinşasa BE	1 Adet Lojman
Librevil BE	2 Adet Lojman
Lusaka BE	1 Adet Lojman
Maputo BE	2 Adet Lojman
Niamey BE	1 Adet Lojman
Vagadugu BE	2 Adet Lojman
Younde BE	4 Adet Lojman
Windhoek BE	1 Adet Lojman
TOPLAM	**25 Bina**

2012 Yılında Bakanlığımız Dış teşkilat için yapılan kiralama giderleri toplam **61.852.316,52 TL**'dir.

2- Yurtdışı Demirbaş

2012 yılı içerisinde Bakanlığımız tarafından halihazırdaki temsilciliklerimizin süregelen ihtiyaçlarının karşılanmasının yanısıra, yeni açılan ve yeni yerleşkelere taşınan misyonlarımızın tefrişi için mobilya, perde, aydınlatma ürünleri, beyaz eşya, mutfak araçları, ofis malzemeleri ve donanımları satın alınması çalışmaları yürütülmüştür.

Bu dönem içinde, yeni faaliyete geçen Nuakşot (Moritanya), Juba (Güney Sudan), Kito (Ekvator), Niamey (Nijer) Büyükelçiliklerimiz ile Gence (Azerbaycan), Boston (ABD), Şikago (ABD), Guanco (Çin) Başkonsolosluklarımızın kançılarya ve ikametgah binalarının tefrişleri tamamlanmıştır.

Sözkonusu çalışmalar için 2.377.865,- TL harcama yapılmıştır. Bunun yanısıra, inşaatı tamamlanarak açılışı gerçekleştirilen Berlin Büyükelçiliğimizin tefrişi için 2012 yılı yatırım bütçesinden 2.717.356,- TL harcanmıştır.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Daimi Temsilciliğimiz ile Şanhay Başkonsolosluğumuzun yeni kançılarya binasının tefrişi ise 304.305,-TL harcanarak tamamlanabilmiştir.

Yeni açılan dış temsilciliklerimiz başta olmak üzere, misyonlarımızın tefrişini kolaylaştırabilmek amacıyla son dönemde Yurtdışı Demirbaş Şubemiz tarafından Dış.Net üzerinde bir Yurtdışı Demirbaş Gamı Modülü oluşturulmuştur.

Bu modül, yeni açılan-açılacak olan temsilciliklerimizin bir an önce faaliyete geçmesi için süratle tefrişinin sağlanması bakımından 2012 yılının en önemli faaliyeti olarak hayata geçirilmiştir.

Sözkonusu modül aracılığıyla, yapılan piyasa araştırmaları neticesinde tespit edilen firmaların Bakanlığımız kurumsal kimliğine uygun ürünlerinin görselleri iç mimarlar yardımıyla belirlenerek Dış.Net üzerinden temsilciliklerimizin seçimine sunulmuştur.

2- 2012 Yılı İtibariyle Dış Temsilciliklerimizdeki Taşıt Durumu

Tablo 21- 2012 Yılı İtibariyle Dış Temsilciliklerimizdeki Taşıt Durumu

Taşıt Tipi	Adet
Özel donanımlı binek otomobil	201
Özel donanımlı servis taşıtı	122
Motorsiklet	50
Binek otomobil	161
Arazi Binek	91
Minibüs	116
Pikap	10
Traktör	1
Toplam	**752**

Tablo 22- 2012 Yılında Satın Alınan Taşıtlar

Taşıt Tipi	Adet	Toplam Harcama
Minibüs	14	807.164,32 TL
Arazi binek tipi	5	379.727,81 TL
Binek Taşıt	15	1.019.787,65 TL
Güvenlik Önlemli Binek Taşıt	6	4.994.434,48 TL
Güvenlik Önlemli Servis Taşıtı	5	1.448.471,02 TL
Pick-Up	1	46.821,60 TL
Motorsiklet	5	14.616,58 TL
Toplam	**51**	**8.711.023,46 TL**

4- Güvenlik Donanımları

Yatırım programımızdaki bir diğer zorunlu önceliği, geçmişte olduğu gibi günümüzde de farklı mahreçli terör örgütlerinin tehdidine maruz kalan ve bazı durumlarda savaş şartlarında görev yapan dış temsilciliklerimizin güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, gerek bina, gerek personel güvenliğinin sağlanması amacıyla Dış Temsilciliklerimizin güvenlik sistemlerinin düzenli bakım ve onarımı, mevcut sistemlerin ihtiyaç hâsıl olduğu takdirde yenilenmesi ve fiziki altyapımızın güçlendirilmesi gerekmektedir.

2012 yılında dış temsilciliklerimizin fiziki güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması çerçevesinde, 29 temsilciliğimizin güvenlik sistemleri (CCTV - kapalı devre gözetleme sistemi, alarm sistemi vb.) altyapılarıyla birlikte tamamen yenilenmiş; 65 temsilciliğimizin ise mevcut güvenlik sistemlerinde (CCTV, ışıklandırma, haberleşme-telsiz ve çevre güvenliği) iyileştirilmeye gidilmiş ve diğer güvenlik malzemesi ihtiyaçları karşılanmıştır.

Personel güvenliğinin sağlanması amacıyla yeni açılan misyonlarımız da dahil olmak üzere toplam 41 temsilciliğimizin kişi güvenliğinin artırılmasına yönelik önlemler alınmıştır.

5- Haberleşme Ağı

Telefon santrallerinin kurulumunun Bakanlığımızca yapılması, ilk tesis maliyetlerinin düşüklüğü ve "VoIP" sisteminin sağladığı ücretsiz haberleşme imkanı nedeniyle elde edilen ekonomik faydalarının yanı sıra, güvenli bir haberleşme sistemine sahip olmak bağlamında, santrallerin sürekli olarak Bakanlığımız ilgili birimlerince kontrol edilebilmesine ve yönetilebilmesine olanak tanımaktadır.

Temsilciliklerimiz, telefon santraliyle birlikte kurulumu yapılan "VoIP" sistemi sayesinde Bakanlığımız ve diğer "VoIP" kurulu temsilciliklerimizle ücretsiz haberleşme olanağına kavuşturulmaktadır. Klasik telefon hatlarıyla yapılan görüşmelerle karşılaştırıldığında görece güvenli bir haberleşme imkanı tanıyan "VoIP" sistemi, özellikle haberleşme altyapısı yetersiz ülkelerde bulunan temsilciliklerimizin telefon iletişiminde en önemli seçenek olmuştur.

Bu kapsamda, 2012 yılında, aralarında yeni açılan temsilciliklerimizin de bulunduğu 30 temsilciliğimizin telefon santrali Bakanlığımızca yenilenmiş ve "VoIP" sistemi kurulu temsilcilik sayısı yılsonu itibariyle 157'ye ulaşmıştır.

2012 yılında, aralarında yeni açılan temsilciliklerimizin de bulunduğu 15 Temsilciliğimizin kablolama altyapısı Bakanlığımızca yenilenmiş ve çevrimiçi sisteme geçiş için önemli bir unsur olan güvenli bir bilgisayar ağına kavuşturulmuştur.

Bu kapsamda, 2012 yılında, aralarında yeni açılan temsilciliklerimizin de bulunduğu 15 Temsilciliğimizin elektrik teçhizatında yenilemeler yapılmıştır.

Yeni açılan ve yeni yerleşke binalarına taşınan dış temsilciliklerimizin altyapılarının tamamlanması amacıyla yapılan harcamalar 2012 yılı bütçesine önemli bir yük getirmiş ve bu konudaki çalışmalar tahsis edilen kısıtlı bütçe imkanlarıyla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

3. SİYASİ, KÜLTÜREL, KONSOLOSLUK VE EĞİTİM FAALİYETLERİ

Genel Bakış

2012 yılı tüm dünya için zorlu bir dönem olmuştur. Bir yandan devam eden küresel ekonomik krizin başta Avrupa ülkeleri olmak üzere geniş bir coğrafyada hissedilen olumsuz etkileri, diğer yandan kuzey Afrika ve Orta Doğu'da gerçekleşmekte olan tarihi dönüşümün fırsatlarla belirsizlikleri beraberinde getiren karmaşık yapısı uluslararası toplum için ciddi bir sınama yaratmıştır.

Ayrıca, küresel risk ve tehditlerin sürekli değişim gösteren yapısı ve iklim değişikliğinden kitle imha silahlarının yayılmasına, terörizmden gıda ve enerji güvenliğine kadar birçok alanda yenilenen sorunlarla baş edilmesi gereği, geçtiğimiz yılın uluslararası gündemine yoğun ve zorlayıcı bir nitelik kazandırmıştır.

Bu yoğun gündem ışığında, sadece bölgesinde değil küresel ölçekte de ağırlığı giderek artan ve buna paralel olarak uluslararası barış ve güvenliğin temininde sürekli olarak yeni sorumluluklar üstlenen Türkiye de, 2012 yılında dış politika alanında hareketli bir dönemden geçmiştir.

Arap coğrafyasında yaklaşık iki yıl önce başlayan halk hareketleri, tarihten gelen özel bağlarımızın bulunduğu bu ülkelere yönelik ilişkilerimize yeni bir boyut kazandırmıştır. Başta Suriye olmak üzere bölgede yaşanan gelişmeler dış politika gündemimizin doğal olarak üst sıralarında yer almıştır.

Avrupa'da, ekonomik krize bağlı olarak yaşanan, ancak siyasi ve sosyal etkileri de giderek artan şekilde hissedilen gelişmeler de, gerek AB'ne üyelik sürecimiz, gerek Avrupa'nın geleceği bakımından yakından takip ettiğimiz bir diğer konuyu teşkil etmiştir.

Türk dış politikasının son on yıldır sürekli genişleyen dış politika ufku Türkiye'yi küresel ölçekteki tüm gelişmeleri izlemeye ve artan imkânları ölçüsünde katkıda bulunmaya zorlamaktadır. Bu itibarla, Türkiye'nin 2012 yılındaki dış politika gündemi, yakın bölgemizdeki gelişmelerin ötesinde çok daha geniş bir yelpazeyi içermiştir.

Bu çerçevede Türkiye, Afrika'dan Asya-Pasifik bölgesine, Latin Amerika'dan Okyanusya'ya kadar geniş bir coğrafyada ilişkilerini geliştirmiş, bölgesel ve

uluslararası tüm çok taraflı platformlarda artan etkinlik göstermiş ve buna paralel olarak birçok konuda küresel girişimlere öncülük etmiştir.

Türkiye'nin uluslararası alandaki bu aktif ve dinamik tutumunun en temel dayanağı, dış politikamızın ilkeli ve vizyoner karakteridir. Bu çerçevede Türk dış politikası, çıkarlarıyla değerlerini bütünleştirebilen; konulara dar bir açıdan ve tepkisel olarak yaklaşmak yerine, bütünlükçü ve ön alıcı yaklaşımlar geliştirebilen; uluslararası işbirliği ve etkin çok taraflılığı öncelikli bir hedef olarak gören; gerçekçi ve sistematik bir nitelik taşımaktadır.

Siyasi ilişkilerimiz bağlamında, 2012 yılında gerçekleştirilen önemli faaliyetler aşağıda özetlenmiştir. Dış politika faaliyetlerimiz çerçevesinde üst düzeyde yapılan karşılıklı ziyaretlere izleyen sayfalarda kısaca yer verilmektedir. Bu bağlamda, 2012 yılında Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakan seviyesinde gerçekleştirilen karşılıklı ziyaretlerin listesi raporumuzun ekler bölümünde yer almaktadır.

AVRUPA BİRLİĞİ

Avrupa Birliği (AB) üyeliği ülkemiz için stratejik önceliğini korumaktadır. AB ile ilişkilerimiz geçtiğimiz yaklaşık 50 yıllık sürede çok boyutlu ve çok katmanlı bir nitelik kazanmıştır. Bu çerçevede Gümrük Birliği bu ilişkinin ana unsurlarından birini teşkil etmekte olup, AB başlıca ticaret ve yatırım ortağımız konumundadır. Dış politika alanında da AB ile aramızda yakın bir ilişki bulunmaktadır.

Bazı AB ülkelerinin siyasi saiklerle takındıkları olumsuz tutumlar nedeniyle katılım sürecimiz son yıllarda önemli ölçüde yavaşlamış olup, bu durumun aşılması yönündeki gayretlerimiz sürmektedir.

Diğer taraftan, AB ile ilişkilerimizin ana unsurlarından birini teşkil eden Gümrük Birliği kapsamında, AB'nin ortak ticaret politikasına uyum sağlama hedefiyle ülkemizce şu ana kadar EFTA'nın yanısıra 18 ülkeyle Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmıştır. 2012 yılı içinde Güney Kore ile STA imzalanmış, 6 ülkeyle ise anlaşma imzalamaya yönelik müzakereler yürütülmüştür.

AB Komisyonu, 2011 yılının sonunda müzakere sürecinin canlandırılması amacıyla bir "Pozitif Gündem" oluşturulmasını önermiş, mezkûr öneri ülkemizin AB'yle müzakere sürecini destekleyici ve tamamlayıcı bir unsur olarak işlev görmesi koşuluyla tarafımızdan olumlu karşılanmıştır. Bu çerçevede, 8 müzakere faslına dair Çalışma Grupları oluşturulmuş, böylece, siyasi engeller ortadan kalktığında zaman kaybetmeden Türkiye'nin AB müktesebatına uyum ve uygulama kapasitesi bakımından üyeliğe en yakın noktada bulunması amaçlanmıştır.

AB Komisyonu tarafından hazırlanan İlerleme Raporları da, Avrupa Birliği'ne katılım sürecimizin takibinde önemli araçlardan biridir. İlerleme Raporları adil ve dengeli olduğu ölçüde AB'ye katılım sürecimiz dahil Türkiye-AB ilişkilerine katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede AB Komisyonu'nun Türkiye'ye ilişkin son 2012 İlerleme Raporu ve Genişleme Stratejisi 10 Ekim 2012 tarihinde yayınlanmıştır. Geçtiğimiz yıllarda da olduğu üzere, bahsekonu belgelerde, olumsuz unsurlara

ağırlık verildiği müşahede edilmiş; dolayısıyla Raporun dengesiz olduğu görülmüştür.

Öte yandan, Türkiye, AB'ne üyelik sürecinden bağımsız olarak, ülkemizin en önemli ticari ortağı olan AB'nin karşı karşıya olduğu ve derinleşerek devam eden ekonomik ve mali krizi de yakından takip etmektedir. Sözkonusu krizin ekonomik etkilerinin yanısıra, önemli siyasi ve sosyal sonuçları da görülmektedir. Nitekim AB'de kriz nedeniyle içine kapanma eğilimleri ortaya çıkmış, genişleme konusu geri planda kalmaya başlamıştır.

Ayrıca, ekonomik krizin getirdiği sorunlar sebebiyle kıta genelindeki aşırı akımların gücü ve Müslüman karşıtlığının da artmakta olduğu müşahede edilmektedir. Konu gerek Türkiye-AB ilişkileri, gerek Avrupa'da yaşayan vatandaş ve soydaşlarımız üzerindeki olası etkileri muvacehesinde yakından izlenmektedir.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Türkiye ve ABD, Irak'tan Arap-İsrail ihtilafının çözümüne, Afganistan'ın yeniden imarından Güney Kafkasya'nın istikrarına ve terörle mücadeleden enerji güvenliğine kadar pek çok konuda olumlu bir gündem çerçevesinde eşgüdüm içinde hareket eden iki müttefik ve ortaktır. İki ülke üst yönetimleri arasında ikili ve bölgesel konularda süren temaslar bağlamında, karşılıklı ziyaretler 2012 yılında yoğun bir trafiğe sahne olmuştur.

Bu çerçevede, Sayın Bakanımız, ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın davetlisi olarak 8-14 Şubat 2012 tarihlerinde bu ülkeye bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. ABD Dışişleri Bakanı ise ikisi ülkemizde düzenlenen küresel ve bölgesel nitelikli toplantılara katılmak üzere, 2012 yılı içinde ülkemizi üç kez ziyaret etmiştir.

Ayrıca, bu yılki NATO Zirvesi'nin 20-21 Mayıs 2012 tarihlerinde Şikago'da düzenlenmesi sebebiyle ABD'ne giden Sayın Cumhurbaşkanımız da, ABD Başkanı Obama ile ikili bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül ve ABD Başkanı Barack Obama ile ikili bir görüşme

Öte yandan, Bakan Yardımcımız Büyükelçi Sayın Ali Naci Koru, 19 Mayıs 2012 tarihinde Türk-Amerikan Dernekleri Federasyonu (TADF) tarafından düzenlenen "Türk Günü Yürüyüşü" etkinliklerine katılmış, 20-21 Mayıs 2012 tarihlerinde Şikago'da düzenlenen NATO Zirvesi'ne katılan ve 22-26 Mayıs 2012 tarihlerinde San Fransisko'yu ziyaret eden Sayın Cumhurbaşkanımıza sözkonusu ziyaretlerinde refakat etmek üzere 18-27 Mayıs 2012 tarihlerinde New York, Şikago ve San Fransisko'da bulunmuştur.

Diğer yandan, iki ülke ilişkilerinin ekonomik, ticari ve yatırım boyutlarının, siyasi, askeri ve güvenlik ilişkilerimizle orantılı bir düzeye çıkarılabilmesi hedefine yönelik çalışmalar da sürdürülmektedir.

Nitekim Ekonomik ve Ticari Stratejik İşbirliği Çerçevesi (ETSİÇ) İkinci Bakanlar Toplantısı, 26 Haziran 2012'de ülkemizde düzenlenmiştir. Ayrıca, Ekonomik Ortaklık Komisyonu 9.Toplantısı da 28-29 Kasım 2012 tarihlerinde ABD'de yapılmıştır.

Türkiye-ABD ekonomik ilişkileri kapsamında yapılan bu toplantı ve faaliyetlerin ticaret hacmine olumlu yansımaya başladığı görülmüştür.

RUSYA FEDERASYONU

Ülkemizin stratejik bir ortak ve bölgesel işbirliği bağlamında kilit bir aktör olarak gördüğü Rusya Federasyonu'yla (RF) ilişkileri çok boyutlu dış politikasının en önemli unsurlarından biridir. Karşılıklı saygı ve ortak çıkarlar temelinde istikrarlı gelişimini sürdüren işbirliğimiz sadece ülkelerimizin refahına değil, tüm bölgenin barış, istikrar ve kalkınmasına da katkıda bulunmaktadır.

Rusya'yla işbirliğimiz iki tarafın sergilediği ortak irade ve çabalar neticesinde 1990'lı yılların başından itibaren hızlı bir gelişim içinde olmuş; RF Devlet Başkanı Medvedev'in 11-12 Mayıs 2010 tarihlerinde ülkemizi ziyareti sırasında "Üst Düzey İşbirliği Konseyi"nin kurulmasıyla ilişkilerimiz yeni bir döneme girmiştir.

Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan ile Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin

Öte yandan, işbirliğimizin belkemiğini oluşturan ekonomik ve ticari ilişkilerimiz son dönemde daha ileri bir noktaya taşınmış; bu çerçevede karşılıklı yatırımlarımız 20 milyar dolara, ticaretimiz 35 milyar dolara, müteahhitlerimizin Rusya'da üstlendiği projelerin tutarı 40 milyar dolara yaklaşmıştır. Son olarak Rus Sberbank'ın 3,6 milyar dolar karşılığında Denizbank'ı satın alarak ülkemiz bankacılık sektörüne girmesi Rus yatırımcıların ülkemiz ekonomisine duyduğu güvenin açık bir göstergesidir. Önümüzdeki dönemde karşılıklı yatırımların artması ve müteahhitlerimizin başarılı projelerine yenilerini eklemeleri için çalışmalarımız sürdürülecektir.

Rusya ile bu dönemde bölgesel ve küresel konulara ilişkin kapsamlı bir siyasi diyalog süreci de hayata geçirilmiş bulunmaktadır. Bu çerçevede özellikle iki ülke arasında gerçekleştirilen karşılıklı üst düzey ziyaretler, hem bu siyasi diyaloğun geliştirilmesine, hem de ilişkilerimizin kapsamlı olarak ele alınmasına imkan sağlamaktadır.

Rusya ile son dönemde bölgesel ve küresel konulara ilişkin kapsamlı bir siyasi diyalog süreci de hayata geçirilmiş bulunmaktadır. Bu çerçevede özellikle iki ülke arasında gerçekleştirilen karşılıklı üst düzey ziyaretler, hem bu siyasi diyaloğun geliştirilmesine, hem de ilişkilerimizin kapsamlı olarak ele alınmasına imkan sağlamaktadır. Nitekim, Sayın Başbakanımızın RF Devlet Başkanı Putin'in davetine icabetle 18 Temmuz 2012 tarihinde bu ülkeye gerçekleştirdiği çalışma ziyareti gerek ikili ilişkilerimizin, gerek gündemimizdeki bölgesel ve uluslararası konuların değerlendirilmesi bakımından son derece faydalı olmuştur. Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin, Türkiye-Rusya Üst Düzey İşbirliği Konseyi'nin (ÜDİK) üçüncü toplantısı vesilesiyle 3 Aralık 2012 tarihinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

AVRUPA ÜLKELERİ

Almanya: Almanya Federal Cumhuriyeti (AFC) ile ülkemiz arasındaki ilişkiler sağlam temellere dayanmaktadır. Aramızdaki işbirliği potansiyeli ikili olduğu kadar, bölgesel ve uluslararası planda da önemli fırsatlar sunmaktadır.

2012 yılında karşılıklı üst düzey ziyaretlerde yakalanan ivme ilişkilerimizin ve işbirliğimizin daha da derinleştirilmesine imkân sağlamıştır. Bu çerçevede, en son Sayın Başbakanımız Berlin Büyükelçiliğimizin yeni Kançılarya binasının açılış töreni vesilesiyle 30-31 Ekim 2012 tarihlerinde Almanya'yı ziyaret etmiş, bu vesileyle Şansölye Merkel'le görüş alışverişinde bulunmuştur.

Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle ülkemizi 14-15 Mayıs ve 13 Ekim 2012 tarihlerinde iki kez ziyaret etmiştir. Sayın Bakanımız 3-5 Şubat 2012 tarihlerinde düzenlenen 48. Münih Güvenlik Konferansı vesilesiyle Almanya'ya bir ziyaret gerçekleştirmiş ve Ekim ayındaki ziyaretinde Sayın Başbakanımıza refakat etmiştir.

Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu ile Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle

Almanya ülkemizin Avrupa'daki en büyük ticaret ortağı ve aynı zamanda en fazla ihracat gerçekleştirdiği ülkedir. 2012 Eylül ayı itibarıyla ülkemizde 4.936 adet Alman sermayesine sahip şirket faaliyet göstermekte olup Almanya, ülkemizdeki şirket sayısı bakımından ilk sırada bulunmaktadır.

İngiltere: İngiltere ile ortak çıkarlar ve değerlere dayanan köklü ilişkilerimiz olumlu bir mecrada seyretmekte, İngiltere'yle her düzeyde ve her konuda yakın istişarelerde bulunulmaktadır.

İngiltere bu çerçevede AB'ye üyelik sürecimizi destekleyen ülkelerin de başında gelmekte ve özellikle Avrupa'da ve dünyada yaşanan değişim sürecinde Türkiye'nin Avrupa ile bütünleşmesi gerektiği görüşünü savunmaktadır. İngiltere'nin bu konuda ülkemize verdiği destek partiler üstü bir nitelik taşımaktadır.

2010 yılında Sayın Başbakanımızın İngiliz karşıtı ile imzaladıkları "Türkiye-İngiltere Stratejik Ortaklık Belgesi" güçlü siyasi ve ekonomik ilişkilerimizin yanısıra bölgesel ve uluslararası konularda da işbirliğimizin geliştirilmesine büyük katkıda bulunmaktadır.

Sayın Başbakanımız ülkemizin 2020 yılında ev sahipliğine aday olduğu Olimpiyat oyunlarının açılışı vesilesiyle 26-28 Temmuz 2012 tarihlerinde Londra'yı ziyaret etmiş ve İngiltere Başbakanı David Cameron ile görüşmüştür. Öte yandan, İngiltere Başbakan Yardımcısı Nick Clegg de ilk resmi dış ziyaretini 3-4 Ekim 2012 tarihlerinde ülkemize yönelik olarak gerçekleştirmiştir.

Öte yandan, siyaset, bilim/sanat, medya ve iş çevrelerinden seçkin şahsiyetlerin iştirakiyle ilki geçen yıl İngiltere'de düzenlenen "Türkiye-İngiltere Tatlıdil Forumu"nun ikinci toplantısı 12-14 Ekim 2012 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Eşbaşkanlıklarını Dışişleri eski Bakanı Sayın Yaşar Yakış ve İngiltere Dışişleri eski Bakanı Jack Straw'un yaptıkları ve iki ülkenin sivil toplum kuruluşları ve aydınlarını biraraya getiren Forum'un süreklilik kazanıyor olması sevindirici bir gelişmedir.

Türkiye'nin bu ülkeye yönelik ihracatı son yıllarda artmaktadır. İngiltere, ülkemizde faaliyet gösteren şirket sayısı bakımından ikinci sıradadır.

Fransa: Türkiye ile Fransa arasındaki kökleri 16. yüzyıla dayanan ilişkiler, günümüzde müttefiklik bağıyla pekişmiştir. İkili ilişkilerin derinliği ve geçmişi işbirliğimizin daha da geliştirilmesi için uygun bir zemin teşkil etmektedir.

Bununla birlikte, 2012 yılına, Fransa'da eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin desteğiyle o dönemin iktidar partisi tarafından hazırlanan ve 1915 olaylarına ilişkin Ermeni iddialarını sorgulamayı dahi cezalandırmayı amaçlayan yasanın gölgesinde girilmiştir. Ancak ülkemizin ve Fransa'daki Türk toplumunun yoğun çabalarıyla sağduyu hakim olmuş ve Anayasa Konseyi 28 Şubat 2012 tarihinde aldığı kararla sözkonusu yasayı iptal etmiştir.

22 Nisan ve 6 Mayıs 2012 tarihlerinde yapılan Cumhurbaşkanlığı ve 10-17 Haziran 2012 tarihlerinde yapılan Ulusal Meclis seçimleriyle Fransa'da iktidar el değiştirmiştir. Bu dönemde Sayın Cumhurbaşkanımız 20 Mayıs 2012 tarihinde Şikago'da düzenlenen NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi, Sayın Başbakanımız da 20-22 Haziran 2012 tarihlerinde Brezilya'da düzenlenen Rio+20 Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi marjında yeni Cumhurbaşkanı Hollande ile görüşmüşlerdir.

Bu görüşmelerde Fransız tarafında gördüğümüz ilişkileri geliştirme arzusu çerçevesinde, Sayın Bakanımız da 5 Temmuz 2012 tarihinde Fransa'yı ziyaret etmiştir. Keza Fransız Dışişleri Bakanı Laurent Fabius da 17 Ağustos 2012 tarihinde Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Fransa'nın AB üyelik sürecimize yönelik olarak takındığı engelleyici tavrın kabul edilemez olduğu ve AB hukukuyla bağdaşmadığı her vesileyle Fransız yetkililere vurgulanmaktadır.

Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu ile Fransa Dışişleri Bakanı Sayın Laurent Fabius

İtalya: Akdeniz Havzası'nda ortak çıkarlar ve değerleri paylaşan iki bölgesel güç sıfatıyla Türkiye-İtalya ilişkileri stratejik ortaklık boyutuna ulaşmıştır. İtalya ile uluslararası sorunlara yaklaşımlarımızın örtüşmesi ve ortak evrensel değerlere dayanan ilişkilerimizin sağlam çerçevesi, uluslararası konularda karşılıklı destek ve işbirliği olanaklarını güçlendirmekte, ortak hareket imkânı sağlamaktadır. Avrupa Birliği'nin kurucu üyeleri arasında yeralan İtalya, ayrıca ülkemizin AB üyeliğini destekleyen ülkeler arasında ön sıralarda yer almaktadır.

Son dönemde her alanda çok olumlu bir mecrada ilerleyen ilişkilerimiz, farklı düzeylerde görüş alışverişine imkân veren Türkiye-İtalya Hükümetlerarası Zirve Toplantıları, sivil toplum çevrelerini biraraya getiren Türk-İtalyan Forumu ve Türk-İtalyan Medya Forumu süreçleriyle kurumsallaşma yolunda ilerlemiştir.

Türkiye-İtalya Hükümetlerarası Zirvesi'nin ikinci toplantısı Sayın Başbakanımız ve İtalya Başbakanı Monti'nin eşbaşkanlıklarında 8 Mayıs 2012 tarihinde Roma'da gerçekleştirilmiştir. Anılan Zirve'de Sayın Başbakanımıza, Sayın Bakanımızla birlikte toplam yedi Bakan eşlik etmiştir. Anılan Zirve sırasında İtalya'yla, aralarında "Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşması" ile "Sosyal Güvenlik Anlaşması"nın da bulunduğu çok sayıda anlaşma imzalanmıştır.

Diğer yandan, Sayın Bakanımız Türk-İtalyan Forumu'nun 9. Toplantısına katılmak üzere 12 Kasım 2012 tarihinde gerçekleştirdiği İtalya ziyareti vesilesiyle İtalya Cumhurbaşkanı Napolitano ve muhatabı Dışişleri Bakanı Giulio Terzi ile ikili görüşmelerde bulunmuştur.

İspanya: Akdeniz'in iki ucunda yer alan Türkiye ve İspanya, temel siyasi, ekonomik ve güvenlik donanımlarıyla olduğu kadar zengin tarihi miraslarıyla da Akdeniz havzasına ve daha da önemlisi küresel boyutta barış ve istikrara katkıda bulunabilecek iki bölgesel güçtür.

Türkiye ile İspanya arasında her alanda giderek gelişerek yoğunluk ve derinlik kazanan ilişkilere kurumsal bir çerçeve kazandırmak amacını taşıyan ve ilkini 5 Nisan 2009'da İstanbul'da düzenlediğimiz Türkiye-İspanya Hükümetlerarası Dördüncü Zirvesi, Sayın Başbakanımız ve İspanya Başbakanı Mariano Rajoy'un eşbaşkanlıklarında, ilgili Bakanlarımızın da katılımlarıyla 27 Kasım 2012 tarihinde Madrid'de düzenlenmiştir. Anılan Zirve'de Sayın Başbakanımıza, Bakanımızla birlikte toplam yedi Bakan eşlik etmiştir.

Öte yandan, 2005 yılında BM çatısı altında Sayın Başbakanımız ile dönemin İspanya Başbakanı Zapatero'nun ortak girişimiyle başlatılan Medeniyetler İttifakı çerçevesindeki işbirliğimiz devam etmektedir.

Ülkemizin AB üyeliğine olan desteğini açıkça dile getiren İspanya, AB üyeliğinin hem Türkiye hem de AB için sağlayacağı yararları doğru analiz eden ülkelerden biridir.

Portekiz: Türkiye ile Portekiz arasındaki ilişkiler, transatlantik bağlar, NATO üyeliği ve Akdenizlilik kimliği gibi Türkiye ve Portekiz'i ortak paydada birleştiren olguların da etkisiyle olumlu bir seyir izlemektedir.

Ülkemizin AB'ne üyelik sürecine vermekte olduğu desteği, hem 2007'nin ikinci yarısında yürüttüğü Dönem Başkanlığı sırasında, hem de bunu izleyen dönemde devam ettirmiştir.

Portekiz ile mevcut iyi ilişkilerimiz karşılıklı üst düzey ziyaretlerle daha da ivme kazanmaktadır. Portekiz Dışişleri Bakanı Paolo Portas, beraberinde işadamlarından oluşan bir heyetle 3-4 Nisan 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Avusturya: Türkiye ile Avusturya, tarihten gelen köklü ilişkilerini geliştirme gayreti içinde olan iki dost ülkedir. Ülkelerimiz arasındaki siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel bağların daha da güçlendirilmesine büyük önem verilmektedir.

Bu bağlamda, üst düzey ziyaretler, Avusturya ile ilişkilerimizin ve işbirliğimizin daha ileri bir seviyeye taşınması için önem arzetmektedir. Avusturya Cumhurbaşkanı Heinz Fischer ailesiyle birlikte, 16-17 Haziran 2012 tarihlerinde Efes Antik Kenti, Apollon Tapınağı, Milet, Priene ve Truva'yı gezmek üzere ülkemize özel bir ziyarette bulunmuştur. Sayın Bakanımız da 22 Mart 2012 tarihinde Avusturya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Son dönemde ülkemizde enerji alanında büyük ölçekli yatırımlar yapmaya başlayan Avusturya, son üç yıldır üst üste Türkiye'deki bir numaralı yabancı yatırımcı konumunu korumuştur.

İsviçre: İsviçre ile ikili ilişkilerimiz olumlu bir şekilde ilerlemektedir. İsviçre, dış politikası açısında öncelikli ülkeler arasında Türkiye'yi de zikretmektedir.

Öte yandan, İsviçre'de giderek artan yabancılara karşı ayrımcı yaklaşım ve yasal düzenlemeler bu ülkede yaşayan yaklaşık 45 bini İsviçre vatandaşlığını haiz 120 bin civarındaki Türk'ü olumsuz etkilemekte olup, bu durum İsviçreli muhataplarımızın dikkatine getirilmektedir.

İsviçre ile giderek artan ikili ekonomik ilişkilerimizin artırılması ve özellikle enerji ve çevre konularında işbirliğinin geliştirilmesi için her iki tarafça yoğun çaba sarfedilmektedir.

Hollanda: Ülkemizin AB'ne üyelik sürecine "katı ancak adil" şeklinde tabir ettiği bir yaklaşımla destek veren Hollanda ile ilişkilerimizin kökleri 17. yüzyıla uzanmaktadır. Nitekim, 2012 yılında ülkelerimiz arasındaki diplomatik ilişkilerin tesisinin 400. yıldönümü vesilesiyle her iki ülkede de çok sayıda etkinlik düzenlenmiştir.

400. yıldönümü etkinlikleri, Türkiye-Hollanda ikili ilişkilerinin güçlendirilmesine olduğu kadar, Hollanda'da yaşayan Türk toplumunun iki ülke bakımından taşıdığı değerin ortaya konulmasına ve ülkemizin AB üyelik sürecine katkı sağlayabilecek

önemli bir halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi faaliyetinin hayata geçinilmesine de katkı sağlamıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımız da bu kapsamda Hollanda Kraliçesi Beatrix'in davetine icabetle, 17-19 Nisan 2012 tarihlerinde Hollanda'yı ziyaret etmişlerdir. Hollanda Kraliçesi Beatrix ise 13-15 Haziran 2012 tarihlerinde ülkemize gayriresmi bir ziyarette bulunmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül ile Hollanda Kraliçesi Beatrix

400. yıldönümünü kutlamaları bağlamında ayrıca, Hollanda Dışişleri Bakanı Uri Rosenthal, anılan kutlamaların Türkiye'deki ilk etkinliği olan "Rembrandt ve Çağdaşları-Hollanda Sanatının Altın Çağı" sergisinin açılışına katılmak üzere 20-21 Şubat 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Dışişleri Bakanı Rosenthal, istişarelerde bulunmak üzere ayrıca 6-7 Eylül 2012 tarihlerinde de ülkemizi ziyaret ederek ülkemizde geçici koruma sağlanan Suriyelilerin kalmakta oldukları Kilis'teki bir barınma merkezinde incelemelerde bulunmuştur.

Hollanda Başbakanı Mark Rutte 6-7 Kasım 2012 ve Hollanda Veliaht Prensi 9-10 Kasım 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaretler etmişlerdir.

Sayın Bakanımız, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini teminen her yıl gerçekleştirilen Türkiye-Hollanda Konferansı'nın beşincisi vesilesiyle 6 Mart 2012 tarihinde Hollanda'yı ziyaret etmiştir.

Belçika: Belçika'yla ilişkilerimiz 2012 yılında da geleneksel olumlu çizgisini korumuş, karşılıklı üst düzey ziyaretlerle ikili ilişkilerimiz yeni bir ivme kazanmıştır. Bu kapsamda, NATO'ya üyeliğimizin 60. Yıldönümüne ilişkin kamu diplomasisi faaliyetlerimiz çerçevesinde 18 Ocak 2012 tarihinde Brüksel'i ziyareti vesileyle Sayın Bakanımız Belçika Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Didier Reynders'e nezaket ziyaretinde bulunmuştur. Sayın Reynders de Sayın Bakanımızın daveti üzerine 4-5 Nisan 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Belçika Veliaht Prensi Philippe de, 15-19 Ekim 2012 tarihlerinde kalabalık bir ticaret heyetiyle birlikte ülkemize bir "Ekonomik Misyon" ziyareti yapmıştır.

Lüksemburg: Lüksemburg'la ikili ilişkilerimiz olumlu bir seyir içindedir. Lüksemburg'un NATO ve AB üyesi olması ilişkilerimize daha ziyade çok taraflı bir içerik kazandırmakla birlikte, 2011 yılında Ankara'da Lüksemburg Büyükelçiliğinin açılmasıyla ikili ilişkilerin de ivme kazanması beklenmektedir. Lüksemburg, AB içerisinde uyumlu ve uzlaştırıcı olmaya özen göstermekte, Türkiye'ye ilişkin konular da dâhil genel AB tutumunu izlemektedir.

İrlanda: İlişkilerimizin sorunsuz bir şekilde ilerlemekte olduğu İrlanda, ülkemizin AB üyeliğini destekleyen ülkeler arasında yer almaktadır. İrlanda'yla başta eğitim ve bilgi teknolojileri olmak üzere farklı alanlarda işbirliği tesisine yönelik çalışmalarımız bulunmaktadır.

Yıl içinde gerçekleştirilen üst düzeyli ziyaretler ilişkilerde karşılıklı anlayışın ve işbirliğinin geliştirilmesine imkan tanımıştır. Bu çerçevede, İrlanda Ekonomi Bakanı Joe Costello 27-29 Mart 2012, İrlanda AB İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Lucinda Creighton ise 9-10 Temmuz 2012 tarihlerinde Türkiye'yi ziyaret etmişlerdir. AB Bakanı Sayın Egemen Bağış ise 10 Temmuz 2012 tarihinde İrlanda'yı ziyaret etmiştir.

Danimarka: Danimarka'yla ilişkilerimiz de olumlu yönde ilerlemektedir. Ülkemizin AB üyeliğine ilişkin yapıcı bir tutum sergileyen Danimarka ile karşılıklı resmi ziyaretlerimizde, AB konuları ağırlıklı olarak işlenmektedir.

Nitekim Dışişleri Bakanı Villy Sovndal'ın 25 Mayıs 2012 tarihindeki ziyaretini takiben, AB İşleri Bakanı Nikolai Wammen 30 Mayıs-1 Haziran 2012 tarihlerinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Üst düzey ziyaretler ilişkilerimizin daha da ileriye götürülmesini sağlamakta olup, son olarak Sayın TBMM Başkanımız 14-15 Kasım tarihlerinde Danimarka'ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Diğer taraftan, Danimarka Hükümeti'nin büyüyen dünya ekonomilerine yönelik artan ilgisi ülkemizle de ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilme yönündeki çabaları arttırmıştır.

İsveç: AB üyelik sürecimize en güçlü desteği veren ülkeler arasında yer alan İsveç ile son yıllarda her alanda gelişen ikili ilişkilerimizin kazandığı ivme karşılıklı ziyaretlere de yansımıştır. Nitekim Dışişleri Bakanı Carl Bildt 2008 yılından bu yana çeşitli vesilelerle ülkemizi 9 defa ziyaret etmiştir.

Finlandiya: AB üyeliğimizin diğer güçlü destekçisi Finlandiya ile ikili ilişkilerimizdeki gelişme, uluslararası alandaki işbirliği çabalarımıza da yansımaktadır. Bu çerçevede, Finlandiya ile birlikte başlattığımız Barış için Arabuluculuk girişimi BM çevrelerinde geniş ilgi uyandırmış ve girişim bünyesinde ülkemiz ile Finlandiya'nın eş-başkanlığında kurulan Arabuluculuk Dostlar Grubu hızla genişlemiştir.

24-25 Şubat 2012 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen "İstanbul Arabuluculuk Konferansı"na Finlandiya Dışişleri Bakanı Erkki Tuomioja iştirak etmiştir. Ayrıca Başbakan Jyrki Katainen'in, beraberinde Dış Ticaret ve Avrupa İşleri Bakanı Alexander Stubb ve İçişleri Bakanı Paivi Rasanen ile 17-20 Nisan 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyareti, ikili ilişkilerimizin daha da gelişmesi yönündeki karşılıklı kararlılığı teyid etmiştir. Sayın Bakanımız ise 19-20 Aralık 2012 tarihlerinde Finlandiya'ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Norveç: Norveç'le ikili ilişkilerimiz çok olumlu bir seyir izlemektedir. Ülkelerimiz arasında siyasi sorun bulunmaması, NATO müttefikleri olarak uluslararası barış ve uzlaşma çabalarına ortak katkılarımız, uluslararası sorunlara benzer kaygılarla yaklaşıyor olmamız ilişkilerimizin her alanda daha da güçlendirilmesi açısından uygun zemini sağlamaktadır.

Norveç Başbakanı Jens Stoltenberg'in 9-10 Ocak 2012 tarihleri arasında ülkemize resmi bir ziyarette bulunması ikili işbirliğine ivme kazandırmıştır. Ayrıca, Norveç Parlamento Başkanı Dag Terje Andersen 8-11 Ekim 2012, Norveç Parlamentosu Dış İlişkiler ve Savunma Komitesi Başkanı İne Eriksen Soreide ve beraberindeki Komite üyeleri ise 31 Ekim-2 Kasım 2012 tarihleri arasında ülkemizi ziyaret etmişlerdir.

Norveç ile ülkemiz arasında, ikili siyasi, ekonomik ve sosyal ilişkilerimizin geliştirilmesinin yanısıra, barış arabuluculuğu alanındaki işbirliğinin kurumsallaştırılması yönünde de adımlar atılmaktadır. Norveç'le ayrıca dış kalkınma yardımları alanında da işbirliği imkânlarımız bulunmaktadır.

İzlanda: İzlanda'yla ikili ilişkilerimiz gelişme yolundadır. Önümüzdeki dönemde karşılıklı temasların arttırılmasına yönelik girişimler yapılmaktadır. Bu çerçevede İzlanda Dış İlişkiler Komitesi Başkanı ve üyeleri, bu sene içinde ülkemizi ziyaret etmek üzere TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanımız tarafından davet edilmişlerdir.

Baltık Ülkeleriyle (Estonya, Letonya ve Litvanya) İlişkiler: NATO çerçevesinde işbirliği yaptığımız ve AB üyelik sürecimize müzahir bir tutum izleyen Baltık ülkeleriyle ilişkilerimizi çok boyutlu hale getirmek ve bu çerçevede siyasi ve ekonomik işbirliğimizi geliştirmek yönünde karşılıklı ortak iradeye sahibiz. Bu doğrultuda karşılıklı ziyaretler ivme kazanmakta, ekonomik ilişkilerimiz gelişmektedir.

Nitekim, Estonya Dışişleri Bakanı Sayın Urmas Paet 6 Mayıs 2012 tarihinde yapılan "Nordik Yürüyüşü"ne katılmak üzere İstanbul'u ziyaret etmiş ve bu vesileyle AB Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen Bağış ile görüşmüştür. Sayın Bakanımızın 11-12 Mayıs 2012 tarihlerinde bu ülkeye gerçekleştirdiği ziyaret de, ilişkilerimizin çok yönlü geliştirilmesi konusundaki irademizin göstergesi olmuştur.

Polonya: Polonya'yla köklü ilişkilerimiz son dönemde stratejik ortaklık boyutu kazanmıştır. Gelişen siyasi diyalog ve çok taraflı platformlardaki yakın işbirliğine ek olarak karşılıklı üst düzey ziyaretler de ilişkilere ivme kazandıran bir unsur teşkil

etmektedir. Bu bağlamda, Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan Ocak 2012'de Polonya'yı ziyaret ederek, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilere sağladığı katkılardan ötürü Sayın Başbakanımıza takdim edilen Business Center Club Özel Ödülü'nü teslim almıştır. 2012 yılı içinde ayrıca, Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan ile Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay Polonya'yı ziyaret etmişlerdir.

2013 yılı Polonya ile ülkemiz arasındaki Dostluk Anlaşması'nın imzalanmasının 90. Yıldönümünü simgelemektedir. 2014 yılında ise diplomatik ilişkilerin tesisinin 600. Yıldönümünün her iki ülkede düzenlenecek etkinliklerle kutlanılması öngörülmektedir.

Macaristan: Tarihi dostluk bağları içinde olduğumuz bir başka ülke olan Macaristan'la ikili ilişkilerimiz olumlu bir mecrada seyretmektedir. Sayın TBMM Başkanımız 15-17 Ekim 2012 tarihleri arasında Macaristan'a resmi bir ziyarette bulunmuştur.

Çek Cumhuriyeti: Çek Cumhuriyeti'yle ilişkilerimiz olumlu seyrini muhafaza etmektedir. İlişkilerimizi çeşitlendirmek ve derinleştirmek yönünde karşılıklı siyasi irade mevcuttur. Nitekim Çek Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus'un 14-17 Şubat 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyareti, iki ülkede karşılıklı seçim süreçleri nedeniyle bir süredir sekteye uğrayan üst düzey ziyaretlere yeni bir halka ilave edilmesini sağlamıştır. Ziyaret vesilesiyle düzenlenen İş Forumu toplantısı ise ikili ekonomik işbirliğine ivme kazandırmıştır.

Slovakya: Slovakya'yla ilişkilerimiz de sorunsuz bir seyir izlemekte ve giderek canlılık kazanmaktadır. Sayın TBMM Başkanımız 7-8 Kasım 2012 tarihlerinde Slovakya'ya resmi bir ziyarette bulunmuştur.

Slovenya: Ülkemizin AB üyeliğini destekleyen Slovenya ile aramızda, son yıllarda ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesi ve üst düzey temasların artması ile giderek güç kazanan dostane bir işbirliği ortamı mevcuttur.

Bu çerçevede Slovenya'yla 2011 yılında stratejik ortaklık seviyesine taşınan ilişkilerimiz, Sayın Başbakanımızın 6-7 Mayıs 2012 tarihlerinde beraberinde 7 Bakanımızla birlikte Slovenya'ya gerçekleştirdiği son ziyaret ile daha da ivme kazanmıştır.

Bulgaristan: Türkiye'yi bölgenin önemli ve güçlü bir ülkesi olarak gören Bulgaristan'la ilişkilerimizin son bir yıllık dönemine bakıldığında, yoğun üst düzey temasların yaşandığı ve Bulgar tarafının ülkemizle ilişkiler açısından özellikle bazı olumlu adımlar attığı görülmektedir.

Sayın Başbakanımız ile Bulgaristan Başbakanı Boyko Borisov'un eşbaşkanlıklarında 20 Mart 2012 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi (YDİK) toplantısı, iki ülke ilişkileri açısından bir dönüm noktası teşkil etmektedir. Başbakan Borisov'un beraberinde dokuz Bakanla iştirak ettiği YDİK vesilesiyle, enerji, ulaşım, ekonomi, su kaynakları, kültür, turizm ve iletişim gibi çeşitli alanlarda 17 belgenin imzalanmış olması, iki ülke arasında

işbirliğinin geliştirilmesi açısından memnuniyet verici bir gelişme olarak kaydedilmiştir.

Ayrıca, Sayın Başbakanımız, Katar Başbakanının da katıldığı üçlü bir toplantı kapsamında 18 Mayıs 2012 tarihinde Varna'yı ziyaret etmiştir. Başbakan Borisov, 26 Haziran 2012 tarihinde ülkemizde düzenlenen Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü 20. Yıldönümü Devlet/Hükümet Başkanları Zirvesine katılmış ve Sayın Başbakanımızla ikili bir görüşme gerçekleştirmiştir. Sayın TBMM Başkanımız da 11 Ekim 2012 tarihinde Bulgaristan'ı ziyaret etmiştir.

Bulgaristan Cumhurbaşkanı Rosen Plevneliev de, 28-29 Kasım 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Öte yandan, Bulgaristan ile uzun, ortak geçmişimizin doğal bir sonucu olarak çözüme kavuşturulmayı bekleyen bazı meseleler mevcuttur. Bu anlayışla Sayın Cumhurbaşkanlarının talimatıyla 2009 yılında teşekkül ettirilen Türkiye-Bulgaristan Ortak Komisyonu çalışmalarını sürdürmektedir.

Romanya: Ülkemizden sonra Güneydoğu Avrupa'nın toprak ve nüfus bakımından en büyük ülkesi olan Romanya'yla ilişkilerimiz her düzeyde iyi bir seyir izlemektedir. Ortak bölgemizdeki istikrar, barış ve refah ortamının güçlendirilmesi Türkiye ile Romanya arasındaki işbirliğinin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Romanya, ülkemizin AB üyelik sürecini de samimi bir şekilde destekleyen ülkeler arasındadır.

Son iki yıl içerisinde karşılıklı üst düzey ziyaret ve temaslarla ivme kazanan siyasi ilişkilerimiz, Romanya Devlet Başkanı Basescu'nun 12-13 Aralık 2011 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret sırasında imzalanan Stratejik Ortaklık Bildirgesi ile yeni bir aşamaya ulaşmıştır.

Bakan düzeyinde ziyaretlerin sürdürüldüğü 2012 yılında Romanya Devlet Başkanı Traian Basescu, dönemin Dışişleri Bakanı Andrei Marga ile birlikte, 26 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da yapılan KEİ Zirvesi vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmiştir.

Türkiye ile Romanya arasındaki ilişkilerin en önemli boyutlarından birini şüphesiz ekonomik ve ticari ilişkiler teşkil etmektedir.

Diğer yandan, Romanya'yla Karadeniz'in Trans-Avrupa Ulaşım Ekseni'yle bağlantısını güçlendirmek ve limanlarımız arasında deniz otoyolları kurmak yönündeki çalışmalarımız sürmektedir.

Ukrayna: Karadeniz havzasının öndegelen ülkelerinden Ukrayna, AB ve RF arasındaki kilit konumu ve ekonomik/ticari potansiyeliyle bölgesel kalkınma ve istikrar açısından belirleyici bir role sahiptir. Ukrayna, bu özellikleri nedeniyle, 2003 yılında hükümetimizin aldığı kararla "ilişkilerimizin geliştirilmesinde öncelikli ülke" olarak seçilmiştir. İkili ilişkilerin yanısıra Ukrayna'yla BM, AK ve AGİT gibi uluslararası örgütler ve KEİ gibi bölgesel örgütler kapsamında da yakın eşgüdüm ve işbirliğimiz mevcuttur.

Sayın Başbakanımızın 2011 yılında Ukrayna'yı ziyareti çerçevesinde iki ülke arasında "Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey" (YDSK) kurulması, diplomatik ilişkilerin tesis edildiği 1992'den bu yana sorunsuz bir şekilde ilerleyen Türkiye-Ukrayna ilişkilerinde bir dönüm noktası olmuştur. Stratejik ortaklık ilişkisini somutlaştıracak projelerin hayata geçirilmesinde başlıca yönlendirici mekanizma olarak işlev görmesini amaçladığımız YDSK'nın İkinci Toplantısı, Sayın Başbakanımızın 12-14 Eylül 2012 tarihlerinde Ukrayna'ya gerçekleştirdiği resmi ziyaret sırasında düzenlenmiştir. Toplantı çerçevesinde, ulaştırma ve girişimcilik alanlarında ilişkilerimizin gelişimine hizmet eden çeşitli belgeler imzalanmıştır.

Moldova: Moldova ile siyasi alandaki ilişkilerimiz sorunsuz bir biçimde devam etmektedir. Moldova'nın AB ile entegrasyon hedefi çerçevesinde ülkede demokrasi ve serbest piyasa ekonomisini yerleştirme; siyasi, ekonomik ve sosyal sorunları çözüme kavuşturma yönündeki çabaları ülkemizce desteklenmektedir.

2012 Mayıs ayında Sayın Bakanımız Moldova'ya bir ziyaret gerçekleştirerek Moldovalı mevkidaşıyla yaptığı görüşmenin yanısıra Başbakan Filat ve Cumhurbaşkanı Timofti ile de görüş alışverişinde bulunmuştur. Diğer yandan, Türkiye ve Moldova arasında diplomatik ilişki tesis edilmesinin 20. yıldönümü vesilesiyle Moldova Başbakanı Filat 1 Kasım'da ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiş olup, ziyaret sırasında iki ülke arasında vizelerin kaldırılması dahil 7 anlaşma imzalanmıştır.

Belarus: Belarus ile ilişkilerimiz olumlu bir mecrada ilerlemektedir. Bu ülkenin insan haklarına saygı esasına dayalı demokratik bir yapıya kavuşturulmak suretiyle Batı kurumlarıyla işbirliği içine girmesi tarafımızdan desteklenmektedir.

BALKANLAR

Genel Bakış

Ülkemiz köklü tarihi, kültürel ve insani bağlarımızın bulunduğu, Batıya açılan fiziki kapımızı oluşturan Balkanlarda istikrar ve uzlaşının pekiştirilmesine her zaman büyük önem vermiş, bunu bölgenin olduğu kadar Avrupa'nın da genel güvenlik ve istikrarının dayanaklarından biri olarak görmüştür.

Balkanlarda esasen Soğuk savaşın sona ermesinden bu yana devam eden normalleşme sürecinin tamamlanmış olduğunu söylemek henüz mümkün değildir. Bu çerçevede olumlu yönde sağlanan birçok ilerlemeye rağmen bölgedeki kırılgan yapı devam etmektedir.

Türkiye bölgede uzlaşıya açık ve vizyoner bir siyaset anlayışını desteklemekte olup, bu yöndeki tüm çaba ve girişimlere aktif katkı sağlamaktadır.

Öte yandan, Türkiye Balkan ülkelerinin Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşme perspektifini desteklemektedir.

Türkiye ayrıca, Balkanlar'da bölgesel işbirliğine verdiği önceliği de muhafaza etmiş, bölgenin ortak iradesini ve özgün sesini yansıtan tek Balkan işbirliği forumu olması hasebiyle ayrı bir önemi haiz Güney Doğu Avrupa Ülkeleri (GDAÜ) İşbirliği Süreci'nin günümüz şartlarına uygun bir şekilde güçlendirilmesi amacıyla, üye ülkeler arasında GDAÜ'nün geleceğine dair bir tartışmanın başlatılmasına öncülük etmiştir. Ayrıca, GDAÜ'nün operasyonel kolu olan Bölgesel İşbirliği Konseyi'nin çalışmalarına da katkıda bulunmaya devam etmiştir.

Tüm Balkan ülkeleriyle ikili ilişkilerimizin geliştirilmesi için de yıl boyunca yoğun çaba sarfedilmiştir. 2012 yılı ikili ve çok taraflı ziyaretler bakımından yoğun bir yıl olmuştur. Sözkonusu dönemde Balkan ülkeleriyle Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakan düzeyinde pek çok ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Bosna-Hersek: Bosna-Hersek (B-H) ile siyasi ilişkilerimiz mükemmel seviyede bulunmaktadır. 2012 yılı yoğun karşılıklı temaslara sahne olmuştur. Bu çerçevede Bosna-Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi Bakir İzetbegoviç 14-16 Şubat 2012 ve 30 Temmuz-1 Ağustos 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir.

İzzetbegoviç'in ilk ziyareti sırasında ele alınan hususların izlenmesi mahiyetinde Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehdi Eker ise 17 Mart 2012 tarihinde Saraybosna'ya günü birlik bir ziyaret gerçekleştirmişlerdir. Sayın Babacan ve Sayın Eker ayrıca, 16 Mayıs 2012 tarihinde düzenlenen "3. Uluslararası Yatırım Konferansı ve Saraybosna İş Forumu"nda da ülkemizi temsil etmişlerdir.

Bunların dışında Sayın Bakanımız da Bosna Hersek'i 3-4 Mayıs 2012 tarihlerinde ziyaret ederek yoğun temaslarda bulunmuştur. Keza, Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz 24 Nisan 2012 tarihinde "Batı Balkanlarda Mülteciler ve Yerlerinden Edilmiş Kişiler Sorununun Çözümüne Yönelik Saraybosna Konferansı"na katılmak üzere Bosna-Hersek'e günübirlik bir ziyaret gerçekleştirmiş; Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ ise Srebrenica Soykırımı'nın 17. Yıldönümü Anma törenine katılmak üzere 11 Temmuz 2012 tarihinde Bosna-Hersek'i ziyaret etmiştir.

Bosna-Hersekli Bakanlar da yıl içinde ülkemizi çeşitli vesilelerle ziyaret etmişlerdir. Bu çerçevede Dış Ticaret ve Ekonomik İlişkiler Bakanı Mirko Saroviç 26-27 Haziran 2012 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen Türkiye-Bosna-Hersek Karma Ekonomik Komisyon (KEK) IV. Dönem Toplantısı vesilesiyle ülkemizi ziyaret ederken, Bosna-Hersek Güvenlik Bakanı Sadık Ahmetoviç de 29 Haziran 2012 tarihinde ülkemizde temaslarda bulunmuştur.

Bosna Hersek Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Zlatko Lagumdzija ise 17-18 Ekim 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiş ve 18 Ekim 2012 tarihinde Bakanlığımız ve Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklara Başkanlığı organizasyonunda İstanbul'da gerçekleştirilen "Balkan Savaşlarından Balkan Barışına" konferansına katılmıştır.

İlişkilerimizin parlamento boyutunda da önemli temaslar yapılmıştır. Bu bağlamda Bosna-Hersek Temsilciler Meclisi Divan Başkanlığı (Başkan Milorad Zivkovic, Başkan Yardımcıları Bozo Ljubic ve Başkan Yardımcısı Denis Becirovic) Sayın TBMM Başkanımızın davetine icabetle 25-28 Mart 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

"Balkan Savaşlarından Balkan Barışına" Konferansı

Ayrıca, TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Sayın Volkan Bozkır ve beraberindeki heyet 26-29 Şubat 2012 tarihinde, TBMM İçişleri Komisyonu Başkanı Sayın Muammer Güler başkanlığındaki TBMM heyeti ise 22-25 Mayıs 2012 tarihlerinde Bosna-Hersek'i ziyaret etmişlerdir.

2012 yılı içinde ayrıca, savaş döneminde yerlerinden edilmiş kişilerin geri dönüşleri ile kırsal kalkınmanın teşviki amacıyla Ziraat Bankası tarafından Bosna-Hersek'e 100 milyon Avro tutarında uygun koşullu esnek kredi sağlanmıştır. Keza, yerlerinden edilmiş kişiler için bölgesel ve uluslararası projelere de 2012 yılında katkıda bulunulmuştur.

Sırbistan: Sırbistan, Balkanlardaki barış, istikrar ve refah bakımından kilit ülke konumundadır. Ticari ve ekonomik çıkarlarımızın yanısıra, Sırbistan'ın Türkiye-Batı Avrupa güzergâhının merkezinde bulunması da Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımız açısından önem arzetmektedir. Ayrıca, bölgede altı farklı ülkede Sırp azınlığın bulunması bu ülkeyi bölgesel istikrar açısından önemli bir konuma taşımaktadır.

Bu düşüncelerden hareketle, devletimiz ve hükümetimiz Balkanlarda kalıcı barış ve istikrar için Sırbistan'la ilişkilerine özel önem ve öncelik atfetmektedir. Nitekim Sırbistan'la ilişkilerimiz "stratejik ortaklık" hedefi doğrultusunda tarihindeki en yüksek düzeyindedir.

Öte yandan, iki ülke arasındaki üst düzey temasların sıklığı ilişkilerimizin ulaştığı seviyeyi göstermektedir. Sayın Bakanımız 30-31 Ocak 2012 tarihlerinde GDAÜ Gayrıresmi Dışişleri Bakanları Toplantısına katılmak üzere Belgrad'a gerçekleştirdiği ziyaret vesilesiyle, dönemin Dışişleri Bakanı Vuk Jeremiç'le ve dönemin Cumhurbaşkanı Boris Tadiç'le görüşmüştür. Buna ilaveten, Sayın

Bakanımız eski Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı Rasim Ljajiç'le 14 Mayıs 2012'de ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret sırasında yararlı görüşmeler yapmıştır.

Cumhurbaşkanı Tomislav Nikoliç, 11 Haziran 2012 tarihinde düzenlenen Cumhurbaşkanlığı yemin törenine Sayın Cumhurbaşkanımızı da davet etmiştir. Sözkonusu törene Bakan Yardımcımız Büyükelçi Sayın Naci Koru iştirak etmiştir. Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan, 14-15 Haziran 2012 tarihlerinde GDAÜ Dışişleri Bakanları ile Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi için gittiği Belgrad'da Cumhurbaşkanı Nikoliç ve dönemin Dışişleri Bakanı Jeremiç ile biraraya gelmiştir. Ayrıca Cumhurbaşkanı Nikoliç, 26 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da düzenlenen KEİ Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi vesilesiyle ülkemizi ziyaret ederek, Zirve marjında Sayın Cumhurbaşkanımız ile görüşmüştür.

Son olarak, Sırbistan Başbakanı ve İçişleri Bakanı Ivica Dacic, 23 Kasım 2012 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) İçişleri Bakanları Toplantısı'na katılmak üzere 22-23 Kasım 2012 tarihlerinde Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Başbakan ve İçişleri Bakanı Dacic ziyareti çerçevesinde 22 Kasım'da Ankara'da Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiş, 23 Kasım'da ise İstanbul'da Sayın Başbakanımız ve İçişleri Bakanı Sayın İdris Naim Şahin'le birer görüşme yapmıştır.

Makedonya: Türkiye, Makedonya'nın üniter devlet yapısının yanısıra, çok etnikli ve çok kültürlü dokusunun korunmasını da desteklemektedir.

İki ülke arasında 2012 yılında yoğun karşılıklı temas ve ziyaret trafiği olmuştur. Bu bağlamda Cumhurbaşkanı Ivanov, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Uluslararası İş Forumu'nun açılışını 13 Eylül 2012 tarihinde Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan, Gümrük ve Ticaret Bakanı Sayın Hayati Yazıcı ve TOBB Başkanı Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu ile birlikte yapmıştır. Cumhurbaşkanı Ivanov, 11 Ağustos 2012 tarihinde de İstanbul'da düzenlenen bir iftar yemeğinde Sayın Başbakanımızla bir araya gelmiştir.

Cumhurbaşkanı Ivanov ayrıca, 10 Nisan 2012 tarihinde Medeniyetler İttifakı İstanbul Konferansına da iştirak ederek "Balkan Barışı-Geçmişten Ders Alarak Gelecek Vizyonu Oluşturmak" başlıklı bir konuşma yapmış, ardından 11-12 Nisan 2012 tarihlerinde Marmara Grubu Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı tarafından 15'incisi düzenlenen Avrasya Ekonomik Zirvesi'ne katılmıştır.

Makedonya Başbakanı Gruevski de, 29 Ocak- 3 Şubat 2012 tarihlerinde "Road Show" adlı ekonomik ve ticari faaliyetler dizisi için ülkemizi ziyaret etmiş, bu çerçevede Ankara'da Sayın Başbakanımız ile de görüşmüştür.

Makedonya Dışişleri Bakanı Nikola Poposki ise 14-16 Mayıs 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret sırasında her iki ülke vatandaşlarının kalış süresi 180 gün içerisinde 90 günü aşmayan seyahatlerde vizeden muaf olmalarına dair Anlaşma imzalanmıştır. Adıgeçen ayrıca, 18-19 Ekim 2012 tarihlerinde Balkan Savaşlarının yüzüncü yılı münasebetiyle İstanbul'da gerçekleştirilen "Balkan Savaşlarından Balkan Barışına" başlıklı uluslararası Konferansa iştirak etmiştir.

Ayrıca, Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ 22-24 Haziran 2012 tarihinde; Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Erdoğan Bayraktar ise 21-22 Eylül 2012 tarihlerinde Makedonya'yı ziyaret etmişlerdir.

Bunlara ek olarak, TBMM Türkiye-Makedonya Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge başkanlığındaki altı kişilik milletvekili heyetimiz 10-13 Ocak 2012 tarihleri arasında; Sayın TBMM Başkanımız ise beraberinde Türkiye-Makedonya Parlamentolararası Dostluk Grubu üyeleriyle birlikte 17-18 Mayıs 2012 tarihlerinde Makedonya'ya ziyarette bulunmuşlardır.

Kosova: Türkiye-Kosova ilişkileri, ortak tarihi geçmiş ve insani bağlar temelinde mükemmel düzeyde seyretmektedir. Ülkemiz Kosova'nın uluslararası toplum ile bütünleşmesine ve kalkınmasına somut şekilde güçlü bir destek vermektedir.

Türkiye ile Kosova arasındaki yakın siyasi ilişkiler ve karşılıklı ziyaretlerin yoğunluğu, ilişkilerimizin ulaştığı seviyeyi açıkça ortaya koymaktadır.

2012 yılında yapılan başlıca üst düzey ziyaretler bağlamında; Kosova Dışişleri Bakan Yardımcısı Petrit Selimi 18-19 Ekim 2012 tarihlerinde Balkan savaşlarının yüzüncü yılı münasebetiyle İstanbul'da gerçekleştirilen "Balkan Savaşlarından Balkan Barışı'na" başlıklı uluslararası konferansa katılmıştır.

Bakan Yardımcımız Büyükelçi Sayın Naci Koru ise 2-5 Ağustos 2012 tarihlerinde Kosova'yı ziyaret etmiş; sözkonusu ziyaret vesilesiyle "Diplomasi Akademimiz ile Kosova Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Akademisi Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Muhtırası" imzalanmıştır.

10 Eylül 2012 tarihi itibariyle Kosova üzerindeki "gözetimli bağımsızlık" sürecinin sona ermesiyle Kosova ve Balkanlar için yeni bir dönem başlamıştır. Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek de 9-11 Eylül 2012 tarihlerinde Kosova'yı ziyaret ederek bu tarihi kararın alındığı toplantıda ülkemizi temsil etmiştir. Sayın Maliye Bakanımız Kosova'ya yaptığı ziyaret sırasında imzalanan "İki Ülke Arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması"nı da imzalamıştır.

Ayrıca, Kosova Meclis Başkanı Jakup Krasniqi, TBMM Başkanımızın davetine icabetle, beraberinde Meclis heyetiyle birlikte, 24-28 Nisan 2012 tarihlerinde; Kosova Başbakan Yardımcısı ve Priştine-Belgrad Diyalog Süreci Müzakere Heyeti Başkanı Edita Tahiri ise Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ'ın daveti üzerine 1-6 Mayıs 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmişlerdir.

Arnavutluk: Arnavutluk ile siyasi ilişkilerimiz çok iyi düzeyde olup Türkler ve Arnavutlar arasındaki akrabalık bağları karşılıklı güveni pekiştirmektedir. İki ülkenin bölgesel ve uluslararası konulara yaklaşımları da büyük ölçüde örtüşmektedir.

Karşılıklı ikili ziyaretlerimiz 2012 yılında da devam etmiştir. Bu kapsamda, Arnavutluk Başbakanı Sali Berisha 5-6 Nisan 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyarette bulunmuş; Başbakan Berisha ayrıca KEİ 20. Kuruluş Yılı Zirvesi vesilesiyle 26 Haziran 2012 tarihinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiş; son

olarak ise Arnavutluk Dışişleri Bakanı Edmond Panariti "Balkan Savaşlarından Balkan Barışına" konferansına katılmak üzere 18 Ekim 2012 tarihinde İstanbul'u ziyaret etmiştir.

Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ başkanlığındaki bir heyet ise 28 Kasım 2012 tarihinde Arnavutluk'un bağımsızlığının 100. yılı törenlerine katılmak üzere Tiran'ı ziyaret etmiştir.

İlişkilerimizin parlamento boyutunda da yıl içinde çeşitli temaslar gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Sayın Volkan Bozkır Başkanlığı'ndaki TBMM heyeti 29 Ocak-2 Şubat 2012 tarihlerinde; TBMM Başkanımız ise 15-17 Mayıs 2012 tarihleri arasında Arnavutluk'u ziyaret etmiştir.

Karadağ: Karadağ'ı 12 Haziran 2006 tarihinde tanıyan ülkemiz 3 Temmuz 2006 tarihinde bu ülkeyle diplomatik ilişki tesis etmiş, 2008 Nisan ayında ise Karadağ'daki Büyükelçiliğini açmıştır. Karadağ makamları da ülkemize özel bir yakınlık duymakta, Türkiye'yi bölgesel güç, ekonomik ortak ve komşu ülke olarak görmektedirler.

Ülkemize Karadağ'dan son dönemde yapılan en önemli üst düzey ziyaret, Karadağ Başbakanı Igor Luksiç'in, Ekonomi Bakanı Vladimir Kavariç, Ulaştırma ve Denizcilik Bakanı Andrija Lompar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Suad Numanoviç ve Devlet Bakanı Rafet Husoviç'le birlikte 14-16 Mart 2012 tarihlerinde ülkemize yaptığı resmi ziyarettir. Başbakan Luksiç'in ziyareti, iki ülke arasında Başbakan düzeyinde gerçekleştirilen ilk ziyaret olması bakımından önem taşımaktadır. Ziyaret çerçevesinde, ilgili Bakanlar tarafından bir dizi işbirliği anlaşması da imzalanmıştır.

Hırvatistan: Bölgesel barış ve istikrarın korunması bakımından önemli rol oynayabilecek bu ülkeyle yakın ilişkiler kurmaya özen gösterilmektedir.

Yunanistan: Komşumuz Yunanistan'la ilişkilerimizin her alanda geliştirilmesi, Hükümetimizin öncelikleri arasında yer almaktadır. Yunanistan'da son dönemde tüm dikkatlerin ekonomik/mali krizden çıkılmasına yönelik çabalar üzerinde yoğunlaştırılmış olmasına rağmen, Yunanistan'la temaslarımızda yakalanan ivme 2012 yılında da muhafaza edilmiştir.

Nitekim Yunanistan Dışişleri Bakanı Avramopulos ilk dış ziyaretini İstanbul'da gerçekleştirilen KEİ 20. Yıldönümü Zirvesi vesilesiyle ülkemize yapmıştır. Bu vesileyle Dışişleri Bakanı Avramopulos ve Sayın Bakanımız biraraya gelerek, ikili ilişkilerimizin önemli veçhelerinin ele alındığı bir toplantı yapmıştır. Sayın Bakanımız Dışişleri Bakanı Avramopulos'la Eylül ayında BM Genel Kurulu Toplantısı marjında New York'da da biraraya gelmiştir.

Bunun ardından, 2012 Ekim ayında ise Sayın Bakanımız Atina'ya günübirlik bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Bu ziyaret vesilesiyle Sayın Bakanımız Yunanistan Başbakanı Samaras, Parlamento Başkanı Meimerakis ve Dışişleri Bakanı Avramopulos'la görüşmelerde bulunarak, ikili ilişkilerimizin tüm veçhelerini ilgilendiren konulara ve uluslararası güncel meselelere ilişkin görüşlerimizi aktarmıştır.

Ziyaret sırasında ayrıca Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin ülkemizde düzenlenecek ikinci toplantısının 2013 yılı Ocak ayında gerçekleştirilmesi hususunda mutabık kalınmış olup, görüşmelerde bu toplantının hazırlıkları da ele alınmıştır.

Komşumuz Yunanistan'la tesis edilen diyalog sürecinin, esasen ülkelerimiz arasındaki tüm sorunların çözümüne katkıda bulunması hedeflenmektedir. Bu çerçevede Ege Denizi'nin, Türkiye ile Yunanistan arasında bir dostluk ve işbirliği denizi haline gelmesi arzulanmakta ve Ege sorunlarına, ulusal çıkarlarımızdan ödün vermeden, uluslararası hukuka uygun biçimde ve ülkemizin meşru hakları ve hayati çıkarları doğrultusunda kalıcı ve adil çözümler bulunması hedeflenmektedir.

Bilindiği üzere, Ege sorunları konusunda Yunanistan'la iki diyalog kanalımız mevcuttur. Bunlardan ilki, 2002 yılında başlatılan ve tüm Ege sorunlarının çözümü için kapsamlı bir çerçeve üzerinde mutabakata varılmasını amaçlayan istikşafi görüşmelerdir. Bugüne kadar 53 tur görüşme yapılan istikşafi görüşmeler süreci halen devam etmektedir.

Yunanistan'la Ege konusunda sürdürdüğümüz ikinci diyalog kanalı ise Güven Artırıcı Önlemler sürecidir. Bu süreçte bugüne kadar 29 önlem kabul edilmiştir. Bu önlemler Ege'de istenmeyen gerginliklerin önlenmesi için bir nevi sigorta niteliği taşımakta olup, aynı zamanda iki ülke askeri makamlarının birbirlerini daha iyi tanımalarına ve işbirliği yapmalarına imkan sağlamaktadır.

Yunanistan'la ilişkilerimizin bir diğer önemli boyutunu Azınlıklar konusu teşkil etmektedir. Bu çerçevede, Yunanistan'daki Türk Azınlık ile ülkemizdeki Rum Ortodoks Azınlığı ülkemiz ile Yunanistan arasındaki birer dostluk köprüsü olarak görülmektedir. Diğer yandan, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın ve Onikiada'da yaşayan soydaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerden ve ikili ve çok taraflı Andlaşmalarla teminat altına alınmış olan Azınlık haklarından çağdaş standartlarda yararlanabilmelerine ilişkin beklentimiz sürmektedir.

2012 yılında ayrıca, Selanik'teki Atatürk Evi'nin restorasyonu için Yunan makamları nezdinde takip edilen izin sürecinin tamamlanmasının ardından, Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından gerekli çalışmalar başlatılmış olup, sürecin en kısa zamanda tamamlanarak, Atatürk Evi'nin yeniden vatandaşlarımızın ziyaretine açılması hedeflenmektedir.

KIBRIS

Kıbrıs sorununun Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu çerçevesinde, yerleşik BM parametreleri olan siyasi eşitlik ve iki kesimlilik temelinde, eşit statüde iki Kurucu Devleti haiz yeni bir Ortaklık kurulması ve bu yeni Ortaklığın Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini içeren Garanti ve İttifak Antlaşmalarının teminatı altında kalmaya devam etmesi suretiyle çözümüne tam destek veren ilkeli politikamız 2012 yılında da kararlılıkla sürdürülmüştür.

2012 yılının başında devam eden görüşmelerde, Kıbrıs Türk tarafınca, sürecin tüm bakiye konuların sonuçlandırılacağı ve garantör ülkelerin de katılacakları yüksek düzeyli toplantıyı da içeren son aşamaya taşınması amaçlanmıştır. Böylelikle, bir çözüm planının mümkün olan en kısa sürede iki tarafta ayrı ayrı referandumlara sunulması ve garantör ülkelerin de onay süreçlerini tamamlamaları neticesinde 1 Temmuz'da AB Dönem Başkanlığı'nın yeni ortaklık devleti tarafından üstlenilmesi düşünülmüştür.

Bu hedefin hayata geçirilebilmesi için BM tarafından belirlenen somut koşulların Kıbrıs Türk tarafınca karşılanmış olmasına rağmen, BM Genel Sekreteri'nin yüksek düzeyli toplantı aşamasına geçilmesi kararını alamaması münhasıran Rum tarafının çözüme ilişkin isteksizliği, süreci zamana yayma anlayışı ve siyasi irade eksikliğinden kaynaklanmıştır.

Bu süreçte, Kıbrıs Türk tarafı bir takvim ve çerçevesi olmadan görüşmelerin ucu açık şekilde sürüp gidemeyeceğini vurgulanmıştır. Türk tarafı ayrıca, çözümün önünde asıl engeli teşkil eden, iki taraf arasındaki karşılıklı güven eksikliğinin giderilmesine dönük bir egzersiz önererek diyalog kapılarını da kapatmayan bir yaklaşım ortaya koymuştur. Bu yaklaşım başta BM olmak üzere, ilgili taraflarca da benimsenmiştir. Kıbrıs Türk tarafınca önerilen güven artırıcı önlemlerin taraflar arasında diyaloğun bir şekilde muhafazasına imkân vermesinin ötesinde gelecekteki bir çözüme zemin de hazırlayabileceği düşünülmüştür.

Soruna kapsamlı çözüm bulunması için yeni bir süreç başlatılıp başlatılmayacağı hususu, fiilen 2013 Şubat ayında Rum başkanlık seçimleri sonrasına kalmıştır.

Esasen, Kıbrıs Türk tarafı çözüm ve uzlaşıdan yana tutumunu 2004 yılındaki referandumlar başta olmak üzere pek çok kere kanıtlamıştır. Anavatan ve garantör olarak Türkiye'nin de bir adım önde olma anlayışı değişmemiştir. İşbirliğimizi her alanda geliştirdiğimiz diğer anavatan Yunanistan'la birlikte, 50. yılında bu soruna son vermeye hazırız. Bizim açımızdan Ada'nın ortak sahibi olan iki halkın kurucu iradesinin esas alınması ve bu temel üzerinden müzakere edilmesi kaydıyla, çözüm için geliştirilebilecek her yöntem kabul edilebilir bir alternatifi teşkil etmektedir. Diğer taraftan, karşı taraf çözüm için asıl isteğinin ortaklık olmadığı görüşündeyse, bunu gözeten bir çözüm de tabiatıyla düşünülebilecektir.

Türk tarafı bu şartlar dahilinde 2012 yılının ikinci yarısında güven artırıcı önlemler egzersizine odaklanmıştır. Türk tarafı bu kapsamda tüm bölge açısından gerginlik yaratma potansiyeli bulunan Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon yatakları ile bölgedeki uluslararası hava trafiği üzerinde de bir tehdit haline gelen hava trafiği kontrolü gibi bazı konularda pratik çözümler bulunmasına gayret etmiştir.

Bununla birlikte, Kıbrıs Türk tarafının, geçen yıl Eylül ayında denizdeki doğalgaz ve petrol kaynakları konusunda BM aracılığıyla sunduğu hakça paylaşım önerisi ne yazık ki karşılıksız kalmıştır. Rum tarafı, gerek Türkiye gerek KKTC tarafından yapılan tüm uyarılara rağmen tek yanlı faaliyetlerini bir adım daha ileri taşıyarak, 2012 yılı Şubat ayı itibarıyla sözde Münhasır Ekonomik Bölgesi alanı içinde 12. Parsel dışındaki ruhsat sahaları için uluslararası ihaleye çıkmıştır.

Rum tarafının bölgede bir kriz yaratmaya yönelik bu uzlaşmaz tutumuna rağmen, Cumhurbaşkanı Sayın Eroğlu, New York'ta BM Genel Sekreteri ile 29 Eylül'de yaptığı görüşmede, piyasaya erişimde en pratik ve ekonomik yol olan Türkiye üzerinden boru hattı geçmesini de kapsayan bir işbirliği önerisini devam eden güven artırıcı önlemler egzersizi kapsamında iletmiş ve böylelikle 2011yılında yapılan yapıcı öneriyi daha da geliştirmek suretiyle yinelemiş bulunmaktadır.

İyi niyetle yapılan bu işbirliği önerisini de reddettiği görülen GKRY'nin bundan sonraki süreçte de işbirliğine yanaşmaması halinde, KKTC'nin kara sınırları içinde yer alan bölgelerde başlatılmış bulunan hidrokarbon arama faaliyetlerine ilaveten TPAO tarafından sismik araştırmaları tamamlanmış olan deniz ruhsat alanlarında da sondaja yönelik faaliyetlere geçilmesi Kıbrıs Türk tarafının en doğal ve meşru hakkı olarak görülmektedir.

Öte yandan, KKTC'nin uluslararası konumunun güçlendirilmesi ve özellikle uluslararası örgütlerdeki statüsünün ileriye taşınması yönündeki çabalara sağladığımız destek de 2012 yılı boyunca devam ettirilmiştir. Bir yandan KKTC'nin her yıl sayısı artmakta olan dış temsilciliklerinin güçlendirilmesi çalışmaları sürerken, diğer taraftan özellikle İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) gibi uluslararası örgütlerdeki statüsünün ilerletilmesi için müşterek çaba harcanmıştır. Bu çalışmalar dâhilinde, 14-15 Ekim'de Bakü'de yapılan EİT Zirvesinde kabul edilen kararlarla KKTC'nin, İslam İşbirliği Teşkilatı nezdindeki konumuna benzer şekilde, EİT nezdinde de "Kıbrıs Türk Devleti" adı altında gözlemci üye statüsü kazanması yıl içinde sağlanan en önemli somut netice olmuştur.

Türkiye 2013 yılında 30. yılını idrak edecek olan KKTC'nin işleyen demokratik yapısıyla olduğu kadar, tüm engellemelere karşın ekonomik olarak da rüştünü ispat ederek, Ada'nın geleceğinde söz sahibi olmasına önem atfetmektedir.

ORTA DOĞU

Genel Bakış

Dış politikamızın, çevremizde bir barış, istikrar ve refah kuşağı oluşturulması yönündeki temel hedefi çerçevesinde, çeşitli sorunlarla örülü Orta Doğu coğrafyası başlıca ilgi alanlarımızdan birini oluşturmaya devam etmektedir. Orta Doğu halklarıyla köklü tarihi, kültürel ve beşeri bağlarımız ve bölgedeki gelişmelerin Türkiye'ye doğrudan veya dolaylı etkileri, bizi bölge meselelerini çok yakından izlemeye mecbur kılan öğelerdir. Türkiye, bölgede kalıcı barış ve istikrarın tesisi amacıyla elinden gelen her türlü katkıyı yapmaktadır.

Bu çerçevede, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da 2011 yılında başlayan ve uluslararası çevrelerde "**Arap Baharı/Arap Uyanışı**" olarak adlandırılan tarihi dönüşüm süreci, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizin dış politika gündeminde de üst sıralara yerleşmiştir.

Bölgedeki meşru halk hareketleri, tarafımızdan tarihin doğal akışı içinde gecikmiş ve kaçınılmaz bir değişim sürecinin başlangıcı olarak görülmüştür. Ülkemiz, halkın meşru ve demokratik taleplerinin yerine getirilmesi gerektiğini savunmuş ve tüm rejimlere bu yönde gerekli reformları hızla yapmaları çağrısında bulunmuştur.

İlgili ülkelerin ve tüm bölgenin barış, istikrar ve refahının, halkın talepleri doğrultusunda demokratikleşme yönünde gerekli adımların atılmasına bağlı olduğunu düşünen ülkemiz, geri döndürülemez bu sürecin aynı zamanda kan dökülmeden ve şiddete başvurulmadan barışçıl yollardan gerçekleşmesine de büyük önem vermiş ve konuya ilişkin politikasını bu anlayış çerçevesinde şekillendirmiştir.

Türkiye gerek bölge ülkeleriyle tarihten kaynaklanan özel bağları, gerek bölge halklarının ülkemizdeki demokrasinin düzeyine duyduğu ilgi ve özlem nedeniyle ayrıcalıklı bir konumdadır. Bazı çevrelerce ifade edildiği gibi, bir model teşkil etmesek de, Türkiye'nin bölge ülkeleri ve halkları için bir ilham ve ümit kaynağı olduğu kesindir. Türkiye de bu anlayışla, değişim sürecinden geçen ülkelere tecrübe paylaşımı dahil, her türlü desteği vermeye hazırdır.

Mısır: Bölgedeki dönüşüm süreci bakımından kilit önemi haiz Mısır'la ilişkilerimiz karşılıklı üst düzey ziyaretlerin de katkısıyla 2012 yılında da her alanda gelişmeye devam etmiştir.

Bu kapsamda 30 Haziran 2012 tarihinde Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu huzurunda yemin ederek Cumhurbaşkanlığı görevini resmen devralan Dr. Muhammed Mursi'nin 30 Eylül 2012 tarihinde ülkemizi ziyareti, ilişkilerin kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmesi ve geleceğe dönük ortak iradenin ifade edilmesi bakımından yararlı olmuştur. Mursi ziyareti kapsamında, Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımızla görüşmüş, ayrıca Türk-Mısır İş Forumu'na iştirak etmiştir.

Mısır Dışişleri Bakanı Kamel Amr de, önce Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Hazırlık Toplantısı, ardından da Türk-Arap Forumu Dışişleri Bakanları Beşinci Toplantısı için olmak üzere Kasım ve Aralık aylarında iki defa ülkemizi ziyaret etmiştir.

Öte yandan, ilişkilerimizin kurumsal bir çerçevede geliştirilmesi bakımından büyük önem taşıyan Türkiye-Mısır Ortak İşbirliği Konseyi İkinci Toplantısı, 17-18 Kasım 2012 tarihlerinde Mısır'da gerçekleştirilmiştir. Sayın Başbakanımız ve Mısır Cumhurbaşkanı Mursi'nin eşbaşkanlık ettikleri toplantıda, ulaştırma, gümrük, rekabet, sağlık, tarım, hayvancılık ve kalkınma alanlarında işbirliği, ticaret istişareleri, polis akademileri arasında işbirliği, tarihi eserlerin restorasyonu, kentleşme, Kahire'de TİKA Bürosu açılması, 2014'ün karşılıklı olarak Türkiye ve Mısır kültür ve turizm yılı ilan edilmesi konularına ilişkin 28 anlaşma, protokol ve mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Mısır'a sağladığımız destek bağlamında, 2012 Eylül ayının ikinci yarısında Mısır Cumhurbaşkanı Yardımcısı Essam Haddad'ın İstanbul'u ziyareti vesilesiyle, Mısır ekonomisini destekleyecek 2 milyar Dolarlık bir finansman paketi üzerinde mutabakat sağlanmıştır.

Mısır Dışişleri Bakanı Kamel Amr de, önce Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Hazırlık Toplantısı, ardından da Türk-Arap Forumu Dışişleri Bakanları Beşinci Toplantısı için olmak üzere Kasım ve Aralık aylarında iki defa ülkemizi ziyaret etmiştir.

Tunus: Arap halk hareketlerine başlangıç noktası teşkil eden ve bu emsal olma özelliği nedeniyle tüm bölgede yakından takip edilen Tunus'ta halkın meşru talep ve beklentileri doğrultusunda demokratik dönüşüm gerçekleştirilmesini destekleyen Türkiye, dönüşüm sürecine katkılarını sürdürmektedir. Türkiye ve Tunus arasında birçok alanda işbirliği mekanizmaları kurulmuş olup Tunus'ta devam eden ekonomik ve sosyal problemlerin çözümü amacıyla kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir. Bu doğrultuda, 2012 yılında Tunus'a 100 Milyon Doları hibe olmak üzere toplam 500 milyon Dolarlık kredi sağlanması kararlaştırılmıştır.

Tunus'la hızla gelişen ikili ilişkilerimizin bir göstergesi olarak üst düzeyli temaslar da sıklık kazanmış olup, Tunus Başbakanı Hamadi El Cibali'nin Sayın Başbakanımızın davetine icabetle 25 Aralık 2012 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir.

Libya: Kaddafi rejiminin sona ermesiyle demokratik dönüşüm sürecinde yeni bir aşamaya gelen Libya ile ilişkilerimize ve bu ülkedeki duruma da Bakanlığımız tarafından büyük önem verilmektedir.

Nitekim, 7 Temmuz 2012 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerin ardından Ulusal Genel Kongre'nin göreve başlaması, yeni Hükümetin kurulması ve parlamenter siyasi sürecin hayata geçirilmesi tarafımızdan memnuniyetle karşılanmıştır.

Ancak, Libya'da halkın beklentileri doğrultusundaki dönüşümün başarıyla tamamlanması için daha uzun bir yol katedilmesi gerekmektedir. Bu itibarla, Libya

ile mevcut tarihi bağlarımız ve bu ülkedeki demokratikleşme sürecine destek politikamız çerçevesinde, devrim sırasında olduğu gibi, devrim sonrası siyasi, ekonomik ve sosyal yeniden yapılanma sürecinde de, ülkemiz, Libya halkının yanında yer almaya devam etmekte ve Libya'nın istikrar ve refaha ulaştırılması yönündeki katkılarını sürdürmektedir.

Bu doğrultuda, Libya'nın önümüzdeki dönemde en öncelikli ihtiyacının insan kaynağı olacağı saptamasından hareketle, ülkemiz tarafından çok sayıda Libyalıya tarım, sağlık, enerji, gümrük, çevre, sanayi, ulaşım gibi çeşitli alanlarda teknik ve mesleki eğitim verilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, ülkenin en önemli sorunu konumundaki, güvenliğin temini ve güvenlik kurumlarının yeniden yapılanması amacıyla ilgili personele ülkemizde eğitim verilmesi öngörülmüştür. Bu çerçevede, 800'den fazla polis adayı İstanbul'da eğitim almaktadır. Libya'nın yeniden imarı için tahsis ettiğimiz kredi ve hibe yardımlarının toplamı ise 300 milyon ABD Dolarına ulaşmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle 6-9 Aralık 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret eden Libya Genel Ulusal Kongre ve Devlet Başkanı Muhammed Yusuf Magaryaf'la gerçekleştirilen görüşmelerde, ülkemizin Libya'ya her alanda desteğinin devam edeceği bir kez daha vurgulanmıştır.

Fas: Reform yönünde attığı olumlu ve zamanlı adımlarla istikrarlı bir geçiş süreci yaşayan Fas ile son dönemde temaslarımız yoğunlaştırılmıştır. Fas Dışişleri ve İşbirliği Bakanı Saad Dine El Otmani 18-20 Mart 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Ziyaretler vesilesiyle birçok anlaşma imzalanmıştır. Ayrıca, El Otmani'nin ziyaret sırasında Türkiye ve Fas arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) kurulması hususunda mutabakata varılmıştır.

Cezayir: Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesi tarihi bir dönüşüm sürecinden geçerken, Cezayir'de gerçekleştirilen Ulusal Halk Meclisi seçimleri ve sonrasındaki siyasi süreç, ülkemizce doğru yönde atılmış bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Sayın Bakanımızın 25-26 Kasım 2012 tarihlerinde Cezayir'e gerçekleştirdiği ziyaret, ikili ilişkilerin her alanda geliştirilmesini, başarılı bir performans sergileyen Türk özel sektörünün Cezayir'deki sorunlarına çözüm getirilmesini ve uluslararası ve bölgesel konularda kapsamlı görüş alışverişi yapılmasını mümkün kılmıştır.

Türkiye, Cezayir'deki reform sürecinin ilerletilmesini desteklemeye ve işbirliğini geliştirmeye devam etmektedir.

Arap-İsrail İhtilafı ve Filistin: Arap Baharı'na ilişkin gelişmeler her ne kadar Arap-İsrail ihtilafını geri planda bırakmış görünse de bu ihtilaf Ortadoğu'daki sorunların temelinde yatmaya devam etmektedir. Ülkemiz bu düşünceden hareketle ihtilafın adil ve kalıcı bir şekilde en kısa zamanda çözümlenmesini istemektedir. Bununla birlikte, İsrail Hükümeti uzlaşmaz ve uluslararası hukuka aykırı politikalarıyla Orta Doğu Barış Süreci'nin canlandırılması ve ilerletilmesi çabalarını engellemeye devam etmektedir.

2012 yılında müzakere sürecindeki çıkmazın aşılması amacıyla sürdürülen tüm çabalar, İsrail'in işgal altındaki topraklarda yerleşim faaliyetlerini durdurmayı taahhüt etmemesi nedeniyle akamete uğramıştır. İsrail ayrıca, müzakerelere ilişkin temel parametreleri de kabul etmeyerek uzlaşmaz tavrını sürdürmektedir.

Geçen yıl BM'ye yaptığı tam üyelik başvurusunun cevapsız bırakılması üzerine Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas BM 67. Genel Kurulu sırasında, ülkesinin alternatif olarak "üye olmayan gözlemci devlet" statüsü kazanma niyetini açıklamıştır. Filistin bu amaçla "Filistin Halkıyla Uluslararası Dayanışma Günü" olan 29 Kasım günü BM Genel Kurulu'na bir karar tasarısı sunmuştur.

Filistin'in girişimine güçlü bir destek sağlayan ülkemiz, tasarının ortak sunucuları arasında yer almıştır. BM Genel Kurulu oylamasında Filistin'e Birleşmiş Milletler'de "üye olmayan gözlemci devlet" statüsünün verilmesini öngören karar 9 aleyhte ve 41 çekimser oya karşılık, 138 olumlu oyla kabul edilmiştir.

Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan ile Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, ikili çerçevedeki ilk yurtdışı resmi ziyaretini 10-12 Aralık 2012 tarihleri arasında ülkemize gerçekleştirmiştir.

Filistin'in başta BM olmak üzere uluslararası örgütlere yapmış olduğu ve yapmayı öngördüğü tüm başvurular ülkemizce güçlü biçimde desteklenmekte olup, bu tutumumuz kararlılıkla sürdürülecektir.

Öte yandan, Filistin'de iç uzlaşının sağlanmasının Filistin davasına önemli katkı sağlayacağının ve toplumsal barışla birlikte istikrar ve refahı da artıracağının bilinciyle ülkemiz, Hamas ile Fatah arasında uzlaşı sağlanmasını teminen tarafları teşvik etmeyi de sürdürmektedir. Başkan Abbas ile Halit Meşal arasında bu yönde en son Şubat 2012'de varılan mutabakat ümitleri yükseltmiş olmakla birlikte, henüz istenilen sonuç elde edilememiştir. Türkiye bu çerçevede, Filistinli gruplara, anlaşmazlıkların giderilmesi yönündeki katkılarını sürdürecektir.

İsrail: Gazze'ye insani yardım taşıyan uluslararası konvoya 31 Mayıs 2010 gecesi yaptığı ve aralarında 8 vatandaşımızın bulunduğu toplam 9 kişinin hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan saldırı sonrasında İsrail'le ilişkilerimizin normalleşmesi için ortaya koyduğumuz talepler 2012 yılında da geçerliğini korumuştur.

Ürdün: Tarihi ve kültürel bağlara sahip olduğumuz Ürdün'le ilişkilerimiz 2012 yılında da olumlu seyrini korumuştur. 24-29 Nisan 2012 tarihlerinde Ürdün Başbakanı, 13 Nisan 2012 tarihinde de Ürdün Dışişleri Bakanı ülkemize ziyarette bulunmuşlardır.

Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanımızın 2009 Aralık ayında Ürdün'e gerçekleştirdikleri ziyaretleri sırasında kurulması kararlaştırılan "Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi"nin en kısa sürede tesisi yönündeki çalışmalarımız sürmektedir.

Lübnan: Karışık etnik yapısı, mezheplerarası gerginlikler ve hassas iç siyasi dengeler nedeniyle genel olarak dış etkilere açık bir ülke olan Lübnan, tarihi, siyasi ve coğrafi açıdan yakın bağlantılara sahip bulunduğu Suriye'deki gelişmelerden doğrudan etkilenen ülkelerin başında gelmektedir.

Ülkemiz, gerek Suriye'de yaşanan gelişmelerin Lübnan'a muhtemel olumsuz etkilerinin önlenmesi, gerek Lübnan'ın iç istikrarını hedef alan teşebbüslere mani olunması amacıyla, Lübnan'ın farklı kesimlerinden çeşitli lider ve kanaat önderleriyle temaslarını yoğun biçimde devam ettirmekte, uluslararası toplumu da bu yönde imale etmeye çalışmaktadır.

Lübnanlı tüm siyasi gruplarla gerçekleştirdiğimiz temaslarda,11 Haziran 2012'de başlayan Ulusal Diyalog sürecinin Lübnan'daki tüm tarafların katılımıyla devam ettirilmesinin ve Lübnan'da iç barış ve huzuru etkileyen tüm konuların bu toplantılarda ele alınarak çözüme kavuşturulmasının önem taşıdığı vurgulanmaktadır.

Öte yandan, 1701 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararıyla güçlendirilen BM Gücü UNIFIL'e askeri katkımız ile Lübnan'ın yeniden imarına destek amacıyla yaptığımız katkılar 2012 yılında da sürmüştür.

KÖRFEZ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (KİK) ÜYESİ ÜLKELER İLE İLİŞKİLERİMİZ

Arap Yarımadasında bulunan ve KİK üyesi olan Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Bahreyn, Kuveyt ve Oman'la ilişkilerimiz her alanda gelişmekte ve çeşitlenmektedir. Bu ülkelerle tarihten gelen özel bağlarımız ve bölgedeki gelişmelere ilişkin yakın işbirliğimiz bulunmaktadır.

Suudi Arabistan: Bölgenin en büyük ülkesi olan Suudi Arabistan'la ilişkilerimizin her boyutuyla en üst düzeye çıkarılması amaçlanmakta, ayrıca bölgesel ve uluslararası konularda yakın istişare ve diyalog içinde bulunulmasına özen gösterilmektedir.

Nitekim Suudi Arabistan'ı her yıl yaklaşık 500 bin vatandaşımız Hac ve Umre vesilesiyle ziyaret etmekte, 125.000 civarında vatandaşımız ise bu ülkede çalışmaktadır. Sadece bu rakamlar bile Suudi Arabistan'la yakın ilişki ve işbirliği içinde olmamızın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Suudi Arabistan aynı zamanda, Türk müteahhitlerin Körfez ülkeleri arasında birinci, dünya genelinde ise altıncı sırada en çok iş aldıkları ülke konumundadır.

Katar: Son dönemde aktif dış politikası ve güçlü ekonomik performansıyla ülkemiz açısından önemli işbirliği fırsatları sunan bir ülke haline gelmiştir. Bu itibarla, Katar'la ilişkilerimizi siyasi ve ekonomik her boyutuyla güçlendirmek ve mevcut potansiyelin en etkin şekilde kullanmak önemli bir hedefimizdir. Katar özellikle bölgemizdeki dönüşüm sürecinde aktif bir tutum izlemekte ve ülkelerimiz arasında yakın bir eşgüdüm bulunmaktadır.

Öte yandan, müteahhitlik sektöründe varlık gösteren firmalarımızın Katar'da tamamladığı veya süren projelerinin toplam tutarı yaklaşık 8,3 milyar dolara ulaşmıştır.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) : Ülkemiz, Körfez bölgesinde ekonomik performansı ve bölgesel sorunlara ilgisiyle öne çıkan bir diğer dost ülke olan Birleşik Arap Emirlikleri'yle de bölgesel ve uluslararası konularda yakın işbirliği içindedir. Nitekim Sayın Cumhurbaşkanımız 29-31 Ocak 2012 tarihlerinde BAE'ni bir ziyaret gerçekleştirmiş, bu sayede 15 yıl aradan sonra en üst düzeyde temas imkânı bulunmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül ile Birleşik Arap Emirlikleri Devlet Başkanı Şeyh Halife bin Zayed El Nahyan

Kuveyt: Kuveyt'le de siyasi ilişkilerimiz son derece iyi bir düzeyde seyretmektedir. Karşılıklı temaslar ilişkilere her alanda ivme kazandırmaktadır. Kuveytli işadamları ülkemize yoğun ilgi göstermekte olup hâlihazırda Türkiye'de faaliyet gösteren Kuveytli firma sayısı 78'dir.

Oman: İlişkilerimizi her alanda geliştirmek konusunda karşılıklı irade sahibi olduğumuz Oman'la işbirliğimiz gelişmektedir. Zengin doğalgaz yataklarına sahip Oman'la özellikle ekonomik ilişkilerimizin pekiştirilmesi, ülkemizin enerji güvenliği açısından önem taşımakta olup ticaret hacmimizin arttırılması amacıyla da çaba gösterilmektedir.

Bahreyn: Dost ve kardeş bir bölge ülkesi olarak gördüğümüz Bahreyn'de Hükümet ile Şii muhalefet arasında 2011 yılından bu yana yaşanan ve halen kalıcı bir çözüme kavuşturulamayan sorunlar bulunmaktadır. Ülkemizce Bahreyn Hükümetinin reform yönünde attığı adımlar memnuniyetle karşılanırken, Bahreyn ve muhalefete sorunlara ulusal diyalogla çözüm bulunması yönünde telkinde bulunulmaktadır. Türkiye Bahreyn'le ilişkilerini her alanda geliştirmeyi ve ülkedeki diyalog sürecine katkıda bulunmayı arzulamaktadır.

Yemen: Yemen'de de tarihi bir dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Körfez İşbirliği Konseyi'nin girişimiyle geçen yıl Kasım ayında iktidar ve muhalefet arasında imzalanan anlaşmayla başlayan ve iki yıl sürmesi öngörülen geçiş sürecinin başarıyla tamamlanmasına ülkemiz büyük önem atfetmektedir. Sayın Bakanımız 21-22 Ekim 2012 tarihlerinde bu ülkeyi ziyaret etmiştir.

Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) : Türkiye ve KİK arasında 2008 yılında tesis edilmiş Yüksek Düzeyli Stratejik Diyalog (YDSD) mekanizması bulunmaktadır. KİK'in bir ülke ile bu türden sahip olduğu yegane örneği teşkil eden bu mekanizma kapsamında KİK üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanları yılda bir kez dönüşümlü olarak bir araya gelerek, hem ikili hem de bölgesel konular hakkında istişarelerde bulunmaktadır.

Bu çerçevede, bugüne kadar dört kez yapılan YDSD toplantısının sonuncusu 28 Ocak 2012 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Yapılan istişareler kapsamında ekonomi, ticaret, enerji, ulaştırma, kültür ve turizm gibi alanlarda çok taraflı işbirliğini ilerletilmesi hususunda mutabakata varılmıştır.

Türk-Arap İşbirliği Forumu: Türkiye ile Arap ülkeleri arasındaki işbirliği ve diyaloğu kurumsallaştırmak amacıyla bölgesel bir platform olarak 2007 yılında tesis edilen Türk-Arap İşbirliği Forumu (TAF)'da Orta Doğu'ya yönelik politikalarımızın önemli bir ayağını teşkil etmektedir. Bu bağlamda TAF Dışişleri Bakanları 5. Toplantısı 1 Aralık 2012 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir.

Öte yandan, Arap ülkeleriyle ekonomik işbirliğimizin daha da ileriye taşınabilmesi ve diyalog kanallarının çeşitlendirilebilmesi amacına dönük Türk-Arap Ekonomi Forumu 7. Toplantısı 29-30 Haziran 2012 tarihlerinde İstanbul'da yapılmıştır.

Arap ülkeleriyle parlamenter düzeydeki temasların sürdürülmesine de önem atfedilmekte olup, Türk-Arap Parlamenter Diyaloğu 4. Tur görüşmeleri de 14 Nisan 2012 tarihinde Kahire'de gerçekleşmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı: Türkiye, İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) uluslararası platformdaki görünürlüğünün ve etkinliğinin artmasına ve örgütün reform sürecini sürdürmesine güçlü destek vermektedir. Dışişleri Bakanları Konseyi toplantılarına üç kez evsahipliği yapan ülkemizde henüz bir İslam Zirvesi toplantısı düzenlenmemiş olup, ülkemizin İİT içinde kazandığı etkin konumu perçinlemek mülahazalarıyla Dakar'da 2008'de yapılan 11. İKÖ Zirve Toplantısı'nda, 13. Zirve'ye adaylığımız açıklanmıştır. Çok sayıda İİT üyesi ülkenin adaylığımızı desteklediğini bildirmiş olması, adaylığımıza sağlanan desteğin somut bir göstergesini teşkil etmektedir.

Suriye: Köklü tarihi, kültürel ve insani bağları paylaştığımız ve 911km kara sınırına sahip olduğumuz Suriye'nin içinde bulunduğu kriz ortamı, Türkiye açısından farklı ve hassas bir durum yaratmış; ülkemizi önemli sorumluluk ve sınamalarla karşı karşıya bırakmıştır.

Suriye'de 2011 yılı Mart ayından bu yana devam eden ve çok sayıda masum insanın hayatına mal olan olaylar, gerek Suriye'nin, gerek ikili ilişkilerimizin, gerekse bölgemizin gündemini yeniden belirlemiştir. Suriye'nin toprak bütünlüğünün ve birliğinin korunması, ülkede akan kanın durması ve Suriye halkının meşru taleplerinin karşılanmasına yönelik demokratik reform ve dönüşüm sürecinin barışçıl bir şekilde sonuçlandırılması, Suriye'deki gelişmeler karşısında ülkemizin ilk günden bu yana izlediği politikanın temel parametrelerini oluşturmaktadır.

Suriye'deki krizin başlangıcından çok önce, Suriye'nin Orta Doğu coğrafyasında kaçınılmaz olacağını öngördüğümüz tarihi dönüşüme uyum sağlayabilmesi ve gerekli reformları zamanlıca gerçekleştirerek geçiş sürecini sağlıklı bir şekilde tamamlayabilmesi amacıyla, bu ülkeyle mevcut özel bağlarımız çerçevesinde Suriye Yönetimi'ne her seviyede ve müteaddit kereler samimi telkinlerde bulunulmuştur.

Tüm bu çabalarımıza rağmen, Suriye Yönetimi, halkın demokrasi, hürriyet, insan hakları, iyi yönetişim ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlere sahip olma özlemi karşısında gerekli adımları atmamış ve bu yöndeki talepleri silah zoruyla bastırmaya çalışarak, ülkeyi gün geçtikçe daha da kötüleşen bir kriz ortamına sürüklemiştir.

Bu trajedi karşısında ülkemiz, bir yandan rejimin zulmünden kaçan Suriyelilerin yaralarının sarılması için gerekli yardımı sağlamakta, bir yandan da Suriye'deki krizin en kısa zamanda barışçıl bir şekilde sona erdirilmesi amacıyla uluslararası camia ile işbirliği halinde girişimlerini ve çabalarını devam ettirmektedir.

Ülkemiz ayrıca, Suriye'deki krize bir an önce barışçıl bir çözüm bulunabilmesi amacıyla muhtelif girişimlere öncülük etmiş ve tüm uluslararası girişimlerde de aktif olarak yer almıştır. Suriye'de yaşanan şiddetin daha da tırmanmasını ve komşu ülkelere yayılmasını engellemek amacıyla, çözüm sürecini olabildiğince hızlandırmak yönünde her türlü çaba sarfedilmektedir.

Bu bağlamda, üye sayısı 100'ü geçen ve son toplantısını 12 Aralık'ta Fas'ta gerçekleştiren Suriye Halkının Dostları Grubu'nun içinde yer alan Türkiye, başta bu grubun 2012 Mart ayındaki ikinci toplantısı olmak üzere Suriye'deki gelişmeler bağlamında çok sayıda toplantıya ev sahipliği yapmış, krize bölgesel sahiplenme çerçevesinde çözüm üretilmesi için yürütülen çabalara katkı sağlamış ve BM Genel Kurulu'nun Suriye konusunda harekete geçmesi için yapılan girişimlerde öncü rol oynamıştır.

Suriye Halkının Dostları Grubu'nun İkinci Toplantısı

Suriye'de halkın meşru talepleri doğrultusunda demokrasinin tesisine yönelik geçiş sürecinin bir an önce başlatılması şüphesiz önem taşımaktadır. Bu süreçte, etkin ve kapsayıcı bir muhalefetin ortaya çıkması yönündeki çabalara da tarafımızdan destek verilmektedir. Demokrasilerin temel unsurunun çoğulculuk ve çoğulculuğun gerektirdiği etkin bir muhalefetin mevcudiyeti olduğu anlayışı doğrultusunda, Suriyeli muhalif gruplarla temaslarımız, hiçbir siyasi, etnik, dini veya mezhep grubunun çıkarı ve bu gruplar arasında herhangi bir ayırım gözetilmeksizin sürdürülmektedir.

Her hal ve karda, mevcut krizin çözümünü Suriyeliler tayin edecek ve yeni bir ülkenin ne şekilde inşa edileceğine Suriye halkı karar verecektir. Türkiye, uluslararası camianın diğer ülkeleriyle beraber, bu süreçte Suriye halkına yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Uluslararası politikada savunduğumuz evrensel değerler ışığında ve Suriye'deki krizin bütün bölgeyi etkisi altına alabilecek daha büyük bir çatışma ortamına yol açması ihtimalinin önlenmesi ve Suriye'deki krizin en kısa zamanda barışçıl bir şekilde sona erdirilmesi amacıyla gerekli çalışmalar ve planlamalar ilgili ülkelerle birlikte çok yönlü olarak sürdürülmektedir.

Ülkemiz, bir yandan rejimin zulmünden kaçan Suriyelilerin yaralarının sarılması için gerekli yardımı sağlamakta, bir yandan da uluslararası camia ile işbirliği halinde girişimlerini ve çabalarını devam ettirmektedir.

Rejimin zulmünden kaçan Suriyelilere de başından beri kapımız açık tutulmaktadır. Halen ülkemizdeki barınma merkezlerinde misafir edilmekte olan Suriyelilerin sayısı 2013 yılı Haziran ayı itibariyle 200 bini aşmış durumdadır. Bu bağlamda yaptığımız harcamalar da BM kriterlerine göre 1,5 Milyar Doları bulmuştur. Ayrıca, yaklaşık 300 bin Suriye vatandaşı da şehirlerimizde kendi imkânlarıyla ikamet etmektedir.

Türkiye, bu zor dönemde Suriye halkının yanında kararlılıkla durmayı sürdürecek, Suriye'nin ulusal birliği ve toprak bütünlüğünün korunmasını temel hedefleri arasında muhafaza edecektir.

Irak: Zengin etnik ve mezhepsel dokusu itibarıyla Orta Doğu'nun adeta nüvesi niteliğindeki komşumuz Irak'ın huzur ve istikrarı, tüm bölgemizin güvenlik ve istikrarıyla doğrudan irtibatlıdır. Bu bağlamda Irak'taki demokratik kazanımların pekiştirilmesi, özellikle bölgemizin halen içinden geçmekte olduğu tarihi dönüşüm ve reform süreçleri ışığında, tüm Orta Doğu açısından önem taşımaktadır. Zira Irak'ın bu alandaki başarısı diğer bölge ülkeleri açısından emsal teşkil edeceği gibi, bu ülkede yaşanacak bir başarısızlığın tüm bölgemizi menfi yönde etkilemesi kaçınılmaz görülmektedir.

Irak'ın istikrarlı bir yapıya kavuşturulması Türk dış politikasının öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması, güvenlik ve istikrarının tesisi, iç barışının sağlanması, refaha kavuşması, komşularıyla ve uluslararası toplumla yeniden bütünleşerek bölge açısından güvenlik ve refah üretebilen bir devlet haline gelmesi Irak'a yönelik politikamızın temel parametrelerini oluşturmaktadır. Bu anlayış doğrultusunda, ülkemiz gerek tarihsel dostluk, kardeşlik ve akrabalık bağlarının gerektirdiği şekilde, Irak'taki tüm kesimleri kucaklamayı ilke edinmiş, Irak'ın tüm bölgelerine erişim sağlamıştır.

Uzun vadedeki hedefimiz, başta siyasi, ekonomik ve kültürel alanlardaki ilişkilerin daha da güçlendirilerek iki ülke arasında uzun vadeli bir stratejik ortaklık kurulmasıdır. Bu doğrultuda, 2008 yılında Irak'la Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) tesis edilmiş ve 2009 yılında güvenlikten enerjiye, eğitimden ulaştırmaya, bayındırlıktan sağlığa 48 mutabakat muhtırası imzalanmıştır.

Enerji konuları da Irak'la işbirliğimizin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Enerji kaynakları bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Irak'ın petrol ve doğalgaz kaynaklarının dünya pazarlarına ulaştırılması bakımından ülkemiz ön plana çıkmaktadır. Irak'la bu alandaki işbirliğimizin uzun vadeli ve stratejik bir perspektif temelinde gelişmesi, kaynak ve güzergâh çeşitliliği sağlaması bakımından, sadece iki ülkenin değil, Avrupa dahil tüm dünyanın enerji güvenliğine katkıda bulunacaktır.

2011 Aralık ayında ABD güçlerinin çekilmesi ardından Irak'ta başgösteren siyasi bunalıma ilişkin samimi endişelerimiz, bu bunalımın bir an önce aşılarak Irak'ın özlem duyduğu huzur ve istikrar ortamına kavuşması yönündeki temennilerimiz, dost ve komşu bir ülke olarak Iraklı muhataplarımıza muhtelif vesilelerle iletilmektedir. Türkiye Irak'ın tüm etnik, dini ve mezhepsel grupların barış ve hoşgörü içerisinde bir arada yaşadıkları, devletin yönetiminde ve ülkenin zengin doğal kaynaklarının kullanımında ortaklaşa söz sahibi oldukları demokratik ve müreffeh bir ülke olmasını arzulamaktadır.

Öte yandan, Irak'ın ülkemizle sınır vilayetlerini oluşturan coğrafi bölgede Irak Anayasası çerçevesinde tesis edilmiş bulunan Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) ile her alandaki ilişkilerimizin geliştirilmesi, bölge halkıyla sosyal ve kültürel bağlarımızın güçlendirilmesi, ekonomik işbirliğimizin artırılması da Irak'a yönelik politikamızın önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Nitekim, Irak'ın ülkemiz açısından en büyük ikinci ihracat pazarı konumuna gelmesinde, Irak Kürt Bölgesi (IKB) ile giderek gelişen ticari ve ekonomik ilişkilerimiz de önemli bir rol

oynamıştır. 2012 yılında Irak'a yönelik 11 milyar ABD Doları tutarındaki ihracatımızın yaklaşık %70'i IKB üzerinden gerçekleştirilmiştir.

2013 başı itibarıyla IKB Ticaret Bakanlığı'na kayıtlı 2100'den fazla yabancı firmadan 1150'si Türkiye kökenlidir. Bunun yanında 350 kadar da tescilini Irak firması olarak yaptıran şirketimizin bulunduğu tahmin edilmektedir. Erbil'de 15 bin, Süleymaniye'de 5 bin, Dohuk'ta 10 bin olmak üzere IKB'de toplam 30 bin civarında vatandaşımız daimi ikamet izni sahibidir. Bölgedeki vatandaşlarımız başta inşaat sektörü olmak üzere pek çok sahada istihdam edilmektedir.

Diğer taraftan, Irak'ın asli unsurlarından olan Türkmen kardeşlerimizle özel ilişkilerimiz de güçlenerek devam etmektedir. Ülkemiz Türkmenlerin Irak halkının sadık bir unsuru olarak tüm haklarından yararlanmalarına, huzur ve refah içinde yaşamalarına önem atfetmektedir. Ülkemiz başta Kerkük olmak üzere, aidiyeti ihtilaflı bölgeler konusunun Türkmenler dahil, ilgili tüm kesimlerin görüş ve beklentilerinin dikkate alınacağı, karşılıklı anlayış ve hoşgörüye dayalı bir diyalog süreciyle ele alınarak, mutabakata bağlanması gerektiğine inanmakta, bu kapsamda her türlü desteği vermeye hazır bulunmaktadır.

İran: İran önemli bir komşumuz ve bölgemizin önde gelen bir ülkesi olup, İran'a ilişkin gelişmeler ülkemizi tabiatıyla yakından ilgilendirmektedir. Bu çerçevede, iki ülke arasındaki sosyal ve tarihsel derinliğe sahip iyi komşuluk ilişkilerini muhafaza etmek ve ilişkilerimizi içişlerine karışmama, karşılıklı saygı, iyi komşuluk ve güvenlik işbirliği ilkeleri zemininde geliştirmek hedefimizdir. Türkiye-İran ikili ilişkilerinde, siyasi, ekonomik ve kültürel boyutlar bir arada değerlendirildiğinde, özellikle son yıllarda yakın ve yoğun bir dönem yaşanmaktadır.

İki ülke arasındaki üst düzey temaslar da son derece yoğundur. Bu çerçevede ülkemizden İran'a yapılan son üst düzey ziyaret, Sayın Başbakanımızın 28-29 Mart 2012 tarihli ziyareti, İran'dan ülkemize yapılan son üst düzey ziyaret ise İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Muhammed Rıza Rahimi'nin 4-5 Ekim 2012 tarihli ziyareti olmuştur.

Ekonomik ve ticari ilişkilerimizde yıl içinde önemli bir artış yaşanmıştır. İki ülke ticaret hacminin önümüzdeki beş yıllık dönemde 35 milyar Dolara çıkartılması hedefi sözkonusu ziyaretlerle bir kez daha teyit edilmiştir. Ayrıca İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Rahimi'nin ziyareti sırasında Tercihli Ticaret Anlaşması müzakerelerinde ileri bir aşamaya gelinmiştir.

Diğer taraftan, İran'ın nükleer programı uluslararası gündemin üst sıralarında yer almaya devam etmekte ve süreç olası etkileri bakımından tarafımızdan da yakından takip edilmektedir.

İran ile P5+1 arasındaki görüşme süreci yaklaşık bir buçuk yıllık aradan sonra 14 Nisan 2012'de ülkemizin kolaylaştırıcı girişimlerinin sonucunda İstanbul'da yapılan bir toplantıyla yeniden başlamıştır. Bunu 23-24 Mayıs 2012 tarihlerinde Bağdat'ta, 18-19 Haziran 2012 tarihlerinde Moskova'da düzenlenen toplantılar izlemiştir. Taraflar bilahare, Temmuz ve Eylül aylarında çeşitli düzeylerde İstanbul'da yeniden bir araya gelmişlerdir.

Türkiye, İran dâhil bütün ülkelerin Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'ndan (NSYÖA) kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek kaydıyla nükleer enerjiden barışçıl amaçlarla yararlanma hakkını desteklemekte, öte yandan, bölgemizde İran dahil herhangi bir ülkenin nükleer silaha sahip olmasına karşı kararlı bir tutum içinde hareket etmektedir.

İran'ın nükleer programına ilişkin anlaşmazlıkların bu parametreler çerçevesinde diplomatik yollardan çözümlenmesi bizim açımızdan tek geçerli seçeneği teşkil etmektedir.

GÜNEY KAFKASYA

Genel Bakış

Türkiye, yakın çevresinde barış, güvenlik, istikrar ve refah ortamının tesis edilmesine büyük önem atfetmektedir. Bu anlayış, tarihi, kültürel ve insani bağlarımızın bulunduğu Güney Kafkasya açısından da geçerlidir.

Bu itibarla, bölgede halklarımızın çıkarlarına hizmet edecek ortak bir refah alanı oluşturulması hedefimiz çerçevesinde ikili işbirliği projelerinin yanısıra, "Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı-BTC", "Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz Boru Hattı-BTE" ve "Trans-Anadolu Doğalgaz Boru Hattı-TANAP" gibi bölgesel işbirliği ve kalkınma projelerini de geliştirilmesine önem verilmektedir.

Güney Kafkasya'da ihtilafların barışçıl yollardan kalıcı bir şekilde çözülmesini ve tam bir normalleşme ortamının tesis edilmesini teminen, ülkemiz tarafından Yukarı Karabağ ihtilafının çözümüne katkıda bulunmak düşüncesiyle bir "barış projesi" olarak tasarlanan ve "Modern İpek Yolu–Orta Koridor" olarak adlandırılan "Entegre Ulaştırma Koridorları Projesi" geliştirilmiştir. "Statükonun kabul edilebilir ve sürdürülebilir olmadığı" tespitinden hareketle, bölgesel sahiplenme ve işbirliği anlayışını hâkim kılacak bir iklim yaratılması amacıyla geliştirilen bu proje, esasen ilgili tüm tarafların kazançlı çıkacağı bir barış perspektifi sunmaktadır.

Azerbaycan: Köklü insani, kültürel ve tarihi bağlara sahip olduğumuz Azerbaycan, ülkemiz dış politikasındaki öncelikli yerini her zaman korumuş ve koruyacaktır.

Azerbaycan'la hemen hemen her konuda dayanışma ortamının yaratılmasına ve karşılıklı yardımlaşma ile ortak çıkarların korunmasına özen gösterilmektedir. Bu kapsamda, Türkiye ile Azerbaycan Arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) ilk toplantısı 25 Ekim 2011'de İzmir'de, ikinci toplantısı ise Sayın Başbakanımızın ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev'in Eş-Başkanlıklarında 11 Eylül 2012 tarihinde her iki ülkeden çok sayıda Bakan'ın katılımıyla Gebele'de gerçekleştirilmiştir. Böylelikle iki ülke arasındaki işbirliğini bütün veçheleriyle ele alan bu önemli siyasi diyalog mekanizması aracılığıyla ilişkilerimiz daha da kurumsallaşmış olmaktadır.

Azerbaycan ile tesis ettiğimiz işbirliğini son dönemde diğer bölge ülkelerinin katılımıyla üçlü mekanizmalarla da takviye etmekteyiz. Nitekim 2012 yılı içinde Türkiye-Azerbaycan-İran Dışişleri Bakanları toplantılarının ardından, Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Üçlü Dışişleri Bakanları Sürecini de başlattık. Bu bağlamda, Türkiye ve Azerbaycan'ın bölgede oluşturduğu örnek ortaklık modeli diğer ülkelerin de ilgisini çekmektedir.

Azerbaycan'la stratejik bir nitelik taşıyan ilişkilerimiz ve işbirliğimiz, sadece siyasi düzlemde değil, ekonomik boyutuyla da gelişmekte ve çeşitlenmektedir.

Diğer yandan Türkiye, Azerbaycan'ın enerji dışındaki sektörlerine en fazla yatırım yapan ülke konumundadır. Azerbaycan'da Türk şirketleri tarafından gerçekleştirilen yatırımların değeri 7 milyar doları aşmıştır. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın Azerbaycan'a yaptığı 2,4 milyar dolar tutarındaki yatırım bir Türk şirketinin yurtdışında yaptığı en büyük yatırımı teşkil etmektedir.

Gürcistan: Gürcistan'la ilişkilerimiz de bu ülkenin bağımsızlığını kazanmasından itibaren Gürcistan'a verdiğimiz destek ve yardımlar çerçevesinde dostluk ve işbirliği temelinde gelişmektedir. Gürcistan'ın BTC, BTE ve BTK gibi stratejik önemi haiz projelerin güzergâhı üzerinde yer alması, ilişkilerimize ayrı bir boyut kazandırmaktadır.

İki ülke arasındaki temaslar ve ziyaret trafiği yıl boyunca her düzeyde yoğun bir şekilde devam etmiştir. Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Dışişleri Bakanları Üçlü Toplantısının ilki 8 Haziran 2012 tarihinde Trabzon'da yapılmıştır. Ayrıca, Gürcistan Devlet Başkanı Saakashvili, İstanbul'da 26 Haziran 2012 günü düzenlenen KEİ 20. Yıl Zirvesine katılmıştır.

Gürcistan ile ekonomik ve ticari ilişkilerimizde yakalanan hızlı gelişme ivmesi de devam etmektedir. Halen Gürcistan'ın birinci ticaret ortağı olan Türkiye, aynı zamanda bu ülkedeki en büyük üçüncü yatırımcı ülke konumundadır.

Batum Havalimanı'nın Türkiye ve Gürcistan tarafından ortaklaşa kullanılması, vatandaşlarımızın karşılıklı ziyaretlerinde 90 güne kadar vize muafiyeti bulunması, iki ülke vatandaşlarının kimlik kartları ile karşılıklı seyahat edebilmeleri, Serbest Ticaret Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi ve Sarp Sınır Kapısı'nın "tek-pencere" modelinde işletilmesi ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin ulaştığı seviye hakkında fikir vermesi bakımından önem taşımaktadır.

Gürcistan'ın toprak bütünlüğünün korunması ve Abhazya ile Güney Osetya ihtilaflarına Gürcistan'ın uluslararası tanınmış sınırları içerisinde çözüm bulunmasına yönelik politikamız kararlılıkla sürdürülmektedir.

Ahıska Türklerinin Gürcistan'daki ata topraklarına dönüşleri konusu da Gürcü makamlarıyla temaslarımızda gündeme getirilen önemli bir konu olmaya devam etmektedir.

Ermenistan: Ülkemiz, Güney Kafkasya'da işbirliği ortamının yaratılmasına yardımcı olacağı ve bölgenin istikrarına katkıda bulunacağı inancıyla Ermenistan'la da ilişkilerinin normalleşmesini arzu etmektedir. İlişkilerin normalleştirilmesi süreci, bölgede tam ve kapsamlı normalleşmenin sağlanması perspektifimizin bir parçası olarak görülmektedir.

Türkiye Ermenistan'la ilişkilerinin normalleşme sürecinin ileriye taşınması yönündeki siyasi iradesini muhafaza etmektedir.

Bölgede kalıcı barış ve istikrar ortamının yaratılması için Türkiye-Ermenistan ilişkilerindeki normalleşmenin yeterli olmayacağı, bu çabalara paralel olarak, Yukarı Karabağ sorununun çözümü için de somut adımların atılmasının gerektiği, Ermenistan'la başlatılan sürecin başından itibaren Sayın Başbakanımız başta olmak üzere tüm üst düzey yetkililerimizce vurgulanan temel bir husus olmuştur.

Ülkemiz, Azerbaycan topraklarının %20'sinin haksız işgalinin sona ermesi, yerlerinden yurtlarından edilmiş bir milyona yakın insanın yaşadığı trajedinin aşılması ve Yukarı Karabağ sorununun çözümüne yönelik müzakerelere ivme kazandırılabilmesi için yaratıcı fikirler üzerinde çalışmakta; sürdürülemez durumdaki statükonun barış ve istikrar yönünde değiştirilmesi amacıyla AGİT Minsk Grubu ve eş-başkanlar başta olmak üzere ilgili taraflar nezdinde girişimlerini sürdürmektedir.

ORTA ASYA

Genel Bakış

Ortak dil, tarih ve kültür bağlarımızın bulunduğu Orta Asya Cumhuriyetleriyle ilişkilerimiz, Avrasya coğrafyasına yönelik dış politikamız bakımından stratejik önem taşımaktadır.

Çeşitli sorunlar ve tehditlerle karşı karşıya bulunan ülkelerin yer aldığı Orta Asya bölgesinde kalıcı istikrar ve güvenliğin sağlanmasında, bölgenin başta enerji olmak üzere, ekonomik kaynaklarının en iyi şekilde değerlendirilerek toplumsal refaha dönüştürülmesi önem taşımaktadır. İnsan hakları ve demokrasi alanlarında kaydedilecek ilerlemeler de, bölgenin dünyayla bütünleşme sürecini daha da hızlandıracaktır. Türkiye, Orta Asya ülkelerine bu anlayışla elinden gelen desteği vermeye devam edecektir.

Nitekim, bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından kardeş Cumhuriyetlerle pek çok alanda yakın ilişki ve işbirliği tesis edilmiştir. Son bir yıl zarfında yapılan karşılıklı üst düzey ziyaretler ilişkilerimizin daha da ileri götürülmesine olanak sağlamıştır. Bu anlamda 2012 yılı, Türk Cumhuriyetleriyle ilişkiler bakımından altın bir yıl olarak değerlendirilebilir. 2012 yılı aynı zamanda Türk Cumhuriyetleriyle diplomatik ilişkilerimizin kurulmasının 20. yıldönümünü de teşkil etmiştir.

İkili ilişkilere ek olarak, Kazakistan, Kırgızistan ve Azerbaycan'la aramızdaki dostluk, kardeşlik ve dayanışmayı güçlendirmesi amacıyla kurulan **Türk Konseyi** çerçevesindeki işbirliğimize de özel önem atfedilmektedir.

Türk Konseyi'nin ikinci Zirve Toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımızın da katılımıyla "Eğitim, Bilim ve Kültür Alanında İşbirliği" temasıyla 22-23 Ağustos 2012 tarihlerinde Bişkek'te gerçekleştirilmiştir. Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi'nin (TÜRKPA) üçüncü toplantısı 15 Haziran 2012 tarihinde Kırgızistan'da yapılmıştır.

Kazakistan: Kazakistan ile ilişkilerimiz karşılıklı güçlü siyasi irade doğrultusunda istikrarlı bir şekilde gelişmektedir. Cumhurbaşkanı Nazarbayev'in 11-12 Ekim 2012 tarihinde ülkemize yaptığı resmi ziyaret sırasında ilk toplantısı gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey'le birlikte Kazakistan'la ilişkilerimizin stratejik boyutu kurumsal olarak iyice güçlenmiş ve ilişkilerimiz bir üst boyuta taşınmıştır. Türk Konseyi'nin kurumsallaşması ve dünyada hak ettiği saygın yere kavuşması yönünde Kazakistan'la yakın ve yapıcı işbirliğimiz sürmektedir. Kazakistan ülkemizin bölgedeki en önemli ticari ve ekonomik ortaklarındandır.

İkili ticaret hacminin, iki ülke Cumhurbaşkanlarının ortaya koymuş oldukları hedef doğrultusunda, 2015 yılına kadar 10 milyar dolar seviyesine çıkarılması, bu amaçla imzalanan "Yeni Sinerji-Ortak Ekonomi Programı" ile "Türk-Kazak Sanayi Bölgeleri Ortak Eylem Planı"nın uygulanması, ayrıca Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattı üzerinden Orta Asya, Çin ve Alt-kıta'ya bağlanacak "Orta Koridor"a Kazakistan'ın da bağlanması ekonomik ilişkilerimizde öne çıkan hedeflerdir.

Türkmenistan: Türkmenistan'la ilişkilerimiz de son dönemde üst düzey ziyaret ve toplantılarla memnuniyet verici bir ivme kazanmıştır. Türkmenistan Cumhurbaşkanı Berdimuhammedov, 28 Şubat-1 Mart 2012 tarihlerinde resmi ziyaret ve 9-10 Ağustos 2012 tarihlerinde çalışma ziyareti olmak üzere 2012 yılında ülkemizi iki defa ziyaret etmiştir. Bu, Türkmenistan'ın ülkemize verdiği önemin açık bir göstergesidir. Türkiye, Türkmenistan'ın bölgesel ve uluslararası planda takip ettiği "Açık Kapılar" ve "Aktif Tarafsızlık" politikası ile reform çabalarını desteklemektedir.

Türkmenistan'da 1991 yılından 2011 yılı sonuna kadar yaklaşık 24 milyar dolar değerinde, toplam 600'ün üzerinde proje gerçekleştiren Türk şirketlerinin Orta Asya'da en çok proje üstlendikleri ülke Türkmenistan olup, ülkemiz Türkmenistan'a en fazla yatırım yapan ülke konumunu muhafaza etmektedir.

Kırgızistan: Kırgızistan'la işbirliğimiz stratejik ortaklık ruhu içinde ve kardeşlik bağlarımıza yakışır şekilde gelişmeye devam etmektedir. Türkiye, Kırgızistan'ın demokratik reformlarını ve buna paralel olarak ekonomik kalkınmasını sürdürmesini desteklemektedir. Bu hedef doğrultusunda Kırgızistan'daki demokratik dönüşüm süreci ile siyasi ve ekonomik reformlara desteğimiz, yatırım ve kredi araçlarımız da dâhil olmak suretiyle 2012 yılında da sürmüştür.

Gelinen noktada, Orta Asya'daki bu ilk parlamenter sistem denemesinin başarılı olması bizleri sevindirmekte ve Kırgızistan'daki demokratik sürece yönelik destek irademizi daha da kuvvetlendirmektedir.

Ülkemiz Kırgızistan'ın kalkınma sürecine de destek sağlamaya önem vermektedir. Bu bağlamda TİKA tarafından, Afganistan'dan sonra en yoğun kalkınma yardımlarının yapıldığı ülke olan Kırgızistan'a 1992 yılından bu yana toplam 20 milyon dolar yardım sağlanmış olup, ekonomik, ticari, teknik, eğitim, sosyal ve kültürel işbirliği programları bağlamında 62 proje gerçekleştirilmiştir.

Özbekistan: Özbekistan, coğrafi konumu, doğal kaynakları, nüfusu ve yetişmiş insan gücüyle Orta Asya'da önemli bir konuma sahiptir. Kardeş Özbek halkıyla ilişkilerimize önem atfedilmekte, Türkiye Özbekistan'la ilişkilerimizde yeni bir dönemin başlamasını samimiyetle dilemekte ve bu yönde yoğun gayret sarf etmektedir.

Özbekistan'da tekstil sanayi ve müteahhitlik başta olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren 100'ü temsilcilik olmak üzere toplam 700 kadar Türk sermayeli firma bulunmakta, sözkonusu firmalar Özbek halkına yaklaşık 50.000 kişilik istihdam sağlamaktadır. Türk şirketlerinin Özbekistan'daki yatırım tutarı 2011 sonu verileriyle 1 milyar doları aşmış olup müteahhitlik firmalarımız da bugüne dek toplam 1,9 milyar dolar değerinde proje üstlenmişlerdir. Bu ülke ile ekonomik ilişkilerimizin hukuki altyapısının güçlendirilerek daha üst düzeylere taşınması hedefimizdir.

Tacikistan: Türkiye'ye yakınlık duyan Tacikistan, ülkemizle siyasi ilişkilerin geliştirilmesine önem atfetmekte ve Türk yatırımcılarını Tacikistan'a çekmeye gayret etmektedir. Türkiye de, Tacikistan'la ilişkilerini daha da geliştirmeye gayret göstermektedir.

Moğolistan: Topraklarında ilk Türk Devletlerine ev sahipliği yapmış Moğolistan'la coğrafi uzaklığımıza rağmen, ortak tarih ve kültürel değerlere dayalı kardeşlik bağları çerçevesinde ilişki ve işbirliğimizin geliştirilmesi hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Bağımsızlığının kazanmasından bu yana ülke içi istikrar ve huzurun temini ile siyasi ve ekonomik gelişim bağlamında attığı adımlarla uluslararası toplumun haklı takdirini kazanan Moğolistan'la tarihi mirasımıza sahip çıkma ve ekonomik ortaklığımızın ilerletilmesi yönünde çalışmalarımız devam etmektedir.

Diğer yandan, TİKA kanalıyla Moğolistan'da bugüne kadar gerçekleştirilen faaliyetlerin proje tutarı 25 milyon dolar gibi azımsanamayacak bir seviyeye ulaşmıştır.

GÜNEY ASYA

Afganistan: Türkiye köklü siyasi, ekonomik ve kültürel bağlarımız bulunan Afganistan'da kalıcı barış ve istikrarın tesisine yönelik gayretleri desteklemektedir. Bu çerçevede, Türkiye Afganistan'ın bağımsızlığını, egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve ulusal birliğini kendi başına koruyacak seviyeye erişmesine yardımcı olunması, ülkenin yeniden aşırılıkçı akımların etkisi altındaki bir terörizm üssü haline dönüşmemesi, uyuşturucu üretiminde bir merkez olmaktan çıkarılmasının temin edilmesi ve komşularıyla işbirliğini ön plana çıkaran barışçıl bir bölgesel ortamın tesis edilmesi çabalarına katkı sağlamaktadır.

Ülkemiz tarafından Afganistan'da güvenlik ve istikrarın sağlanması için ISAF Harekâtının başından bu yana kesintisiz şekilde yapılmakta olunan katkılara ilave olarak, ülkenin yeniden imarına, sosyo-ekonomik kalkınmasına, bilhassa başta kız çocukları için olmak üzere eğitimin ve sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına, iyi yönetişimin desteklenmesine büyük önem atfeden Türkiye, bu gayretlerin Afganistan'da kalıcı barış ve istikrarın tesisinde belirleyici rol oynayacağını değerlendirmektedir.

Bu temelde Türkiye, Afganistan'da, tarihindeki en kapsamlı kalkınma yardımı faaliyetlerinden birini yürütmektedir. Nitekim Afganistan'da 2001'den bu yana yapılan ve halen devam eden kalkınma projelerimizin toplam değeri 300 milyon ABD Dolarını bulmaktadır.

Afganistan'a ikili yardımlarımızın yanısıra, ülkemiz, 20-21 Mayıs 2012 tarihlerinde Şikago'da düzenlenen NATO Zirvesi'nde 2014 yılından sonraki üç yıl için Afgan Milli Güvenlik Güçleri'nin idamesine 2015-2017 yıllarında 60 milyon Dolar yardım sağlayacağını açıklamıştır.

Ayrıca, 8 Temmuz 2012 tarihinde düzenlenen ve uluslararası toplumun Afganistan'ın kalkınmasına yönelik olarak toplamda 16 milyar Doların üzerinde yardım vadettiği Afganistan Hakkında Tokyo Konferansı'nda ülkemiz de 2015-2017 döneminde proje temelli olarak 150 milyon ABD Doları tutarında katkı yapmayı taahhüt etmiştir.

Afganistan'daki askeri ve sivil gayretlerin yanı sıra, Afganistan odaklı bölgesel işbirliğinin güçlendirilmesi için de yoğun gayret içindeyiz. Nitekim, ülkemizin Afganistan ve Pakistan nezdinde sahip olduğu özel konumdan istifadeyle, bu iki ülke arasında güven ve ortak çalışma ortamının güçlendirilmesine yönelik olarak 2007 yılı Nisan ayında başlattığımız Türkiye-Afganistan-Pakistan Ankara Üçlü Zirve Süreci kapsamındaki VII. Üçlü Zirve 11-12 Aralık 2012 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiştir. Zirve Sürecinin sağladığı diyalog sayesinde, Afganistan istihbarat teşkilatı başkanına 6 Aralık 2012 tarihinde düzenlenen intihar saldırısı sonrasında iki ülke arasında ortaya çıkan gerginlik giderilmiştir.

Pakistan: Türkiye, bölgesinde barış ve istikrarın korunması konusunda önemli bir rol oynayan Pakistan'ın demokrasisinin pekişmesini, terör ve aşırı akımlara karşı mücadelesini ve kalkınma gayretlerini sürdürmesine önem atfetmektedir. Pakistan'ın güven ve istikrar içinde olması, bölgenin istikrarı bakımından büyük önemi haizdir.

Pakistan'la siyasi alanda ilişkilerimiz mükemmel düzeyde seyretmektedir. Sayın Başbakanımızın Pakistan'ı ziyareti vesilesiyle Türkiye-Pakistan Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi İkinci Toplantısı 20-22 Mayıs 2012 tarihlerinde yapılmıştır. İki ülke Başbakanlarının eşbaşkanlık ettiği toplantıda, ilk toplantıda alınan kararların uygulaması gözden geçirilmiş, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin, siyasi ilişkilerin mükemmel düzeyini ve mevcut potansiyeli yansıtacak bir seviyeye getirilmesine yönelik hedefler benimsenmiştir.

Toplantı vesilesiyle, önümüzdeki döneme ilişkin çalışmaları da içeren Ortak Bildiri'nin yanı sıra aralarında enerji, ulaştırma, şehircilik, arşiv, altyapı ve yatırımların teşviki gibi alanların da bulunduğu belgelerin imzalanmasıyla, ülkemiz ile Pakistan arasında mevcut anlaşmaların sayısı toplamda 100'ü aşmıştır. Pakistan'ın yardıma en çok ihtiyaç duyduğu anda ülkemiz tereddüt etmeden bu ülkeye yardımda bulunmaktadır.

Ülkemiz, Pakistan'ın ekonomik ve diğer sorunlarını sistemli bir şekilde çözmesine yardımcı olmak, bu ülkenin ihtiyaç duyduğu yardımların teminine matuf uluslararası iradeyi ilerletmek amacıyla 2008 yılında oluşturulan Demokratik Pakistan'ın Dostları Grubu'nu (DPDG) da aktif şekilde desteklemektedir.

Hindistan: Dünya'nın önemli jeopolitik ve jeostratejik sıklet merkezlerinden biri olan Hindistan'la üst düzey temaslarla perçinlenen iyi düzeydeki siyasi ilişkilerimizin ticari ve ekonomik ilişkilerimize yansımaya başlamasından memnuniyet duyulmaktadır.

Hindistan ile başta ticaret, turizm, teknoloji ve bilim alanları olmak üzere çeşitli boyutlardaki ilişkilerimizin önümüzdeki dönemde daha fazla yoğunlaştırılması öngörülmektedir.

Bu bağlamda, ülkemizle Hindistan arasında bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanması amacıyla yürütülen müzakereler çerçevesinde kurulan Ortak Çalışma Grubunun dördüncü toplantısı 13-14 Ocak 2012 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiş, olumlu bir şekilde sonuçlanan toplantıda üzerinde mutabık kalınan anlaşma metninin Hindistan tarafından onayı beklenmektedir. İki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması imzalanması, ticari ilişkilerimizin derinleştirilmesine hizmet edecektir.

Bangladeş: Kardeş ülke Bangladeş'le ilişkilerin her alanda daha da geliştirilmesi yönünde karşılıklı siyasi irade mevcuttur. Bangladeş Başbakanı Sheikh Hasina 11-13 Nisan 2012 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyarette bulunmuş, anılan ziyaret Bangladeş'le ikili ilişkilerimizin daha da ileri taşınması açısından oldukça yararlı olmuş, ziyaret vesilesiyle ülkemizle Bangladeş arasında çeşitli alanlarda işbirliğini kapsayan yedi anlaşma imzalanmıştır.

Sri Lanka: Bölgenin hızla gelişen ülkelerinden Sri Lanka'yla ilişkilerimiz son dönemde ivme kazanmıştır. Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'da Büyükelçilik açılması Bakanlar Kurulumuz tarafından 10 Ekim 2011 tarihinde uygun bulunmuş olup, Büyükelçiliğimizin yakın zamanda faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Sri Lanka'nın Ankara Büyükelçiliği ise Mayıs 2012'de faaliyete geçmiştir.

Maldivler: Maldivler'le özellikle ekonomi ve eğitim gibi çeşitli alanlarda işbirliği imkânlarının arttırılması yönündeki çalışmalarımız sürmekte olup, ilişkilerimiz, ülkemizin insani nedenlerle anılan ülkeye yapmış olduğu katkılarla daha da güçlenmiştir.

Butan: 2010 yılında yaşanan doğal afet nedeniyle Butan'a Hükümetimizce nakdi insani yardımda bulunulmuş, Butan'la ülkemiz arasındaki diplomatik ilişki tesisine dair protokol 26 Eylül 2012 tarihinde BM Genel Kurul görüşmeleri sırasında New York'ta imzalanmıştır.

ASYA PASİFİK

Genel Bakış

Ekonomik ve siyasi açılardan uluslararası alanda önemli bir ağırlık merkezi haline gelen Doğu Asya ve Pasifik bölgesindeki ülkeler ve örgütlerle ilişkilerimizin geliştirilmesi dış politikamızın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

Bu yönde atacağımız her adım, ihracat pazarlarımızın çeşitlendirilmesi ve ülkemize doğrudan yabancı yatırım çekilmesinin yanısıra, küresel meselelerde ağırlığı giderek artan bölge ülkeleriyle işbirliği ve eşgüdümü kuvvetlendirecek, özellikle çok taraflı platformlarda karşılıklı yarar sağlayacaktır. Bu anlayışla, hem ikili planda münferit bölge ülkeleriyle, hem de bölgedeki çok taraflı yapılanmalarla ilişkilerimiz bir bütünlük içinde geliştirilmektedir.

Bu bağlamda, bölgedeki en önemli örgütlerden biri olan Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) Dostluk ve İşbirliği Antlaşması'na (ASEAN/TAC) 2010 Temmuz ayında taraf olunmuş ve Cakarta Büyükelçimiz ASEAN'a akredite edilmiştir. Böylelikle, Örgüt'le kurumsal ilişki tesis edilmiş, daha yoğun ve verimli işbirliğinin yolu açılmıştır. Nihai hedefimiz, sektörel işbirliğini geliştirmek suretiyle ASEAN'ın Diyalog Ortağı olmaktır.

Diğer yandan ülkemiz, bölgenin bir diğer önemli örgütü olan Pasifik Adaları Forumu'nun (PAF) Kalkınma Ortağı'dır. 2012 Temmuz ayında Suva/Fiji'de düzenlenen PAF Diyalog Ortakları Toplantısı'na katılım gerçekleştirilmiş ve bu vesileyle Pasifik ülke temsilcileri ile temaslarda bulunulmuştur.

Yıl içinde (Haziran 2012) Diyalog Ortağı olduğumuz önemli bir bölgesel örgüt de Şanhay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) olmuştur. ŞİÖ Diyalog Ortağı Statümüz, çok boyutlu dış politikamızın güçlendirilmesine, Örgüt içindeki gelişmelerin izlenmesine ve bölgesel işbirliğini ilgilendiren konularda görüşlerimizin üye ülkelere aktarılmasına imkan verecektir.

Çin Halk Cumhuriyeti: Siyasi ve ekonomik açılardan küresel düzeydeki etkinliği hızla artan Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) ile işbirliğimizin her alanda geliştirilmesi önemli bir önceliğimizdir. Bu çerçevede, Ekim 2010'da stratejik düzeye taşınan işbirliğimiz, 2012 yılında da sürdürülen karşılıklı üst düzey temas ve ziyaretlerle ivme kazanmıştır.

Bu bağlamda, ÇHC Devlet Başkan Yardımcısı Xi Jinping, Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle 20-22 Şubat 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Başbakanımız ise, 8-11 Nisan 2012 tarihlerinde ÇHC'yi ziyaret etmiştir. Sözkonusu ziyaret ülkemizden ÇHC'ye 27 yıl aradan sonra Başbakan düzeyindeki ilk ziyaret olmuştur. Sayın Başbakanımızın bu ziyaret sırasında Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ne (SUÖB) yaptığı ziyaret ise bu bölgeye ülkemizden Başbakan düzeyindeki ilk ziyareti teşkil etmiştir.

2012 yılı "Türkiye'de Çin Yılı" olarak kutlanmıştır. 2013 ise "Çin'de Türkiye Yılı" olarak kutlanacaktır. Bu tür etkinliklerin, Çin'le her düzeyde gelişen ilişkilerimize daha da yoğunluk ve hız kazandırması beklenmektedir.

Japonya: Japonya ile çok iyi düzeyde seyreden köklü ilişkilerimiz 2010 yılının "Türkiye'de Japon Yılı" olarak kutlanması ve Japonya'nın ülkemizdeki bazı altyapı yatırımları ile Sinop'taki nükleer santral projesine gösterdiği ilgiye paralel olarak son dönemde daha da ivme kazanmıştır.

Bu kapsamda, Japonya'nın Kuzeydoğu bölgesinde 2011 yılında yaşanan deprem ve tsunami felaketi ile nükleer santral krizi nedeniyle üst düzey ziyaretlerde yaşanan duraklama da geçtiğimiz yıl içinde giderilmiştir. Bu bağlamda, Japonya Dışişleri Bakanı Koichiro Gemba 5-6 Ocak 2012 tarihlerinde ülkemize bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiş, tarafımızdan da Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan 4-7 Aralık 2011 tarihlerinde, Ekonomi Bakanı Sayın Zafer Çağlayan 19-20 Temmuz 2012 tarihlerinde, Sağlık Bakanı Sayın Recep Akdağ ise 15-17 Ekim 2012 tarihlerinde Japonya'yı ziyaret etmişlerdir.

Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu ile Japonya Dışişleri Bakanı Koichiro Gemba

2012 yılı içinde Japonya'nın anayasal sınırlamaları nedeniyle geleneksel olarak çekingen davrandığı savunma alanındaki ilişkilerde de gelişmeler yaşanmış ve bu bağlamda Japonya Savunma Bakan Yardımcısı Hironori Kanazawa, 9 Temmuz 2012 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Bu vesileyle, iki ülke Savunma

Bakanlıkları arasında işbirliğinin çerçevesini oluşturmak üzere taraflar arasında bir Niyet Beyanı belgesi imzalanmıştır.

Güney Kore: Güney Kore ile aramızda mevcut tarihi ve özel nitelikli dostluğun, ikili ilişkilerimizin tüm alanlarına layıkıyla yansıtılması yönünde ortak bir irade mevcuttur. Her iki ülke tarafından da bu yönde kararlı bir tutum izlenmekte olup, bölgedeki ikinci büyük ticaret ortağımız olan Güney Kore'ye yönelik ihracatımızın arttırılması ve Kore yatırımlarının ülkemize cezbedilmesi suretiyle aleyhimize gelişen ticaret açığının dengelenmesi öncelikli hedeflerimizi oluşturmaktadır.

Endonezya: Güneydoğu Asya'daki en önemli aktörlerden biri olan Endonezya ile ilişkilerimiz de son dönemde hız ve derinlik kazanmış, 2011 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın bu ülkeyi ziyareti vesilesiyle imzalanan bildirgeyle ilişkiler stratejik işbirliği seviyesine çıkartılmıştır.
İki ülke arasında geniş bir yelpazeye yayılan çeşitli konularda yakın işbirliği ve eşgüdüm yapılmakta olup, karşılıklı üst düzey ziyaretler ilişkilerin gelişmesine önemli katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, Sayın Başbakanımız 8-9 Kasım 2012 tarihlerinde düzenlenen Bali Demokrasi Forumu vesilesiyle Endonezya'yı ziyaret etmiş olup, anılan ziyaret ilişkilerde gelinen son durumun ve geleceğe dönük hedeflerin ele alınmasına imkan sağlamıştır.

Myanmar: Güneydoğu Asya'da 55 milyon nüfusa ve zengin doğal kaynaklara sahip olan ve 2010 yılından bu yana demokratikleşme sürecine hız vererek dünyaya açılım politikası izleyen Myanmar ile ilişkilerimiz Nepido Büyükelçiliğimizin 2012 Mart ayında faaliyete geçmesiyle ivme kazanmıştır.

Myanmar'ın Arakan bölgesinde 2012 Haziran ayında yaşanan ve Ekim ayında tekrar başgösteren Rohinga Müslümanlarının büyük ölçüde etkilendiği olaylar ülkemizce yakından takip edilmiştir. Bu bağlamda, Sayın Başbakanımızın refikaları ile birlikte Sayın Bakanımız 8-10 Ağustos 2012 tarihlerinde Arakan bölgesini de kapsayacak şekilde Myanmar'ı ziyaret etmiştir.

Brunei: Brunei Sultanı Haji Hassasal Bolkiah Sayın Cumhurbaşkanımızın davetlisi olarak 7-11 Nisan 2012 tarihlerinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. İki ülke arasında Devlet Başkanı düzeyindeki bu ilk ziyaret sonrasında Brunei, Medeniyetler İttifakı Dostlar Grubu'na katılma ve ülkemizde mukim Büyükelçilik açma kararı almıştır. Sayın Başbakanımız da Bali Demokrasi Forumu'nda görüştüğü Brunei Sultanı'nın özel daveti üzerine bu ülkeye 10 Kasım 2012 tarihinde bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

Singapur: Bir başka önemli bölge ülkesi olan Singapur'un Ankara'daki yerleşik Büyükelçiliği 23 Temmuz 2012'de faaliyete geçmiş olup, Singapur Dışişleri Bakanı'nın 2013 Ocak ayı başında ülkemizi ziyaret etmiştir.

Bölgedeki Diğer Ülkeler ile İlişkiler:

Bölgede ilişkilerimizi geliştirmeye özel önem verdiğimiz **Malezya, Filipinler, Kamboçya, Laos, Tayland** ve **Vietnam** ile ikili ilişkilerimiz 2012 yılında sorunsuz şekilde seyretmiştir.

Aynı şekilde **Avustralya** ve **Yeni Zelanda** ile ilişkilerimiz de Çanakkale Savaşları sonrasında oluşan derin dostluk bağları çerçevesinde gelişmektedir. Bu kapsamda, her yıl düzenlenen Çanakkale Kara Savaşlarını Anma Törenlerine her iki ülkeden üst düzeyde katılım olmakta ve bu ziyaretler yakın ilişkilerimizin daha da perçinlenmesine imkan tanımaktadır.

Nitekim 2012 yılında düzenlenen törenlere katılmak amacıyla ülkemize gelen Avustralya Başbakanı Bayan Julia Gillard'ın sözkonusu ziyareti vesilesiyle, ikili ve bölgesel konulara ilişkin yararlı danışmalar gerçekleştirilmiş, ayrıca Çanakkale Savaşları'nın 100. Yıldönümünün anılacağı 2015 yılında gerçekleştirilecek etkinlere ilişkin olarak Başbakanlar düzeyinde bir Ortak Bildirge yayımlanmıştır.

AFRİKA

Afrika Kıtası ile yüzyıllar öncesine dayanan tarihi ve kültürel bağlarımız bulunmaktadır. Bugün, zamanında bir açılım stratejisi olarak yürütülen Afrika politikamız, çok boyutlu Türk dış politikasının stratejik boyutlarından biri haline gelmiştir.

Nitekim, ülkemizin Afrika kıtasına olan yönelimi sadece ikili siyasi ve ekonomik hedeflerle sınırlı değildir. Bu çerçevede, imkânlarımız ölçüsünde sağlık, eğitim ve tarım gibi alanlarda Afrika'nın gelişme ve kalkınmasına da katkıda bulunulmakta ve Somali örneğinde olduğu üzere ihtiyaç duyan kıta ülkelerine düzenli insani yardımlar sağlanarak bütüncül bir politika izlenmektedir. Bunun sonucunda ülkemize ilişkin olarak Afrika genelindeki olumlu ilgi ve anlayış önemli ölçüde artmış ve diğer hususlar meyanında Afrika'daki çatışmalara ilişkin arabuluculuk katkılarımıza yönelik talepler de son yıllarda artış göstermiştir.

Afrika'ya yönelik politikamız bağlamında, 2010 yılında kabul edilen 2010-2014 Türkiye-Afrika İşbirliği Ortak Uygulama Planı, ilişkilerimizin stratejik niteliğini ve kurumsal yapısını yansıtan temel belge olma özelliğini korumaktadır.

Afrika stratejimizin uygulanmasında önemli rol üstlenen yeni Büyükelçiliklerimizin açılması çalışmalarımız da hızla sürdürülmektedir. Kıta'da, Mayıs 2009'da 7'si Sahranın Güneyinde olmak üzere toplam 12 Büyükelçiliğimiz mevcutken, 2011 yılı sonunda Büyükelçiliklerimizin sayısı 27'ye yükselmiş, 2012 yılında ise Niamey (Nijer), Windhoek (Namibya), Vagadugu (Burkina Faso) ve Librevil (Gabon) Büyükelçiliklerimizin açılmasıyla bu sayı 31'e ulaşmıştır. Encemime (Çad), Konakri (Gine) ve Cibuti'ye Büyükelçi ataması yapılarak agreman talebinde bulunulmuştur. Böylelikle 2012 sonu itibariyle Büyükelçiliklerimizin sayısı 34'ü bulmuştur. Diğer taraftan, Kıta'da yeni başka Büyükelçiliklerin açılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Dışişleri Bakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu ile Burkina Faso Dışişleri Bakanı Djibrill Yipene Bassole

Kıta ülkeleri de bu çabalarımızı karşılıksız bırakmamıştır. 2011 yılı içinde Uganda ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti Büyükelçiliklerinin faaliyete geçmesiyle 10'u Sahranın Güneyindeki Afrika ülkelerine ait olmak üzere toplam 15'e ulaşan Ankara'daki Afrika Büyükelçiliklerinin sayısı, 2012 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla Angola, Kenya, Cibuti, Nijer, Güney Sudan ve Gana'nın da Büyükelçiliklerini faaliyete geçirmeleriyle 21'e yükselmiştir. Önümüzdeki dönemde Ankara'daki Afrika ülkeleri Büyükelçiliklerinin sayısının 35'e ulaşması beklenmektedir.

Afrika'ya açılım politikamızda ön plana çıkan unsurlardan biri de giderek sıklaşan karşılıklı üst düzey ziyaretlerdir. 2012 yılı içerisinde ikili resmi ziyaretler kapsamında, Afrika Birliği Dönem Başkanlığını da yürüten Benin Cumhurbaşkanı (9-10 Temmuz 2012), Gabon Cumhurbaşkanı (17-20 Temmuz 2012), Kongo Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı (14-17 Kasım 2012), Somali Cumhurbaşkanı (5-7 Aralık 2012) resmi ziyaretlerde bulunmuş; Güney Afrika Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı ise (7 Haziran 2012) bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül ile Kongo Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Denis Sassou Nguesso

Kongo Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Denis Sassou Nguesso, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün davetlisi olarak, 14-16 Kasım 2012 tarihlerinde ülkemize resmî bir ziyaret gerçekleştirdi.

2012 yılı içerisinde ayrıca Kenya (16 Şubat 2012), Kamerun (23-25 Nisan 2012), Benin (31 Temmuz-1 Ağustos 2012), Somali (1 Ağustos 2012), Botsvana (4 Eylül 2012), Gine Bissau (6 Eylül 2012) ve Güney Sudan (22-23 Kasım 2012) Dışişleri Bakanları da ülkemizi ziyaret ederek, ikili temas ve görüşmelerde bulunmuşlardır.

Tarafımızdan yapılan ziyaretler çerçevesinde ise, 29-30 Ocak 2012 tarihlerinde Addis Ababa'da düzenlenen 18. Afrika Birliği Zirvesi ile 15-16 Temmuz 2012 tarihlerinde yine Addis Ababa'da tertiplenen 19. Afrika Birliği Zirvesi'ne Başbakan Yardımcısı Sayın Bekir Bozdağ başkanlığında heyetlerle katılım olmuştur. Başbakan Yardımcısı Sayın Beşir Atalay ise 1-5 Temmuz 2012 tarihlerinde Burundi, Uganda ve Ruanda'ya ziyaretler gerçekleştirip ikili temaslarda bulunmuştur. Ayrıca, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Nihat Ergün, Başbakan Meles Zenawi'nin cenaze merasimi münasebetiyle 1-3 Eylül 2012 tarihlerinde Etyopya'yı ziyaret etmiştir.

Afrika'ya yönelik çalışmalarımız kapsamında 9-10 Mayıs 2012 tarihlerinde Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç'ın himayelerinde 54 Afrika ülkesinden basın mensuplarının katılımıyla Ankara'da "Türkiye-Afrika Medya Forumu" ve 30 Mayıs-2 Haziran 2012 tarihlerinde İzmir'de Afrika ülkeleri Ulaştırma Bakanları ve sivil havacılık yetkililerinin katılımıyla "Afrika Sivil Havacılık Konferansı" tertiplenmiştir.

Sayın Bakanımız 2012 yılı içerisinde 14 Kasım'da Somali'ye, 15 Kasım'da Cibuti'ye, 16 Kasım tarihinde ise Eritre ve Etyopya'ya ziyaretlerde bulunmuştur.

Kıta sorunlarının çözümüne katkıda bulunulması yönündeki çalışmalarımız da 2012 yılı içinde artarak devam etmiş ve ülkemiz birçok girişime öncülük eden konumunu muhafaza etmiştir. Nitekim II. İstanbul Somali Konferansı 31 Mayıs-1 Haziran 2012 tarihlerinde BM ile işbirliği içerisinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Sözkonusu konferansa 20'den fazlası Bakan düzeyinde olmak üzere, 57 ülke ve 11 uluslararası/bölgesel örgütten katılım sağlanmıştır.

Bu çerçevede ülkemiz, 2012 yılında da Somali konusundaki aktif ve ön alıcı rolünü devam ettirmiş, Somali'nin uluslararası toplum içinde sesi olmayı sürdürmüş, Somali'de Geçiş Dönemi'nin barış içerisinde sorunsuz bir şekilde son bulması için gayret göstermiş, insani yardım faaliyetlerinin yanısıra güvenlik sektörü, yeniden imar ve kalkınma alanlarında da çeşitli projeleri uygulamaya başlamıştır.

Öte yandan, Afrika ülkelerine yönelik bu çok boyutlu çabalarımız neticesinde Kıta ülkeleriyle ekonomik ilişkilerimiz ve ticaret hacmimiz de son yıllarda önemli gelişme göstermiştir.

LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER

Türkiye'nin bölge ile ilişkileri her zaman dostane olagelmiş, ancak coğrafi uzaklık ve temas azlığı gibi nedenlerle ilişkiler arzulanan seviyeye ulaşmamıştır. Bununla birlikte, çok yönlü dış politikamız çerçevesinde bölge ülkeleriyle ve kurumlarıyla ilişkilerimizi geliştirmek amacıyla özellikle son on yıllık dönemde bölgeye yönelik daha aktif bir dış politika izlenmeye başlanmıştır.

2009-2012 yıllarında Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Kosta Rika ve St. Vincent ve Grenadinler Cumhurbaşkanları; Bahamalar ve Barbados Başbakanları; Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Meksika, Paraguay ve Venezuela Dışişleri Bakanları ülkemizi ziyaret etmişlerdir.

Bölge ülkeleriyle karşılıklı diplomatik temsilin artırılması konusunda da son dönemde ilerleme kaydedilmiştir. Bu çerçevede Ekvator'un Başkenti Kito'daki Büyükelçiliğimizin 2012 Ocak ayı itibariyle faaliyete geçmesiyle bölgedeki Büyükelçiliklerimizin sayısı dokuza ulaşmıştır. Önümüzdeki dönemde bölgede yeni Büyükelçilikler ihdasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bölge ülkeleriyle ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, öncelikle bu alandaki anlaşmaların tamamlanması hedeflenmiştir. Bu bağlamda 13 ülkeyle (Arjantin, Brezilya, Ekvator, Guatemala, Guyana, Jamaika, Kolombiya, Küba, Meksika, Paraguay, Peru, Şili ve Uruguay) imzalanan Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları çerçevesinde Karma Ekonomik Komisyon (KEK) mekanizmaları için gerekli hukuki altyapı oluşturulmuştur.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

Birleşmiş Milletler (BM) dünya üzerinde barış, huzur ve istikrarın korunmasından ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda her bir bireyin insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmesine kadar her alanda uluslararası işbirliğinin sağlanması için en meşru ve kapsayıcı platformu teşkil etmektedir.

Türkiye, kurucu üyelerinden biri olduğu BM gündeminde bulunan tüm konularla yakından ilgilenmektedir. Finlandiya'yla müştereken başlattığımız ve kısa sürede uluslararası platformlarda ses getiren Barış için Arabuluculuk girişimi çerçevesinde 24-25 Şubat 2012 tarihlerinde alanında önde gelen uzman ve siyasetçilerin katılımıyla birinci İstanbul Arabuluculuk Konferansı'nı düzenleyen ülkemiz, 2012 yılı içinde ayrıca önemli bir Medeniyetler İttifakı toplantısına da evsahipliği yapmıştır. Medeniyetler İttifakı İştirakçiler Forumu, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde 31 Mayıs - 1 Haziran 2012 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Türkiye, uluslararası toplumun sorumlu bir üyesi olarak örgütü her alanda desteklemekte ve çalışmalarına aktif bir biçimde katkı sağlamaktadır.

Türkiye'nin BM gündemindeki konularda üstlendiği rol ve sorumluluklar bağlamında 48 yıllık aradan sonra 2009-2010 döneminde yer aldığımız BM

Güvenlik Konseyi'ndeki çabalarımız da özel bir yer tutmaktadır. Nitekim, ülkemiz bu dönemde, uluslararası barış ve güvenliğin güçlendirilmesine; terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçlarla mücadeleye; kalkınmaya ilişkin konulara uluslararası toplum tarafından daha etkin önlemler geliştirilmesine; ve uluslararası hukuk temelinde şekillenecek bir uluslararası düzenin tesisine etkin katkılarda bulunmuştur.

Bu başarılı performansımız da göz önünde tutularak, bir yandan uluslararası barış, güvenlik, istikrar ve refaha katkılarımızı artırmak, diğer yandan insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi temel ilke ve değerlerin güçlendirilmesine yönelik çalışmalarımızı daha da ilerletmek azim ve kararlılığıyla, BM Güvenlik Konseyi 2015-2016 dönemi geçici üyeliğine yeniden aday olduğumuz açıklanmıştır.

BM Güvenlik Konseyi'ne nispeten kısa bir süre içinde tekrar aday olmamızın temel sebebi, esasen, uluslararası alanda hızlı değişimlerin yaşandığı bu kritik dönemde küresel barış ve güvenliğe önemli bir katma değer sağlayabileceğimize dair inancımızdır. Nitekim halihazırda yakın bölgemizde önümüzdeki onyıllara damgasını vuracak bir siyasi dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Bu durum, Türkiye'nin uluslararası barış, istikrar ve güvenlikle ilgili sorumluluklarını daha da artırmış ve ülkemizin müteakip Güvenlik Konseyi adaylığına ilişkin tercihi üzerinde etkili olmuştur.

Diğer taraftan, 2011 yılında BM En Az Gelişmiş Ülkeler Zirvesine ev sahipliği yapan ve bu toplantıda alınan kararları takip etme konusunda aktif bir tutum izleyen Türkiye'nin yıllık dış yardımları toplamı, insani yardımların yanısıra kalkınma yardımları ile başta Türk Kızılayı olmak üzere, diğer kurum ve kuruluşlarımızca yapılan yardımları da kapsayacak şekilde 1.5 milyar ABD Doları'na erişmiştir. OECD ülkeleri arasında yıllık temelde bu yönde en büyük artışı gerçekleştiren ülke Türkiye olmuştur.

NATO

Ülkemizin 1952 yılında üyesi olduğu NATO, uluslararası güvenlik ve savunma politikamızın temel unsuru olma özelliğini sürdürmekte olup NATO'ya üyeliğimizin 60. yıldönümü 18 Şubat 2012 tarihinde kutlanmıştır.

Bu vesileyle, anılan tarih öncesinde ve sonrasında, NATO'nun savunma ve güvenliğimize katkılarının öneminin vurgulandığı çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

ABD'nin evsahipliğinde 20-21 Mayıs 2012 tarihlerinde Şikago'da düzenlenen ve Sayın Cumhurbaşkanımızın başkanlığında bir heyetle katıldığımız NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde, bu toplantı bir genişleme Zirvesi olmamakla birlikte, konu tarafımızdan gündemde tutulmuştur.

Şikago'da düzenlenen 25. NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi

Bu çerçevede, İttifaka üyelik perspektifine sahip Gürcistan, Bosna-Hersek, Makedonya ve Karadağ'la Dışişleri Bakanları seviyesinde yapılan toplantı anılan ülkelere ulusal reformlarını devam ettirerek, Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşmeleri yönünde olumlu ve teşvik edici güçlü bir mesaj oluşturmuştur.

22 Haziran 2012 tarihinde bir askeri uçağımızın uluslararası hava sahasında Suriye tarafından düşürülmesi ve 3 Ekim 2012 tarihinde de Akçakale'de beş vatandaşımızı kaybetmemize neden olan menfur saldırının akabinde NATO Daimi Konseyi, ülkemizin talebi üzerine, Kuzey Atlantik Antlaşmasının 4. Maddesi kapsamında iki kez toplanmış ve her iki toplantıdan sonra birer Konsey açıklaması yayımlamıştır.
Anılan açıklamalarda, NATO, Suriye rejiminin İttifak'ın Güneydoğu sınırındaki saldırgan eylemlerinin uluslararası hukukun açık bir ihlali olduğunu ve ülkemizin güvenliğine tehlike oluşturduğunu teyit etmiş; Suriye rejiminin sözkonusu saldırılarını kuvvetli şekilde kınamış; ülkemizle güçlü dayanışma bağlarının altını çizmiş ve Suriye rejimine sözkonusu ihlalleri durdurması çağrısında bulunmuştur.

Suriye'de devam etmekte olan krizin ulusal güvenliğimize oluşturduğu tehdit ve riskler karşısında, NATO'ya yapmış olduğumuz resmi talebe cevaben Kuzey Atlantik Konseyi ayrıca, Dışişleri Bakanları seviyesinde 4 Aralık 2012 tarihinde yaptığı toplantısında, Türk halkını ve topraklarını savunmak ve İttifak sınırındaki krizin yatıştırılmasına katkıda bulunmak amacıyla ulusal hava savunmamızın takviyesi konusunda mutabık kalmış; Konsey Kararı çerçevesinde tüm Müttefikler, NATO'nun güneydoğu sınırındaki durumdan duydukları derin endişeyi dile getirmişler; ülkemize yönelik tehditleri caydırmaya ve ülkemizi savunmaya kararlı olduklarını açıklamışlar; İttifak güvenliğine olan taahhütlerini ve NATO halklarının ve topraklarının savunulmasına yönelik tam dayanışma ve kararlılıklarını yinelemişlerdir.

KARADENİZ'DE DENİZ GÜVENLİĞİ

Karadeniz'in stratejik önemi işbirliği yoluyla bölgesel istikrarın güçlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Ülkemiz özel koşulları bulunan Karadeniz'de seyir emniyeti, güvenliğin tesisi, deniz çevresinin korunması ve balıkçılık gibi alanlarda gerçekleştirilecek her türlü faaliyetin doğrudan Karadeniz'e sahildar altı ülkenin sorumluluğunda yürütülmesi gerektiğini, diğer ülkelerin ve AB gibi örgütlerin olası katkılarının ise, mevcut işbirliği mekanizmalarını desteklemeye ve gerektiğinde bu mekanizmalarla işbirliği tesis etmeye yönelik olmasının lazım geldiğini savunmaktadır.

Karadeniz Deniz İşbirliği Görev Grubu (BLACKSEAFOR)'nun uluslararası görünürlük ve etkinliğinin artırılmasına yönelik olumlu kararların alındığı BLACKSEAFOR Yüksek Düzeyli Uzmanlar Toplantısı 6 Ekim 2012 tarihinde evsahipliğimizde Ankara'da düzenlenmiştir. BLACKSEAFOR'un görev alanının gelişen güvenlik koşullarına uyarlanabilmesi amaçlı çabalarımız devam etmektedir.

AVRUPA KONSEYİ VE İNSAN HAKLARI

Dış politikamızın temel taşlarından birisini teşkil eden insan hakları alanında, başta Avrupa Konseyi olmak üzere ilgili uluslararası örgüt ve mekanizmalarla işbirliğimiz sürmektedir.

Bu bağlamda, kurucuları arasında olduğumuz Avrupa Konseyi (AK), Belarus ve Kosova hariç, kapsadığı coğrafi alan bakımından pan-Avrupa niteliğine sahip tek örgüt olup Avrupa'da siyasi istikrar ve demokratik güvenliğin artırılmasında önemli rol oynamaktadır.

2012 yılında özellikle kadınların ve çocukların haklarının korunmasına yönelik çalışmalar bağlamında, uluslararası sözleşmelere taraf olunmasında ilerleme kaydedilmiştir.

Avrupa Konseyi (AK) Bakanlar Komitesi Dönem Başkanı İngiltere tarafından 18-20 Nisan 2012 tarihlerinde Brighton'da düzenlenen AİHM'in Geleceğine İlişkin Üst Düzeyli Konferans'a Adalet Bakanı Sayın Sadullah Ergin başkanlığındaki heyetimizle katılım sağlanmış olup, Mahkeme'nin geleceğine ilişkin hususlar tarafımızdan yakından takip edilmeye devam etmektedir.

Avrupa Konseyi bağlamındaki diğer önemli gelişmeler çerçevesinde AK Parlamenter Meclisi (AKPM) Denetim Komisyonu Türkiye Raportörü Josette Durrieu 17-21 Haziran ve 4-10 Kasım 2012 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Avrupa Konseyi'nin 1 Nisan 2012 tarihinde göreve başlayan İnsan Hakları Komiseri Nils Muiznieks de 9-12 Ekim 2012 tarihlerinde İstanbul'da yapılan AK Sosyal Uyumdan Sorumlu Bakanlar Konferansına katılmak için ülkemizi ziyaret etmiş, bu vesileyle Ankara'da Adalet Bakanlığımızda ve TBMM'de görüşmelerde bulunmuştur.

İnsan hakları alanında BM bünyesindeki çalışmalar da ülkemizin önemle takip ettiği bir diğer forumu teşkil etmektedir. 2003 yılında taraf olduğumuz ve BM bünyesinde temel hak ve özgürlüklere ilişkin temel sözleşmelerden birisi olan Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi uyarınca sunmakla yükümlü olduğumuz ilk ulusal raporumuzun görüşmeleri, Sözleşme'nin denetim organı olan İnsan Hakları Komitesi'nde 17-18 Ekim 2012 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

AGİT, SİLAHSIZLANMA VE SİLAHLARIN KONTROLÜ

AGİT'in Avrupa güvenliğindeki rolü ve etkinliği NATO ve AB genişlemeleri neticesinde Avrupa-Atlantik coğrafyasında oluşan yeni stratejik durum nedeniyle sorgulanmaya başlanmışsa da, AGİT'in etkinliğinin artırılması amacıyla 2009 yılında başlatılan süreci müteakiben 2010 Kazakistan Dönem Başkanlığı sırasında Astana'da düzenlenen Zirve, Örgüte ve faaliyetlerine belirli bir canlılık getirmiştir. İrlanda Dönem Başkanlığı da bu süreci ileri taşımaya yönelik çabaları sürdürmüş ve 6-7 Aralık 2012 tarihlerinde Dublin'de düzenlenen AGİT Bakanlar Konseyi Toplantısı'nda yararlı bir görüş alışverişi imkanı sağlamıştır. Ülkemiz AGİT'in güçlendirilmesi yönünde çaba sarfetmektedir.

Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması (NSYÖA) hedeflerinin hayata geçirilmesine yönelik çabaları desteklemek amacıyla Japonya ve Avustralya'nın öncülüğünde dünyanın farklı bölgelerinden on ülkenin (Türkiye, Japonya, Avustralya, Kanada, Almanya, Hollanda, Polonya, Meksika, Şili, BAE) Dışişleri Bakanları düzeyinde bir araya gelerek oluşturdukları Nükleer Yayılmanın Önlenmesi ve Silahsızlanma Girişimi (NPDI) bünyesinde yer alan ülkemiz, grubun faaliyetlerine aktif katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, 2012 yılı NPDI dördüncü Bakanlar Toplantısı 27 Nisan'da ülkemizin ev sahipliğinde İstanbul'da düzenlenmiştir.

Ülkemiz, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın güvence denetimleri sisteminin güçlendirilmesine, Orta Doğu'da kitle imha silahlarından arındırılmış bölge tesisine ve Silahsızlanma Konferansı'ndaki tıkanıklığın aşılmasına yönelik girişimlere de aktif destek vermektedir.

Türkiye, yasadışı nükleer ticaretin ve nükleer terörizmin önlenmesi, ayrıca nükleer malzemenin emniyet ve güvenliğinin sağlanması hedeflerine yönelik çabaların birleştirilmesi amacıyla 26-27 Mart 2012'de Seul'de düzenlenen Nükleer Güvenlik Zirvesi'nde (NSS) Sayın Başbakanımızın başkanlığındaki bir heyet ile temsil edilmiştir.

Tarafımızdan Zirve sonunda kabul edilen Siyasi Bildiri ve Çalışma Planı'nda yer alan hususların takibine yönelik izleme süreci toplantılarına da aktif katılım sağlanmaktadır. Bu çerçevede, 2014 yılında Hollanda'da düzenlenecek Nükleer Güvenlik Zirvesi'ne hazırlık sürecinde ülkemiz 27-28 Kasım 2012 tarihlerinde İstanbul'da geniş katılımlı bir hazırlık toplantısına evsahipliği yapmıştır.

Asya'da AGİT benzeri amaçlara ve kurumlara gelip bir işbirliği yapılmasının temellerini atmayı hedefleyen Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler

Konferansı (AİGK/CICA) Dışişleri Bakanları Toplantısının dördüncüsü 12 Eylül 2012 tarihinde Astana'da düzenlenmiştir. Ülkemiz Haziran 2010'dan bu yana yürüttüğü AİGK/CICA Dönem Başkanlığı'nı halen 2012-2014 yıllarını kapsayacak şekilde sürdürmektedir.

TERÖRİZMLE ULUSLARARASI MÜCADELE

Ülkemizin ulusal gelişimi ve uluslararası alandaki yükselişinin önündeki en çetin engellerden birini teşkil eden terörizmle mücadelenin uluslararası boyutu dış politikamızın önceliklerinden birini teşkil etmektedir.

Terör örgütü PKK'nın, Irak'ın kuzeyindeki kamplardan ülkemize yönelik saldırılarının önlenmesi için Bakanlığımız tarafından Irak merkezi hükümeti, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi ve ABD makamları nezdinde gerekli girişimler yapılmıştır. Diğer taraftan, Suriye'deki mevcut durum itibariyle PKK iltisaklı oluşumların Suriye'nin kuzey bölgelerindeki faaliyetlerinin ülkemize yönelik bir tehdit haline gelmesini önlemeye yönelik tedbirler alınmıştır.

AB ile terörizmle mücadele alanındaki istişarelerin dördüncüsü, AB Dış Politika Yüksek Temsilcisine bağlı Dış İlişkiler Servisi ile 7 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Sözkonusu toplantıda, PKK terör örgütünün Avrupa'daki faaliyetleri ve PKK ile mücadele çabalarının geliştirilmesi için atılabilecek somut adımlar konusunda görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Son bir yıllık dönemde ayrıca ABD, Hollanda, Almanya, Avusturya, İtalya ve İngiltere ile de terörle mücadele istişareleri gerçekleştirilmiştir. Eş-başkanlığını ABD'yle birlikte yürüttüğümüz Terörizme Karşı Mücadele Küresel Forumu terörizmle mücadele alanında son dönemde dikkat çeken önemli bir adımı teşkil etmektedir.

ULUSLARARASI EKONOMİ VE BÖLGESEL ÖRGÜTLER

G-20'nin küresel ekonomik ve mali krize çözüm arayışları bağlamında en etkin platform olduğunu değerlendiren ve bugüne kadar G-20'nin tüm çalışmalarına aktif katkı sağlayan ülkemiz 2015 yılında G-20 Dönem Başkanlığını üstlenecektir. Ülkemizin **IMF**'de artan oy gücüne paralel olarak İcra Direktörleri Kurulu'nda da bir sandalye alabilmesi kapsamında yürütülen çalışmalar neticesinde, Türkiye'nin 2012-2014 döneminde IMF'de İcra Direktörü Vekilliği görevini yürütmesi sağlanmıştır.

OECD'nin kurucu üyelerinden olan ülkemiz 26 yıl aradan sonra 23-24 Mayıs 2012 tarihlerinde Paris'te düzenlenen OECD 51. Bakanlar Konseyi toplantısının başkanlığını üstlenmiş olup, başkanlık görevini Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan yürütmüştür.

Ülkemiz, İstanbul'da 2011 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) Dördüncü Konferansı'nda kabul edilen belgeler ışığında En Az Gelişmiş Ülkelerin ihtiyaç ve kapasitelerine göre, teknik işbirliği proje ve

programları ile eğitim bursları bağlamında kullanılmak üzere, yılda toplam 200 milyon dolarlık bir kaynak tahsis etme hedefi belirlenmiştir. Bu çerçevede, 2012 yılında proje önerileri alınmış, teknik koordinasyon kurumu olarak TİKA'ya iletilmiştir. Burslar kapsamında, 2012-2013 akademik yılında ilk öğrenciler eğitime başlamıştır.

Küresel kalkınma çabaları bakımından bir diğer önemli kilometre taşı niteliğindeki **BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20 Zirvesi)** Brezilya'nın ev sahipliğinde 20-22 Haziran 2012 tarihlerinde Rio de Janeiro'da gerçekleştirilmiş, ülkemiz Konferansa Sayın Başbakanımızın başkanlığında geniş bir heyetle, aktif katılım sağlamıştır. Konferans'ta, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma alanında kaydettiği ilerlemeyi somut uygulamalarla tanıtan bir ulusal stant kurulmuş, ayrıca Kalkınma Bakanlığımızca ilgili kurumlarımızın katkılarıyla hazırlanan "Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma 2012 Raporu: Geleceği Sahiplenmek" başlıklı ulusal raporumuz dağıtılmıştır. Rio+20 Konferansının temel çıktısını, Devlet ve Hükümet Başkanları tarafından onaylanan "Arzuladığımız Gelecek" başlıklı sonuç belgesi oluşturmuştur. Sonuç belgesinin müzakerelerinde ülkemiz yapıcı ve birleştirici bir tutum izlemeye gayret göstermiştir.

Rio+20 Konferansı

Ekonomik işbirliğine yönelik bölgesel örgütler açısından bölgemizde öncü bir nitelik taşıyan **Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü** (**KEİ**) 2012 yılında 20. yıldönümünü kutlamış ve örgütün bu önemli dönüm noktasındaki Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi 26 Haziran 2012 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın evsahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Zirvede ülkemiz, KEİ Dönem Başkanlığı'nı 1 Temmuz 2012 tarihi itibariyle altı aylık bir süre için üstlenmiştir. Dönem Başkanlığımız süresince kuruluşunda öncü rol oynadığımız ve Sekretaryasına ev sahipliği yaptığımız KEİ'nin daha işlevsel bir örgüte dönüştürülerek, örgüt içerisinde somut işbirliği projelerine odaklanılması hedeflenmiştir.

15 Aralık 2012 tarihinde KEİ üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanları ile gözlemci ve sektörel diyalog ortağı ülke ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla İstanbul'da düzenlenen KEİ 27. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda örgütün 2020 yılına

yönelik vizyonunu içeren Yeni Ekonomik Gündem Belgesi ele alınmış ve altı aylığına üstlendiğimiz KEİ Dönem Başkanlığı Ukrayna'ya devredilmiştir.

ECO Ticaret Anlaşması (ECOTA)'nın 24 Mart 2008 itibariyle yürürlüğe girmesi üzerine taraf ülkelerin ilgili üst düzey bürokratlarından müteşekkil **ECOTA İşbirliği Konseyi** tesis edilmiş ve 2-3 Ekim 2012 tarihlerinde Ankara'da 3. ECOTA İşbirliği Konseyi toplantısı gerçekleştirilmiştir.

On üyesi ile 7 milyon kilometrekarelik bir alana ve 400 milyon insana hitap eden önemli bir örgüt olan **Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Akil Adamlar Grubu**, örgütün yeniden yapılandırılması konusundaki raporunu tamamlamış ve 15 Ekim 2012 tarihinde Bakü'de düzenlenen 20. EİT Bakanlar Konseyi'ne sunmuştur. Türkiye, EİT bünyesinde örgütün kuruluşundan bu yana ağırlıklı bir rol oynamış ve örgütün çeşitli konularda aldığı kararlarda belirleyici bir konuma sahip olmuştur. 15 Ekim 2012 tarihinde Bakü'de düzenlenen Zirve sırasında, girişimlerimiz doğrultusunda, KKTC ve Türk Konseyi'nin EİT'e gözlemci üye olmaları sağlanmıştır.

Bakü'de düzenlenen 12. EİT Zirvesi

28. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi **(İSEDAK)** Toplantısı 8-11 Ekim 2012 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'nin bölgesel ve küresel ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla kurulmasına öncülük ettiği bir diğer platform **Gelişen Sekiz Ülke (D-8)** oluşumudur. 19-22 Kasım 2012 tarihlerinde İslamabad'da düzenlenen 8'inci D-8 Zirvesi, 15'inci Bakanlar Konseyi ve 32'nci Komisyon Toplantıları ile D-8 Şartı, Küresel Vizyon Belgesi ve İdari Düzenlemeler Kağıdı kabul edilmiştir.

ENERJİ

Ülkemiz, hızla büyüyen ekonomisine bağlı olarak aynı süratle artan enerji ihtiyacının karşılanmasında yaklaşık %70 oranında ithalata bağımlı durumdadır. Bu çerçevede, ülkemizin enerji alanındaki en öncelikli hedefi enerji arz çeşitliliğini ve güvenliğini sağlamak ve kuvvetlendirmektir.

Bu hedef doğrultusunda geliştirilen çok boyutlu enerji stratejimizin başlıca unsurlarını, ithal edilen hidrokarbon enerji kaynaklarının tedarikinde kaynak ve güzergâh çeşitlendirilmesi; yenilenebilir enerjinin payının arttırılması ve nükleer enerjinin enerji sepetimize dâhil edilmesi; transit ülke rolümüzün güçlendirilerek ülkemizin bir enerji merkezine dönüştürülmesi ve Avrupa'nın enerji güvenliğine katkıda bulunulması olarak sıralamak mümkündür.

Ülkemiz, Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı ve Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz Boru Hattı bileşenlerinden oluşan Doğu-Batı Enerji Koridorunun yanısıra Kuzey-Güney ekseninde de oynadığı rolün güçlendirilmesine önem vermektedir. Hâlihazırda bu eksende ülkemiz ile Rusya Federasyonu arasında işlemekte olan Mavi Akım Doğal Gaz Boru Hattı bulunmaktadır.

Ayrıca, Hazar bölgesinin geniş doğal gaz kaynaklarının ülkemize ve ülkemiz üzerinden Avrupa'ya taşınması hedefi doğrultusunda geliştirilen Güney Gaz Koridoru kapsamında birçok doğal gaz boru hattı projesi gündeme gelmektedir.

Diğer taraftan, Şah Deniz Faz 2 projesi kapsamında Türkiye ile Azerbaycan arasında Ekim 2011'de imzalanan anlaşmalar uyarınca, Şah Deniz Faz 2 kapsamında elde edilecek doğal gazın 6 milyar metreküplük bölümünün Türkiye'ye satışı, 10 milyar metreküplük bölümünün ise Türkiye üzerinden Avrupa'ya transit taşınması öngörülmektedir. Bu çerçevede geliştirilen yeni Trans-Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP) projesine ilişkin müzakereler sonuçlandırılmış ve ülkemiz ile Azerbaycan arasında bir Hükümetlerarası Anlaşma ile buna ek teşkil edecek olan Ev Sahibi Ülke Anlaşması 26 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır. Bu gelişme ülkemizin enerji alanındaki hedeflerine ulaşılması bakımından stratejik önemde bir adım teşkil etmektedir.

Kuzey-Güney eksenindeki petrol alanında hayata geçirilmesine önem atfettiğimiz projelerden biri olan Samsun-Ceyhan ham petrol by-pass boru hattı projesiyle ilgili olarak Rusya Federasyonu nezdindeki girişimlerimiz sürmektedir.

Öte yandan, ülkemizin yenilenebilir enerjinin geliştirilmesine ilişkin de önemli hedefleri bulunmaktadır. Bu hedefler, 2023 yılında toplam elektrik üretiminin %30'unun yenilenebilir enerjiden karşılanması, 20.000 MW rüzgar enerjisine ve 600 MW jeotermal kapasitesine erişilmesi ve ekonomik hidrolik kapasitenin tümünün kullanılmasıdır. Tüm bu gelişmelere paralel olarak güneş enerjisi kullanımının yayılmasıyla ilgili çalışmalar da devam etmektedir.

ÇEVRE VE SU

Ülkemiz, günümüzde, uluslararası toplumun önemli gündem maddelerinden biri haline gelen iklim değişikliği sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak amacıyla, ulusal çıkarlarını ve sosyo-ekonomik konumunu da gözönünde bulundurmak suretiyle, gerek BM düzeyinde, gerek bölgesel düzeyde pek çok uluslararası sözleşmeye taraf olmuştur.

Uluslararası anlaşmalardan doğan sorumluluklarını yerine getirme konusunda kararlı olan ülkemiz BM kapsamındaki müzakerelerde ve uluslararası alanda, "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar" ve "hakkaniyet" ilkesi temelinde, ülkelerin "sosyo-ekonomik kapasitelerinin" dikkate alınacağı adil, kapsayıcı ve şeffaf bir süreç izlenmesinden yanadır.

İklim değişikliği sorunuyla mücadeleye büyük önem veren ülkemiz, 2012 sonrasına ilişkin yeni iklim değişikliği rejiminde de, ulusal kapasitesine ve sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesine uygun düşecek bir konumda yerini alarak, küresel çabalara katkıda bulunmayı arzu etmektedir.

Su konusu da, son yıllarda uluslararası gündemin üst sıralarında yer almaya devam etmektedir. Kısıtlı su kaynakları, sınıraşan sular sözkonusu olduğunda daha da büyük önem arzetmekte ve sınıraşan suların kıyıdaş ülkelerce en verimli şekilde kullanılması, siyasi irade, karşılıklı güven ve yoğun işbirliğini gerektirmektedir. Bu çerçevede, sınıraşan sular politikamızda, suyun bir işbirliği unsuru olduğu ön planda tutulmakta, buna göre sınıraşan suların hakça, akılcı ve optimum kullanımı, suyun yararlarının paylaşılması ve diğer kıyıdaş ülkelerle yakın işbirliğine gidilmesi savunulmaktadır.

Su kaynakları politikamız, suyun ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınması, enerji gereksinimi, tarımsal üretim ve gıda güvenliği açısından öncelikleri, ayrıca AB ile tam üyelik müzakereleri ve bölgesel gelişmeler göz önünde bulundurularak oluşturulmakta ve değişen koşullara göre gözden geçirilmektedir.

4. KÜLTÜR VE TANITIM FAALİYETLERİ

Yurtdışı tanıtım stratejimiz, ülkemizin zengin tarihi ve kültürel değerleri ile bunların diğer uluslarla ilişkilerimizin geliştirilmesine sağladığı katkıların dünya kamuoyunun dikkatine sunulmasını amaçlamaktadır. Bu çerçevede, ülkemizin tanıtımına yönelik kapsamlı projeler, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızla istişare ve işbirliği halinde gerçekleştirilmekte, ayrıca evrensel ya da bölgesel çaplı uluslararası kültür, sanat ve spor etkinliklerinde ülkemizin temsili sağlanmaktadır.

Bu çerçevede, 2012 yılında 9 ülkeyle (Bangladeş, Benin, Bulgaristan, Ekvador, Hindistan, İtalya, Moldova, Sudan ve Tunus) Kültür İşbirliği Anlaşması, Kültürel Değişim Programı, Arşivlerarası İşbirliği Protokolü, Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşması ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması gibi çeşitli işbirliği anlaşmaları imzalanmıştır.

Türkiye'nin Hollanda ile diplomatik ilişkilerinin tesisinin 400. yıldönümü kutlamaları münasebetiyle 2012 yılı boyunca kültürel-sanatsal, ticari-ekonomik, bilimsel-akademik alanlarda kapsamlı ve çok yönlü tanıtım faaliyetleri hayata geçirilmiştir.

Diğer yandan, 2012 yılının "Türkiye'de Çin Kültür Yılı" olarak kutlanmasının ardından, 2013 yılı da "Çin'de Türk Kültür Yılı" olarak kutlanmaktadır.

Ülkemiz bu sene içinde, 104 ülkenin temsil edildiği 2012 EXPO sergisine "Denizleri ve Kıtaları Birleştiren Medeniyetler Ülkesi Türkiye" ana temalı Türkiye Pavyonuyla katılmıştır.

Ülkemiz ayrıca, 2012 yılında Hollanda'nın Venlo kentinde düzenlenen Floriade 2012 botanik sergisine, geleneksel motiflerin modern malzemelerle yorumlandığı Türkiye Bahçesi ile iştirak etmiş; Türkiye Bahçesi, Floriade 2012'nin ana teması olan "Dünya Şov Sahnesi" kategorisinde birincilik ödülüne, "peyzaj" kategorisinde ise üçüncülük ödülüne layık görülmüştür.

Yunus Emre Vakfı'nın Bakanlığımızla işbirliği halinde yurtdışında açtığı Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin kuruluş çalışmaları 2012 yılında ivme kazanmış ve bu merkezlerin sayısı 26'ya ulaşmıştır. Yeni kültür merkezleri açılmasına yönelik çalışmalar da Bakanlığımız katkılarıyla devam etmektedir.

Ülkemizin yabancı öğrencilere yönelik Devlet ve Hükümet Bursları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bünyesinde birleştirilip, "Türkiye Bursları" adı altında yeniden yapılandırılmıştır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında "Türkiye Bursları" kapsamında 49 ülkede mülakatlar gerçekleştirilmiş ve burs sayısı nihai olarak 3951'e yükseltilmiştir. Ülkemizin kurucu üyelerinden biri olduğu Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'nın (UNESCO) etkinliklerine aktif katılım ve katkısı, Bakanlığımızın eşgüdümünde, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği halinde sağlanmaktadır.

5. KONSOLOSLUK FAALİYETLERİ

a. Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlarımız

Yurtdışında yaşayan 5 milyonu aşkın Türk toplumunun yaklaşık 4 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde, 300.000'i Kuzey Amerika'da, 200.000'i Orta Doğu'da, 150.000'i de Avustralya'da yerleşiktir. Bu sayı, Türkiye'ye kesin dönüş yapmış olan 3 milyon göçmenle birlikte düşünüldüğünde 8 milyonluk bir topluluk oluşturmaktadır.

Yurtdışındaki Türk toplumuna eğitim, dil ve dini hizmet verilmesi amacıyla Bakanlıklar arası Ortak Kültür Komisyonu kararıyla atanan 1.618 öğretmen, 112 okutman ve 1.282 din görevlimiz bulunmaktadır. Anılan hizmetlerin verilmesinde ilgili ülke makamlarıyla somut temellerde işbirliği yapılmasına önem verilmektedir.

Vatandaşlarımızın yerel makamlarla ilişkilerinde hukuki konularda ihtiyaç duyabilecekleri bilgi ve yönlendirmenin sağlanması amacıyla Sözleşmeli Hukuk Danışmanları istihdam edilmektedir. Batı Avrupa ülkelerinde çoğunlukla hukuk eğitimi alan Türk toplumu üyelerinden oluşan Hukuk Danışmanları yarı zamanlı olarak Dış Temsilciliklerimizde vatandaşlarımıza hukuki destek hizmeti vermektedir.

Uyum, etkin katılım ve yabancı düşmanlığı gibi hususlar da yakından izlediğimiz konular arasındadır. Bu süreçte göçmenlere düşen sorumluluklar olduğu gibi ev sahibi ülkenin de katılımı teşvik edici ve kucaklayıcı nitelikte politikalar oluşturma sorumluluğu bulunmaktadır. Bu amaçla, göç/uyum yasa ve politikalarının ayrımcılık içeren hususlardan arındırılması yönünde temas ve girişimlerimiz devam etmektedir.

Vatandaşlarımıza yönelik yabancı düşmanlığı veya ırkçılık motifli saldırıların takibi amacıyla bir veri tabanı oluşturulmuştur. Ayrıca, Bakanlığımızın Konsolosluk Çağrı Merkezi saldırıya uğramaları halinde vatandaşlarımızın 7/24 temelinde ulaşabileceği bir yardım hattı olarak hizmet vermektedir. Saldırıya uğrayan vatandaşlarımızla ilgili olarak Başkonsolosluklarımız derhal yetkili yerel makamlar nezdinde gerekli girişimi yapmakta ve mağdurlara ihtiyaç duydukları hukuki destek Dış Temsilciliklerimizdeki Hukuk Danışmanları aracılığıyla sağlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerdeki çalışma ve sosyal güvenlik haklarının korunması amacıyla şimdiye kadar başta Avrupa ülkeleri olmak üzere 27 ülkeyle ikili Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri imzalanmıştır. Vatandaşlarımızın yurtdışında sahip olduğu emlak üzerinde uluslararası ve ikili anlaşmalardan doğan haklarının tesisi hususunda da ilgili ülke makamları nezdindeki girişimlere devam edilmektedir.

İlgili dış temsilciliklerimizce ayrıca, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarını ve beklentilerini irdelemeye ve çözüm yolları üretmeye yönelik düzenli toplantılar düzenlenmektedir.

b. Konsolosluk Konuları

Bir ülkenin dış politikasının en önemli unsurunun yurtdışındaki vatandaşlarının çıkarlarını korumak ve onlara her daim en kaliteli hizmeti sunmak olduğu düşüncesinden hareketle konsolosluk hizmetlerinde son dönemde büyük atılımlar yapılmıştır.

Bu çerçevede, yurtdışındaki vatandaşlarımıza konsolosluk hizmetlerini daha süratli, etkin ve çağın gereklerine uygun biçimde sunmak Bakanlığımızca önem verilen konuların başında gelmektedir. Devletimizin her an vatandaşımızın yanında olduğunu hissettirmek, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve bulundukları ülkelerde kendilerine verimli bir şekilde kamu hizmeti sunmak öncelikli hedeflerimizdendir.

c. Yasadışı göçle mücadele ve İltica Konuları

Yasadışı göçün olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla sürdürülen yoğun çalışmalara paralel olarak, mücadele politikasında yeni stratejiler oluşturulmuş, planlama ve projelendirme yapılmıştır.

Giderek cazibe merkezi haline gelen ülkemizin göç ve iltica alanında ihtiyaç duyduğu, insan haklarına saygılı ve AB müktesebatıyla uyumlu "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu" tasarısı taslağının hazırlanmasında İçişleri Bakanlığı Müsteşarlık İltica ve Göç Sınır Yönetimi Mevzuatı ve İdari Kapasitesini Geliştirme ve Uygulama Bürosuyla yakın işbirliği sürdürülmüştür.

Başbakanlık talimatıyla kurulan Sınır Yönetimi Koordinasyon Kuruluna, İçişleri Bakanlığı Müsteşarlık Sınır Yönetimi Mevzuatı ve İdari Kapasite Geliştirme ve Uygulama Bürosu'nun çalışmalarına ve düzensiz göçün uluslararası boyutunun ve özellikle Batı Avrupa ülkeleriyle ikili ilişkilerimize olumsuz yansımalarının değerlendirilebilmesi bakımından İçişleri Bakanlığı eşgüdümünde çalışmalarını sürdüren Yasadışı Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulunun çalışmalarına etkin katılım sağlanmıştır.

Kolluk kuvvetlerince alınan önlemler sonucu 2012 yılında toplam 47.510 kaçak göçmen yakalanmış; göçmen kaçakçılığı örgütlerine karşı düzenlenen operasyonlar sonucunda da 505 kaçak göç organizatörü tutuklanmıştır.

Yasadışı göç üzerinde caydırıcı rol oynayan ve esasen kaçak göçmenlerin düzenli, hızlı, güvenli ve insan onuruna yaraşır şekilde vatandaşı oldukları veya geldikleri ülkelere geri gönderilmelerine dair esas ve usulleri hukuki zeminde düzenleyen Geri Kabul Anlaşmalarının kaynak ülkelerle imzalanması çalışmaları 2012'de de sürdürülmüştür. Bosna Hersek, Moldova ve Yemen ile Geri Kabul Anlaşması imzalanmıştır. Belarus ve Ukrayna ile Geri Kabul Anlaşması müzakereleri sürdürülmüştür.

d. Avrupa Birliği ve FRONTEX ile İşbirliği

Avrupa Birliği Komisyonu İçişleri Genel Müdürü Stefano Manservisi yasadışı göçle mücadelede işbirliği için istişarelerde bulunmak üzere ülkemizi ziyaret etmiştir.

Ege denizindeki hassasiyetimiz bakımından önem taşıyan, FRONTEX İle işbirliğine dair 2011 yılından beri üzerinde çalışmalar yapılan Mutabakat Zaptı kurumlarımızın da görüşü alınarak Mayıs ayında imzalanmıştır. Ayrıca, FRONTEX ile, biri Mart ayında Varşova'da, diğeri ise Haziran ayında İstanbul'da olmak üzere iki çalıştay gerçekleştirilmiştir.

e. Yasadışı Göçle Mücadelede İkili İşbirliği

Bölgemize yönelik düzensiz göçten ülkemizle birlikte olumsuz etkilenen komşumuz Yunanistan'la ve Avrupa Birliğiyle işbirliğimiz 2012 yılında artarak devam etmiştir. Yunanistan ile Geri Kabul Protokolü çerçevesinde altı ayda bir yapılan Uzmanlar Toplantıları Protokolün etkin uygulanmasına yönelik içeriğinin ötesine geçerek yasadışı göçe karşı ortak strateji ve projelerin geliştirildiği istişare mekanizmasına dönüşmüştür. Türkiye-Yunanistan Geri Kabul Protokolü Uzmanlar yedinci toplantısı Temmuz'da Atina'da, sekizinci toplantısı ise Kasım'da Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Dışişleri Bakanlıklarının eşgüdümünde, her iki taraftan da İçişleri Bakanlıkları, Sahil Güvenlik ve sınır korumayla birimlerin yetkililerin katıldığı sözkonusu toplantılarda veri/bilgi ve istihbarat paylaşımının önemi, irtibat görevlilerinin sayısının arttırılarak çalışmalarında etkinlik sağlanması, Protokolün daha iyi uygulanması ve geri kabul taleplerini yanıtlama sürelerinin kısalması gibi hususlar yapıcı bir yaklaşımla gözden geçirilerek, her iki tarafın somut işbirliği geliştirilmesine yönelik önerileri ele alınmıştır.

Diğer Batı komşumuz Bulgaristan tarafından önerilen Kolluk ve Gümrük İşbirliği için Ortak İrtibat Merkezi kurulmasına yönelik anlaşma üzerinde çalışmalar sürdürülmüştür. İngiltere'yle Göç Yönetimi Gözden geçirme görüşmelerine ilişkin Üçüncü Toplantı Ocak ayında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Göç yönetimi konusunda 24 Şubat 2012 tarihinde yine Ankara'da teknik bir toplantı yapılmıştır.

Göç konularında işbirliğimizi geliştirmek amacıyla, 23 Mart 2012 tarihinde, İsviçre ile Konsolosluk İstişareleri yapılmıştır. Yasadışı göçle mücadelede işbirliğini geliştirme amacıyla, KOGM başkanlığında, Avusturya, Almanya ve İran İçişleri Bakanlıkları ile temaslar gerçekleştirilmiştir.

f. Geçici Koruma Altındaki Suriye Vatandaşları

Komşumuz Suriye'de yaşanan olaylar sebebiyle ülkemize gelerek koruma altına alınan Suriyelilerin sayısı 2012 Aralık sonu itibarıyla 220 bine ulaşmıştır. Bunların takriben 145 bini, yedi ilimizde kurulu 14 Barınma Merkezinde, diğerleri, Barınma Merkezleri dışında ikamet etmiştir.

Merkezlerde bulunan Suriyelilere imkânlar dâhilindeki en yüksek seviyede ve uluslararası teamüle uygun koruma ve insani yardım, iaşe ve ibatenin yanısıra, çocuklar için temel eğitim, yetişkinler için meslek edindirme kursları, sağlık ve psikolojik destek hizmetleri sağlanmaktadır. Suriye'ye dönmek isteyen kişilerin talepleri gecikmeksizin yerine getirilmekte, bu amaçla, ulaşım dahil gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

g. İnsan Ticaretiyle Mücadele

İnsan ticaretiyle mücadele alanında sürdürülen soruşturma, kovuşturma ve mağdur koruma faaliyetlerin etkinliğinin ve taraf olunan uluslararası antlaşmalara uygunluğunun sağlanması amacıyla Bakanlığımız Ulusal Koordinatör sıfatıyla gerekli katkıda bulunmaktadır.

Ülkemizin insan ticaretiyle mücadelesinde önemli bir araç olmayı sürdüren 157 acil yardım ve ihbar hattının işletme giderlerinin karşılanabilmesi amacıyla Bakanlığımız bütçesinden doğrudan katkı sağlanmaktadır.

Diğer taraftan insan ticareti mağdurları için İstanbul, Ankara ve Antalya'da faaliyet gösteren sığınma evlerinin mali sıkıntısının aşılması amacıyla da son iki yıldır Bakanlığımızca düzenli katkı sağlanmaktadır.

h. Avrupa Birliğiyle Geri Kabul Anlaşması

Avrupa Birliği ile sürdürülen Geri Kabul Anlaşması müzakereleri, Schengen alanına seyahat edecek vatandaşlarımıza vize muafiyeti tanınmasıyla sonuçlanacak sürecin başlatılması hedefi doğrultusunda sonuçlandırılmıştır. Bu suretle, yasadışı göçle mücadeledeki kararlılığımızın göstergesi olarak ülkemiz üzerine düşeni yerine getirmiştir. 21 Haziran 2012 tarihinde AB Konseyi tarafından Komisyona ülkemizle vize muafiyeti görüşmelerine başlanması yetkisi verilmiş, aynı gün Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması paraflanmıştır.

i. Vize Muafiyeti

Vatandaşlarımızın yabancı ülkelere vizesiz seyahat edebilmelerinin önündeki engellerin başında gelen vize uygulamasının kaldırılması yönünde yoğun çabalarımız sürdürülmektedir. Özellikle, Schengen vizesi temininde karşılaşılan zorlukların giderilmesi için AB ülkeleriyle yapılan her temasta bu konudaki sıkıntılar gündeme getirilmiş ve vize muafiyetine ilişkin beklentilerimiz aktarılmıştır.

AB yetkilileriyle her düzeyde yapılan temaslarda, AB üyeliği yolunda müzakereci ülke pozisyonumuzla uyumlu olarak ve 1996 yılında AB ile Gümrük Birliğini gerçekleştirmiş ülke sıfatımızla başta Avrupa Birliği Adalet Divanı olmak üzere çeşitli mahkemelerin verdikleri kararlar çerçevesinde, Türk vatandaşları için vize yükümlülüğünün kaldırılmasına yönelik bir karar beklediğimiz vurgulanmaktadır.

2012 yılında, Brunei Darüsselam, Makedonya, Moldova, Kolombiya, Peru, Yemen, ve St Kitts ve Nevis ile tüm pasaport hamillerine vize muafiyeti getiren, Bangladeş ile resmi pasaport hamillerine muafiyet getiren, Gambiya, Güney Sudan, Kongo ve Senegal ile de sadece diplomatik pasaport hamillerine vize muafiyeti getiren ikili anlaşmalar imzalanmıştır.

j. Diğer Konsolosluk faaliyetleri

➢ Özellikle vatandaşlarımızın yoğun olarak bulunduğu ülkelerle her yıl konsolosluk görüşmeleri yapılmakta, bu alandaki ilişkilerimizin en ileri seviyeye ulaşmasına çalışılmaktadır. 2012 yılında Finlandiya, İsviçre, Avusturya, Çek, Belçika, Kore, Çin Halk Cumhuriyeti, Türkmenistan, Rusya, Özbekistan ile konsolosluk istişareleri gerçekleştirilmiştir.

➢ Bunun yanı sıra, 2012 yılında öngörülemeyen olaylar nedeniyle vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerden tahliyeleri sözkonusu olmuş, bu amaçla Suriye, Lübnan ve Yemen'de kaçırılan vatandaşlarımızın salıverilerek ülkemize dönmelerinin sağlanmasını teminen yoğun gayret sarfedilmiş, her vaka Bakanlığımıza yansıdığı ilk andan itibaren yakından takip edilerek, ilgili kurumlarımız ve temsilciliklerimizle koordinasyon halinde sözkonusu vatandaşlarımızın kurtarılmaları sağlanmıştır.

➢ Hac döneminde, Suudi Arabistan'da hizmet verecek geçici işçi olarak çalışmak amacıyla Suudi Arabistan'a müteveccihen transit geçiş yapmak amacıyla Irak güzergâhını kullanan 475 otobüs ve takriben 8,000 vatandaşımız, geçerli Irak vizesi bulunmamasından ötürü Irak'ta Ekim ayı içerisinde önce alıkonulmuşlar bilahare Türkiye'ye geri gönderilmişlerdir. Bahsekonu vatandaşlarımız için Irak Büyükelçiliği yetkilileriyle görüşülmüş ve gerekli vizeler temin edilmiştir. Bu vatandaşlarımızın Irak üzerinden Suudi Arabistan'a geçişleri hususunda yoğun çaba sarfedilmiştir.

➢ Suriye'de halen faal bir temsilciliğimiz bulunmamaktadır. Bu nedenle, anılan ülkede sorun yaşayan, kaybolan ve hürriyetleri kısıtlanan vatandaşlarımız hakkında yakınlarından veya diğer kaynaklardan çeşitli bilgiler ulaştıkça, Genel Müdürlüğümüzce her vatandaşımızın durumu ayrı ayrı değerlendirilmekte ve akıbetlerinin tespiti ve kurtarılmaları yönünde ilgili kurumlarımız, bölgedeki diğer misyonlarımız ve Suriye'de ülkemiz vatandaşlarına konsolosluk koruması vermeyi kabul eden Romen tarafı ile eşgüdüm içerisinde gerekli çabalar gösterilmektedir.

➢ Afganistan, Nijerya, Sudan ve Pakistan'da tutuklanan veya kaçırılıp serbest bırakılan 47 vatandaşımızın için gerekli girişimler yapılarak yurda salimen dönüşleri temin edilmiştir.

➢ 2012 yılında çeşitli ülkelerde zor durumda bulunan 113 vatandaşımız için gerekli girişimlerde bulunulmuş, 75'inin yurda dönüşleri "08.1 Yardım ve Ödünç Verme" harcama kaleminden sağlanmıştır.

➢ Arnavutluk açıklarında Reina-I şilebi ile Ankara feribotunun karıştığı deniz kazasında kaybolan 8 vatandaşımızın bulunmaları ve vefat edenlerin kimlik tespiti için, vatandaşlarımızın yakınları ile yakın temas içinde yoğun çaba sarfedilmiştir.

➢ 19.05 2012 tarihinde Yunanistan'ın Zakinthos adası açıklarında alabora olan Erol ŞENKAYA isimli geminin kaybolan dört mürettebatının bulunması, bulunan cesetlerin teşhisi ve Türkiye'ye gönderilmesi hususlarında yerel makamlar ve kaybolan mürettebatın aileleriyle yakın işbirliği için yoğun olarak çalışılmıştır.

➢ 2012 yılında çeşitli ülkelerden 27 hükümlü vatandaşımızın Türkiye'deki hapishanelere nakilleri ile Türkiye'de aranan suçlu 78 vatandaşın iadesi sağlanmıştır.

➢ İstanbul'da yerleşik muvazzaf Başkonsoloslar, Fahri Konsoloslar ile eşleri için düzenlenen yeni yıl resepsiyonu 27 Ocak 2012 tarihinde İstanbul Conrad Otel'de KOGM Büyükelçi Sayın Şakir Fakılı evsahipliğinde düzenlenmiştir.

➢ 15-21 Nisan 2012 tarihleri arasında Avrupa grubunda yeralan Fahri Konsoloslarımız ve eşlerinden 33'ü Bakanlığımızın davetine icabetle ülkemizi ziyaret etmişlerdir.

➢ 18 Mayıs 2012 tarihine Resmi Gazetede onaylanarak yürürlüğe giren "Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" çerçevesindeki çalışmalara aktif katkı sağlanmıştır.

➢ Yoğun konsolosluk işlemleri gerçekleştiren Başkonsolosluklarımızda, vatandaşlarımızla yüz yüze hizmet sunan konsolosluk görevlilerinin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimi, 2012 yılı içinde Almanya, Belçika ve Hollanda'daki tüm Başkonsolosluklarımız ile New York, Londra Başkonsolosluklarımız ve Lefkoşa Büyükelçiliğimiz Konsolosluk Şubesi personeline verilmiştir.

➢ Doğu Avrupa ve Orta Asya Konsoloslar/Muavin Konsoloslar Toplantısı 22-23 Kasım 2012 tarihlerinde Bakanlığımızda düzenlenmiştir. Anılan bölgeler yönelik olarak ilk kez gerçekleştirilen bu toplantıya Doğu Avrupa ve Orta Asya ülkelerindeki temsilciliklerimizde görevli 20 mensubumuz katılmıştır.

➢ Bunların yanı sıra, 2012 yılında çeşitli ülkelerde olmak üzere, 29 adet yeni Fahri Başkonsolosluk/Fahri Konsolosluk açılması ve 20 adet yeni Fahri Başkonsolos/ Fahri Konsolos atanması konularında Bakanlar Kurulu Kararları çıkarılmıştır.

➢ 2012 yılında konsolosluk hizmetlerinde kullanılan bilişim altyapısının geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir. Bu çerçevede, hazırlıklarına 2005 yılında başlanan ve dış temsilciliklerimizde daha önceden kullanılan konsolosluk otomasyonu programının ileri bir aşaması olan Konsolosluk.Net sisteminin geliştirilmesine ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla entegre edilmesine ilişkin çalışmalar sürdürülmüştür. Öte yandan, www.konsolosluk.gov.tr sitesine yönelik geliştirme çalışmaları da keza devam etmiştir.

➢ Konsolosluk işlemleriyle ilgili konularda telefonla yapılan bilgi taleplerini karşılamak amacıyla kurulan Konsolosluk Çağrı Merkezi, konsolosluk mevzuatında eğitimli 24 personel ve 2 yönetici ile hizmet vermiştir. Konsolosluk konuları hakkında Türkçe dahil altı dilde (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Flamanca) 7 gün 24 saat vatandaşlarımıza yardımcı olunmaktadır. Bu çerçevede, 2012 yılında toplam 465,670 vatandaş talebine cevap verilmiştir.

6. DİPLOMASİ AKADEMİSİ ve EĞİTİM FAALİYETLERİ

2010 yılında kabul edilen 6004 sayılı yeni Teşkilat Kanunuyla getirilen önemli değişikliklerden biri Eğitim Merkezinin Diplomasi Akademisi Başkanlığına dönüştürülmesidir. Amacımız, önümüzdeki yıllarda gerekli hukuki ve fiziki zemini oluşturarak Diplomasi Akademisini yüksek lisans programları verebilecek bir yapıya kavuşturmaktır.

Dış politikamızın kapsamının genişlemesiyle ve bölgesel açılımlarla orantılı olarak personel ihtiyacı da artmaktadır. Süratle değişen ve yenilenen günümüz uluslararası ortamında yerinde değerlendirmeler yapan, etkili çözümler üretebilen, kararlaştırılan politikaları etkili şekilde uygulayabilen, ileriye dönük politikalar üretebilecek kapasiteye sahip, diplomasi kültür ve geleneğini bilen, gerek merkez gerek yurtdışı teşkilatında üstlenecekleri görev ve sorumlulukları layıkıyla yerine getirebilen insan kaynağı oluşturulması hedeflenmektedir.

Yabancı diplomatlara yönelik faaliyetler de, Diplomasi Akademisi'nin kamu diplomasisi açısından yerine getirdiği önemli bir işlevi teşkil etmekte ve ülkemizin doğru şekilde tanıtılmasına büyük katkıda bulunmaktadır. Geçtiğimiz 20 yıllık dönemde her yıl düzenlenen "Yabancı Genç Diplomatlar Eğitim Programı"nın gördüğü ilgi her geçen gün artmaktadır. 2012 yılında onsekizincisi düzenlenen programa Kafkasya, Orta Asya, Balkanlar, Ortadoğu, Uzak Doğu, Latin Amerika ve Afrika'daki 77 ülkeden birer diplomat katılmıştır. Şimdiye kadar 800'e yakın yabancı diplomatın eğitim aldığı bu program, gerek Diplomasi Akademisi'nin gerek ülkemizin görünürlüğü açısından özel bir yere sahip olup programın daha da genişletilerek devam ettirilmesi öngörülmektedir.

Diğer yandan, Diplomasi Akademimiz şimdiye kadar 38 ülkenin Diplomasi Akademisi ile işbirliği yapılması amacıyla Mutabakat Zabıtları imzalamıştır. Sadece 2012 yılında imzalanan Mutabakat Zabıtlarının sayısının 10'a ulaşması ülkemizin uluslararası alanda geldiği konumu göstermesi açısından kayda değerdir.

Yukarıda bahsedilen eğitimlere ilaveten, münhasıran bir ülkenin diplomatlarına yönelik eğitim programları da düzenlenmektedir.

Nitekim 2012 yılında bu yönde yoğun bir taleple karşılaşılmış; Şubat ayında Pakistan, Mart ayında Irak, Mayıs ayında Kosova, Nijer, Libya ve Katar, Haziran ayında Azerbaycan, Temmuz ayında Karadağ, Ekim ayında Tunus, Kasım ve Aralık aylarında Brunei, Sudan ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü üyesi ülkelerden 5 ile 25 kişi arasında değişen diplomat heyetleri ülkemizde eğitim almışlardır.

Tablo 23- Akademiler Arası İşbirliği Çerçevesinde 2012 Yılında İmzalanan Anlaşmalar

Anlaşma	Tarih
Türkmenistan ile Akademiler Arası İşbirliği	29.02.2012
Libya ile Akademiler Arası İşbirliği	14.03.2012
Fas ile Akademiler Arası İşbirliği	19.03.2012
Bulgaristan ile Akademiler Arası İşbirliği	20.03.2012
Macaristan ile Stajyer Değişim Protokolü	22.03.2012
Arnavutluk ile Akademiler Arası İşbirliği	05.04.2012
Katar ile Akademiler Arası İşbirliği	31.05.2012
Benin ile Akademiler Arası İşbirliği	09.07.2012
Gabon ile Akademiler Arası İşbirliği	18.07.2012
Azerbaycan ile Stajyer Değişim Protokolü	11.09.2012
Kosta Rika ile Akademiler Arası İşbirliği	30.10.2012
Moldova ile Akademiler Arası İşbirliği	01.11.2012
Gambiya ile Akademiler Arası İşbirliği	25.09.2012
Çin Halk Cumhuriyeti ile Akademiler Arası İşbirliği	20.11.2012
Rusya Federasyonu ile Akademiler Arası İşbirliği	03.12.2012
Portekiz ile Akademiler Arası İşbirliği	18.12.2012
Kongo ile Stajyer Değişim Protokolü	15.11.2012

7. HUKUK DANIŞMANLIĞI

Hukuk Müşavirliği ilgili Kanun uyarınca, Bakanlık birimlerince hazırlanan veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca gönderilen kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmelik taslakları ile diğer hukuki konular hakkında görüş bildirmeyi, Bakanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri almayı, 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adli ve idari davalarda gerekli bilgileri hazırlamayı, Hazineyi ilgilendirmeyen idari davalarda Bakanlığı temsil etmeyi ve Bakanın vereceği diğer vazifeleri yerine getirmeyi amaçlamaktadır. Hukuk Müşavirliği evrakı Anlaşmalar ile Genel Evrak olarak ikiye ayrılmış olup, Anlaşmalar evrakının sayısı 2012 yılında 2448, dava dosyalarını da içeren genel evrak sayısı da 2985'e ulaşmıştır. Müşavirlik yıl içinde Bakanlığımız aleyhine açılan 97 adet dava dosyasını izlemiş, mahkemelerle gerekli yazışmaları yürütmüş, duruşmalara katılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti adına yapılan uluslararası antlaşmalara ilişkin olarak, değerlendirme yapmış ve görüş vermiş, ayrıca imzalanmış olan antlaşmaların onay işlemlerini yürütmüştür. Bu çerçevede, 2012 yılında 120 adet uluslararası anlaşma Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8. TERCÜME FAALİYETLERİ

2010 yılında yürürlüğe giren 6004 sayılı "Dışişleri Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun" ile ihdas edilen Tercüme Dairesi Başkanlığı Nisan 2011'de faaliyet göstermeye başlamıştır. Tercüme Dairesi bünyesinde, Bakanlığımızın ilgili birimlerinin gereksinimlerini karşılamak üzere Arapça, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça dillerinde tercüme ve tercüme gözden geçirme/kontrolü yapılmakta; dil yelpazesinin genişletilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Dilde standart ve doğru kullanımların sağlanabilmesi için önemli bir araç olan Bilgisayar Destekli Çeviri (Computer Assisted Translation/CAT) sistemine geçilmesi için hazırlıklar tamamlanmış ve ülke içi ve dışında yapılan temaslar neticesinde uluslararası geçerliği olan bir program sistemi satın alınmıştır. Uluslararası faaliyetler bağlamında, Daire Başkanlığımız 2012 yılı içerisinde Avrupa Devletleri Tercüme Birimleri Konferansı'na ("Conference of Translation Services of European States"/ COTSOES) üye olmuştur.

Bakanlığımızın kamu diplomasisi çerçevesinde yayınladığı açıklama ve diğer belgelere yönelik yabancı dil hizmeti İngilizce olarak tek dilde verilmekteyken 2012 yılında Fransızca internet sayfası açılmıştır. Bu çerçevede, Fransızca bölümde yer alacak tüm notların çevirisi gerçekleştirilmiş, ayrıca tüm açıklamaların günlük çevirisine başlanmıştır.

Öte yandan Arapça sayfanın açılması için hazırlıklar büyük ölçüde tamamlanmış, ayrıca Arapça internet sayfası olan temsilciliklerimizin sayfalarında yayınlanmak üzere açıklamaların günlük çevirisine geçilmiştir. Böylece günlük hizmet verilen dil sayısı üçe çıkmıştır. Almanca, Rusça ve İspanyolcanın günlük hizmet verilen dillere eklenmesi için hazırlık çalışmaları yürütülmüştür. Bu yolla ülkemizin dünya kamuoyunun büyük bölümüne kendi dillerinden erişebilmesi hedeflenmiştir.

2012 yılında, ilgili dairelerce sevk edilen anlaşma çevirileri ve kontrolleri yapılmış, konuşma, makale ve beyanatlar istenilen dillere çevrilmiştir. Bu çerçevede 2012 yılı içinde yaklaşık 1135 adet güncel açıklama/soru-cevap/güncel gelişme belgesinin, 127 adet hukuki/siyasi belgenin çeviri ve kontrolleri yapılmıştır. Toplam işlem gören belge adedi diğer belgelerle birlikte yaklaşık 1300 olmuştur.

Merkez ve yurtdışı teşkilatımızın tercüme ve redaksiyon/gözden geçirme çalışmalarına katkıda bulunmaları amacıyla Haziran 2011 tarihi itibariyle birim bünyesinde oluşturulan "Tercüman/Redaktör Veri Tabanı" 2012 yılı Eylül ayı içerisinde güncellenmiştir. Sözkonusu veri tabanına özellikle Tercüme Dairesi Başkanlığı'nın ilk aşamada hizmet vermediği dillerde yurtdışı teşkilatına yaptırılması gerekebilecek çevirileri açısından ve bazı hassas çevirilerin son kontrollerinin yapılması hususunda ihtiyaç duyulmuştur.

Fransa'nın dönem başkanlığında 18-19 Ekim 2012 tarihlerinde Paris'te düzenlenen COTSOES Asamblesine katılım sağlanmıştır. Toplam 17 ülkeden (Almanya, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Fransa, İngiltere, İrlanda, İsveç, İspanya, İsviçre, İtalya, İzlanda, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz ve Türkiye) 35 kurumun faaliyetlerine katıldığı COTSOES bünyesinde uluslararası alanda çeviri konusundaki faaliyetlere ilişkin yaygın işbirliği ağları bulunmaktadır. Böylece, Daire Başkanlığımızın üyeliğiyle birlikte ülkemiz bu alanda önde gelen bir bölgesel sürece ilk defa katılmıştır.

9. ARŞİV FAALİYETLERİ

Geçmişten devralınan diplomasi mirasımızı ve birçok ülkenin sahip olduğundan daha fazla çeşitlilik içeren dış ilişkiler bilgi hazinemizi temsil eden arşivlerimizin daha düzenli hale getirilmesine ve bilim ve araştırma dünyasının istifadesine sunulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2010 yılında bu amaçla Bakanlığımız bünyesinde bir **Diplomatik Arşiv** Dairesi ihdas edilmiştir. Uzun yıllar kısıtlı şartlarda ve az sayıda personelle faaliyet gösteren Bakanlık arşiv birimi bu şekilde yeniden yapılandırılarak müstakil daire haline getirilmiş ve görevli sayısı arttırılmıştır.

Balgat-Karakusunlar mevkiindeki yeni arşiv binamız Mart 2012'de hizmete girmiştir. 2000 yılından bu yana Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (DAGM) depolarında muhafaza edilen Bakanlığımız arşivlik evrakı ile Merkez binamızda saklanmakta olan arşivlik evrakın yeni arşiv binamızda birleştirilmesi amacıyla hazırlıklara başlanmıştır.

2012 Yılında faaliyete geçen Dışişleri Bakanlığı yeni Arşiv Binası

Dış Temsilciliklerimizin birim arşivlerinin tasnif edilmesi ve düzenlenmesi amacıyla Merkez'den geçici görevle personel görevlendirilmesi yönündeki talepleri imkanlar ölçüsünde karşılanmıştır. Bu çerçevede, New York'ta bulunan Türkevi'nin yıkılarak yeniden inşası öncesinde 2'şer kişilik 3 ayrı ekip, ayrıca Atina, Oslo, Doha, Trablus, Kahire, Stokholm, Yeni Delhi ve Moskova Büyükelçiliklerimizde aynı anda ikişer personel geçici olarak görevlendirilmiştir.

Kapatılan Şam Büyükelçililiğimiz ve Halep Başkonsolosluğumuz arşivlerinin tamamı Türkiye'ye getirilerek yeni arşiv binamıza yerleştirilmiştir. Turkuno Daimi Temsilciliğimiz ve Brüksel Büyükelçiliğimiz arşivleri tasnif edilerek düzenlenmiş, fonlarının bir kısmı Merkez'e nakledilmiştir.

Daha önce yurtdışından Merkez'e getirilmiş olan İsrail, Filistin, Fas, Libya, Ürdün, Portekiz, Cezayir, Estonya, Letonya, Lübnan, Tunus fonlarının tasnifi tamamlanmıştır. İspanya ve Mısır fonlarının tasnifine başlanmıştır.

Gerek yurtiçinden gerek yurtdışından yerli ve yabancı araştırmacıların 9.10.2003 tarih ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Yasası çerçevesinde Bakanlığımız arşivinden talep ettikleri bilgi ve belgelerden, gizliliği bulunmayan ve paylaşılmasında herhangi bir sakınca görülmediği ilgili Dairesi tarafından bildirilenlerin kopyaları araştırmacılara verilmiştir.

10. STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Türk dış politikasında karar alma mekanizmalarında görev yapanlara, bağımsız görüş, değerlendirme, yorum ve seçenekler sunmak amacıyla kurulan Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM) bir yandan Bakanlığımız birimlerine ve diğer devlet kurumlarına ilgili konularda bilimsel ve entelektüel danışmanlık hizmeti vermekte, diğer yandan Türkiye'den ve dünyadan akademisyenler ile muadil kuruluşlar ve hükümetlere bağlı kurumlarla çeşitli araştırmalar yapmakta, organizasyonlar düzenlemektedir.

SAM tarafından dönüşümlü olarak her yıl tanınmış uzman ve şahsiyetlerin katılımıyla Türk-İtalyan Forumu düzenlenmektedir.

İçinde bulunduğumuz yılın Balkan Savaşları'nın 100. yılı olması vesilesiyle "Balkan Savaşı'ndan Balkan Barışı'na Projesi" kapsamında sonuncusu İstanbul'da gerçekleştirilen Saraybosna, Tiran, Sofya, Ohri ve Belgrad Çalıştayları ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (KEİ) 20. kuruluş yılı olması vesilesiyle KEİ Akademisyenler Forumu düzenlenmiştir.

Rusya Stratejik Çalışmalar Enstitüsü, Çin Sosyal Bilimler Akademisi, Bağımsız Entellektüeller Kuruluşu, Norveç Barış Yapma Kaynakları Merkezi ve Romanya Diplomasi Akademisi gibi düşünce kuruluşları ile işbirliği muhtıraları imzalanmıştır.

Washington Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi, Shanghai Uluslararası Araştırmalar Enstitüsü ve Makedonya Bilim ve Sanat Akademisi gibi düşünce veya stratejik araştırma merkezleri ile toplantı, çalıştay ve forumlar düzenlenmiş; İngiltere'nin köklü eğitim kurumlarından London School of Economics ve Keele Üniversitesi'nde "Türk Dış Politikası" ve "Çağdaş Türkiye Araştırmaları" seminerleri gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası ilişkiler bilimine ve Türk dış politikasına merak duyan üniversite öğrencilerinin katıldığı SAM Kış ve Yaz Okulları'nın da dahil olduğu eğitim programları bu yıl da devam etmiştir.

Türkiye'de ve uluslararası çevrelerde saygınlık gören ve üç ayda bir yayınlanan "Perceptions: Journal of International Affairs" adlı İngilizce akademik dergi ile Türk dış politikasının çeşitli veçhelerine dair "Vision Papers" ve güncel konularda akademisyenlerin görüşlerine yer veren "SAM Papers" adlı yayınlar SAM tarafından çıkartılmaktadır.

Tablo 24 - STRM tarafından 2012 Yılında Yapılan Faaliyetler

TARİH / YER	AÇIKLAMA
3 Ocak 2012 Ankara	2012 Mayıs ayında düzenlenmesi öngörülen Türk-Afrika Medya Forumu hazırlıklarını ele almak üzere, Başbakanlık Basın - Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve ilgili dairelerimizin katılımıyla 3 Ocak 2012 tarihinde Bakanlığımızda bir toplantı düzenlenmiştir.
9 Ocak 2012 Ankara	Sayın Başbakanımız R. Tayyip Erdoğan ve Norveç Başbakanı Jens Stoltenberg'ın da hazır bulunduğu imza töreninde, Merkezimiz ile Norveç Barış Yapma Kaynak Merkezi arasında işbirliğine ilişkin Mutabakat Muhtırası Prof. Dr. Bülent Aras ile Norveç Ankara Büyükelçisi Janis Bjørn Kanavin tarafından 9 Ocak 2012 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.
7 Şubat 2012 Ankara	Merkezimiz ile İran Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Siyaset ve Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü (IPIS) arasında, 7 Şubat 2012 tarihinde, Bakanlığımızda, Türkiye-İran ikili ilişkileri, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki son gelişmeler, İran'ın nükleer programı ve enerji güvenliği konularının ele alındığı bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıya Merkezimiz mensupları, Bakanlığımızın ilgili dairelerinin temsilcileri, akademisyenler ve İran'dan IPIS Başkanı Büyükelçi Mustafa Dolatyar başkanlığında bir heyet katılmış, toplantının ardından katılımcılar onuruna bir akşam yemeği verilmiştir.
23 Şubat 2012 Saraybosna	Merkezimiz ile Saraybosna'da kain "Association of Independent Intellectuals (CIRCLE 99) " kuruluşu arasında işbirliği oluşturmayı ve geliştirmeyi öngören Mutabakat Muhtırası 23 Şubat 2012 tarihinde Saraybosna'da SAM Başkan Yardımcısı Deniz Kılıçer ile CIRCLE 99 Başkanı Sulejman Redzic tarafından imzalanmıştır. Ayrıca, ziyaret vesilesiyle gelecekte iki kurum arasında yapılabilecek işbirliği alanları ele alınmıştır.
1 Mart 2012 İstanbul	Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül 1 Mart 2012 günü, İstanbul'da Adile Sultan Sarayında, "Türk-İngiliz Tatlıdil Forumu" Eş Başkanı ve İngiltere Eski Dışişleri Bakanı Jack Straw'u kabul etmiştir.
2-3 Mart 2012 Azerbaycan	AzerSAM ile TASAM'ın ortaklaşa düzenlediği İslam İşbirliği Üye Devletler Organizasyonunun 3. Düşünce Kuruluşları Forumu'nda, STRM Başkan Vekili Sayın Dr. Mesut Özcan "İslam ülkelerinde arabuluculuk ve uyuşmazlık çözümü" temalı sunum yapmıştır.

TARİH / YER	AÇIKLAMA
6 Nisan 2012 Moskova, Rusya	Merkezimiz ve Rusya Stratejik Çalışmalar Enstitüsü Arasında İşbirliği Anlaşması" 6 Nisan 2012 tarihinde, Başkan Yardımcımız Dr.Mesut Özcan ve RISS Direktörü Leonid Rushetnikov tarafından Moskova'da imzalanmıştır. Anlaşma ile iki kuruluş alanında işbirliğinin artırılması, ortak araştırma projelerinin geliştirlmesi, ortak bilimsel forumların, sempozyumların, konferansların ve çalıştayların düzenlenmesi, ortak yayınların hazırlanması ve uzman değişimi yapılması konusunda mutabakata varılmıştır.
11 Nisan 2012 Bosna-Hersek, Saraybosna	Balkan Savaşları'nın 100. Yıldönümü nedeniyle Merkezimizce yürütülen Balkan Savaşı'ndan Balkan Barışı'na Projesi'nin Saraybosna ayağı 11 Nisan 2012'de proje ortağı Circle 99 ile gerçekleştirilmiştir.
3 Mayıs 2012 Londra, Birleşik Krallık	SAM Başkanı Prof.Dr. Bülent Aras, London School of Economics and Political Science (LSE) tarafından düzenlenen Çağdaş Türkiye Araştırmaları Seminerleri kapsamında "Türkiye ve Arap Baharı" konusunda bir konuşma yapmıştır.
9-10 Mayıs 2012 Ankara	Türkiye-Afrika Medya Forumu Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç'ın himayelerinde, Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından, Merkezimizin ve Afrika Medya Girişimi'nin de katkılarıyla 9-10 Mayıs tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiştir.
18 Haziran 2012 Sofya, Bulgaristan	Balkan Savaşlarından Balkan Barışı'na başlıklı projemiz kapsamında "AB Entegrasyon Süreci" başlıklı çalıştay 18 Haziran 2012 tarihinde Sofya'da gerçekleştirilmiştir.
25 Haziran 2012 Ankara	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün (KEİ) 20. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle 26 Haziran 2012 günü İstanbul'da gerçekleştirilmiş olan KEİ Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi öncesinde zirvenin düzenlediği Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde, 25 Haziran 2012 günü Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM) Karadeniz Üniversiteleri İletişim Ağı (BSUN) işbirliğiyle üye ülke akademisyenlerinin katıldıkları bir akademik forum düzenlenmiştir.
3-6 Ekim 2012 Ankara	Şikago Üniversitesi Uluslararası Güvenlik Politikaları Programı Başkan Yardımcısı John J. Mearsheimer, SAM'ın davetlisi olarak 3-6 Ekim tarihleri arasında Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

TARİH / YER	AÇIKLAMA
12-13 Ekim 2012 İstanbul	Sayın Bakanın Mart 2011'de İngiltere'ye vaki resmi ziyareti esnasında kurulan ve ilk toplantısı 7-9 Eylül 2011 tarihlerinde Londra'da gerçekleştirilen Türk-İngiliz Tatlıdil Forumu'nun 2. Toplantısı 12-14 Ekim 2012 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenmiştir. Organizasyonu Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından ve iş adamlarımızın sponsorluğunda gerçekleştirilen Forumun akademik boyutu Merkezimizce koordine edilmiştir.
12-13 Kasım 2012 Roma	İtalya ile aramızda 2004 yılında başlatılan iki ülke Dışişleri Bakanları düzeyindeki Forum faaliyetleri SAM VE UniCredit Bankası tarafından bugüne kadar her yıl münavebeli olarak düzenlenmiştir. Dokuzuncu Türk İtalyan Forumu 12-13 Kasım 2012 tarihlerinde Roma'da düzenlenmiştir.
13 Aralık 2012 Ankara	Kamu Diplomasisinden sorumlu NATO Genel Sekreter Yardımcısı Büyükelçi Kolinnda Grabar 13 Aralık 2012 tarihinde Bakanlığımıza yeni katılan ve Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi tarafından yürütülen temel ve hazırlayıcı eğitim programına devam eden genç diplomatlarımıza NATO ve Kamu Diplomasisi faaliyetleri hakkında bir konuşma yapmıştır.
29 Aralık 2012 Amman	Stratejik Düşünce Enstitüsü (SDE) ve Arap Düşünce Forumu (Arap Thought Forum- ATF) eşgüdümünde düzenlenen ve Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ve SAM tarafından desteklenen " Geçmişten Günümüze Türk-Arap İlişkileri " çalıştayı 29 Aralık 2012 tarihinde Amman'da gerçekleşmiştir.

11. ENFORMASYON VE KAMU DİPLOMASİSİ

Dış politikada ulusal çıkarlarımızın takibi, ilgili birimlerin görevini layıkıyla yerine getirmesi kadar, dış politika icraatlarımızın doğru iletişim kanalları üzerinden ulusal ve uluslararası kamuoyuna doğru anlatılmasına ve layıkıyla yansıtılabilmesine de bağlıdır. Bu görev, etkin bir kamu diplomasisi yürütülmesini, ulusal ve yabancı basın-yayın organlarıyla etkileşim halinde olunmasını, keza medya üzerinden gerçekleştirilen tanıtıma yönelik çalışmaların da, ilgili birimlerle eşgüdüm halinde aktif bir şekilde hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu çerçevede, Bakanlığımız bünyesinde Bakanlık Sözcüsü tarafından olağan basını bilgilendirme toplantıları düzenlenmekte, güncel gelişmelere ilişkin düzenli basın açıklamaları yapılmakta, basın ve kamuoyunun ilgisini çekebileceği düşünülen konulardaki özlü notlar e-posta aracılığıyla basın mensuplarımıza iletilmekte, basının takibinde yarar görülen çeşitli uluslararası etkinlikler ve üst düzey ziyaretlere ilişkin koordinasyon görevi yerine getirilmekte, medya kuruluşlarının bilgi, fotoğraf ve görüntü gereksinimleri karşılanmakta, sözkonusu bilgiler eşgüdüm amacıyla Bakanlığımız dış teşkilatıyla da paylaşılmaktadır.

Bakanlık internet sitesinde oluşturulan "Sorularla Dış Politika" başlıklı bir bölüm aracılığıyla temel dış politika konuları, çarpıcı soru ve cevaplarla kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Ülkemizin uluslararası basında objektif ve kapsamlı bir şekilde yer bulmasını sağlamaya yönelik çalışmalar kapsamında, yabancı basın mensuplarının taleplerini de dikkate alarak ülkemizi ziyaret etmeleri, üst düzey yetkililerimizle röportaj yapmaları sağlanmakta, yazılı mülakat taleplerinin de gereği yerine getirilmektedir.

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) kayıtlarına göre, ülkemizde mutat olarak çalışmalarına devam eden ve yerleşik temsilcileri bulunan yabancı basın-yayın kuruluşu sayısı Mart 2012 itibariyle 140 civarında iken Ekim 2012 itibariyle bu sayısı 194'e ulaşmıştır.

Bilginin hızla el değiştirdiği ve halkların ülkelerin dış politikalarında daha fazla söz sahibi olduğu günümüzde Bakanlığımızın **kamu diplomasisi** faaliyetlerinin de eşgüdüm içinde daha stratejik bir düzlemde yürütülmesi, araçlarımızın daha etkin bir şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

"Hariciye Şehrimizde" programı kapsamında merkezde görevli Büyükelçilerimizce çeşitli illerimize ziyaretler gerçekleştirilmekte olup, bugüne kadar toplam 26 ilimiz ziyaret edilmiştir. Sözkonusu ziyaretler, belirli bir program çerçevesinde ve tüm illerimizi kapsayacak şekilde önümüzdeki dönemde de sürdürülecektir. Bakanlığımızın akademik çevrelerle etkileşiminin daha da güçlendirilmesi amacıyla, son dönemde farklı dış politika konularında yuvarlak masa toplantıları düzenlenmesi uygulamasına başlanmıştır.

İletişim teknolojilerindeki gelişme kamu diplomasisi uygulamalarında sosyal medyadan da yararlanma imkanı sağlamıştır. Bu çerçevede, dış politikamızın geniş kitlelere doğru ve hızlı bir şekilde anlatılabilmesi amacıyla sosyal medyadan yararlanılmaktadır. Sosyal medya araçlarımızın yönetiminde, doğru bilginin yanı sıra gözden kaçan ve/veya fazla bilinmeyen konularda da bilgilerin paylaşımına özen gösterilmekte, hedef kitlelerin ilgisini çekebilecek görsellerden yararlanılmaktadır. Son dönemde daha fazla kişiye erişim amacıyla Türkçe'nin yanı sıra İngilizce (Facebook ve Twitter), Arapça (Twitter), Fransızca (Twitter) dilleri de kullanılmaya başlanmış; ayrıca resmi Youtube kanalımız kurulmuş, Bakanlığımın ve dış temsilciliklerimizin web sayfaları yenilenmiş, resmi Twitter sayfamız üzerinden de basın toplantıları düzenlenmesine başlanmıştır.

Kamu diplomasisi çalışmalarımız bağlamında Bakanlığımızın dışa açılan yüzü niteliğindeki web sitemiz de önemli araçlarımızdan biridir. 2012 başında tasarımı ve içeriği güncellenen web sitemizin sadece ana sayfasını 1 Ocak – 30 Kasım 2012 döneminde 2 milyon 942 bin 871 kişi ziyaret etmiştir.

Sosyal medya dâhil kamu diplomasisi alanındaki çalışmalarımız diğer bazı ülkeler tarafından da yakından takip edilmektedir. Nitekim Pakistan ve İran Dışişleri Bakanlıkları kamu diplomasisi alanındaki deneyim ve tecrübelerimizden yararlanmak amacıyla Bakanlığımıza başvurmuşlardır. Bu çerçevede, önümüzdeki

dönemde ilgi duyan ülkelere başta sosyal medya olmak üzere kamu diplomasisi alanında eğitim programları hazırlanması öngörülmektedir.

4982 Sayılı **Bilgi Edinme** Hakkı Kanunu ve 3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun çerçevesinde Bakanlığımıza yöneltilen sorular da hukuki süreleri içerisinde etkin şekilde yanıtlanmaktadır. Anılan Kanunlar çerçevesinde Bakanlığımıza yapılan başvuru sayısı 2010 yılında 10.198, 2011 yılında 10.863 olarak gerçekleşmiş, 1 Ocak-30 Kasım 2012 tarihleri arasında ise 7,414'e ulaşmıştır.

12. TEFTİŞ KURULU

- Teftiş Kurulunun amacı, Bakanlığın denetleme, soruşturma, inceleme ve araştırma yöntemleri ile Bakanlığımız merkez ve yurtdışı teşkilatının etkin ve mevzuata uygun şekilde görev yapmasına katkıda bulunmak, birimlerin istek ve ihtiyaçlarını saptayarak sağlıklı biçimde işlemlerini sağlamak, personelin verimli çalışmasına imkân yaratacak bir denetim sistemi oluşturmaktır.

- Bakan'ın emri veya onayı üzerine Bakan adına görev yapan Teftiş Kurulu Başkanlığı, Başkan ve görevini yerine getirebilmek için yeterli sayıda Kurul Üyesi Büyükelçi ile Teftiş Kurulu Bürosu'ndan oluşmaktadır. Başkan ve üyelerin görevleri Yönetmelikle belirlenmiştir. Teftiş Kurulu Başkanlığımızda (Başkan dâhil) 9 Büyükelçi görev yapmaktadır.

- Makam tarafından onaylanan 2012 Yıllık Olağan Denetleme Programı çerçevesinde, geçen yıl içinde 29 dış temsilciliğimizin (20 Büyükelçilik 9 Başkonsolosluk) olağan denetimi gerçekleştirilmiştir. Bunlar; Berlin, Buenos Aires, Minsk, Saraybosna, Brezilya, Manila, Zagreb, Tahran, Bern, Roma, Tokyo, Nairobi, Havana, Beyrut, Abuja, Bratislava, Riyad, Santiyago, Amman, Wellington Büyükelçiliklerimiz ile Berlin, Frankfurt, Karlsruhe, Mainz, Stuttgart, Viyana, Münster, Tebriz ve Urumiye Başkonsolosluklarımızdır.

- 2012 yılında Bakanlığımıza intikal eden şikâyetler ve Cumhuriyet Başsavcılığının talepleri çerçevesinde yapılan araştırma, inceleme, değerlendirme, soruşturma ve ön inceleme sonucunda düzenlenen rapor sayısı 14'dür. Bu bağlamda Lefkoşe, Buenos Aires, Windhoek, Karakas ve Kito Büyükelçiliklerimiz, Zürih, Bingazi ve Deventer Başkonsolosluklarımız ile AVKONS Daimi Temsilciliğimizde olağanüstü denetim gerçekleştirilmiştir. Bireysel şikayetler çerçevesinde toplam 4 ön inceleme ve 1 inceleme-değerlendirme raporu hazırlanmıştır.

IV. BEŞİNCİ BÜYÜKELÇİLER KONFERANSI

Beşinci Büyükelçiler Konferansı, "İnsani Diplomasi" temasıyla 2-7 Ocak 2013 tarihlerinde Ankara ve İzmir'de gerçekleştirilmiştir. Konferans, Büyükelçilerimizin 2 Ocak Çarşamba sabahı Anıtkabir'i toplu ziyaretiyle başlamış ve 7 Ocak Pazartesi günü İzmir'deki Şehit Diplomatlar Anıtı'nda gerçekleştirilen anma töreniyle sona ermiştir.

2008 yılından beri düzenli olarak gerçekleştirilen Büyükelçiler Konferansları bölgemizde ve ötesinde barış ve istikrarın kalıcı kılınmasını hedefleyen çok boyutlu dış politikamızın farklı açılardan ele alınması, geride bırakılan yıl içinde Bakanlığımızca atılan adımların muhasebesinin yapılması ve önümüzdeki dönem için öncelikli hedeflerimizin değerlendirilmesi bakımından önemli bir fırsat teşkil etmektedir.

Bu çerçevede, Konferans vesilesiyle gerçekleştirilen toplantılarda, Türk dış politikasının, ulusal çıkar ve değerlerimizin en etkin şekilde korunması amacıyla, özgüvenli, çok boyutlu ve vizyoner bir anlayışla uygulanmaya devam edileceği ifade edilmiş, bu ilkeler temelinde izlediğimiz aktif dış politikanın ülkemizin 2023 vizyonuna ulaşılmasını sağlayacak en önemli araçlar arasında yer aldığı vurgulanmıştır.

V. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Güçlü Yönlerimiz

Bakanlığımız, dış politika faaliyetlerimizde üstlendiği sorumluluğu mütevazı bir kadroyla ve kısıtlı bir bütçeyle yerine getirmektedir. Diplomasi alanındaki geniş birikimimiz, özverili çalışma anlayışı gelişmiş ve nitelikli insan kaynağımız ile nesilden nesile devredilerek gelen çalışma anlayışı ve tecrübemiz başlıca güçlü yönlerimizi oluşturmaktadır.

Uzun ve köklü bir geçmişi yansıtan diplomasi geleneğimiz, gerek uluslararası toplumun gündeminde olan en önemli gelişmelerin cereyan ettiği yakın çevremizde, gerekse ülkemizi etkin bir biçimde temsil etmeye çalıştığımız uluslararası platformlarda sergilediğimiz proaktif dış politika sayesinde edinilen birikimle her geçen gün daha da zenginleşmektedir.

Dış politikamızın vizyon ve hedefleri ile uluslararası ilişkilerin genişleyen kapsamının bir sonucu olarak, çok çeşitli alanlarda ve coğrafyalarda yeni görev ve sorumluluklar üstlenmeyi sürdüren Bakanlığımızın dış teşkilatı, son 20 yıl içerisindeki en büyük genişleme sürecinden geçmektedir. Bu kapsamda 2012 yılında faaliyete geçen veya kararnamesi çıkmış yeni temsilciliklerimizle birlikte, Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatını oluşturan temsilcilik sayısı 214'e ulaşmıştır.

Yeni Teşkilat Yasamızın yürürlüğe girmesi ile birlikte merkez teşkilatımız ile yurtdışı temsilciliklerimizde görev yapan Bakanlığımız mensuplarının özlük haklarında çeşitli iyileştirmeler sağlanmış, 2012 yılında da Bakanlığımız personelinin çalışma koşullarının güçlendirilmesi, ayrıca idari, mali ve teknik alanlarda yeni projelerin hayata geçirilmesi amacıyla bir dizi çalışma gerçekleştirilmiştir.

Personelin özlük haklarında yapılan sözkonusu iyileştirmeler, Bakanlığımızın kabiliyetli gençlerin meslek seçiminde öncelikli bir yer almasını da sağlamaktadır.

Seçici bir sınav sistemiyle alınan Bakanlığımız diplomatik kariyer memurlarının, öğrenim düzeyi ve donanımı genel itibariyle standardın üzerindedir. En az bir yabancı lisanı iyi derecede bilmekte, ayrıca, mesleklerinin gereği olarak kariyerlerinin büyük kısmında yurtdışında görev yapmaları nedeniyle uluslararası ilişkiler ve dış politika hakkında sağlam bir vizyona sahip olabilmektedirler. Edindikleri bu vizyon, uluslararası alandaki gelişmeleri algılamada tutarlılığa ve ülkemizin menfaatlerinin savunulmasında sağlıklı, gerçekçi ve doğru değerlendirmeler yapabilmelerine imkân sağlamaktadır.

Dış politika faaliyetlerinin gözlem, tahlil ve değerlendirmeyi zorunlu kılması nedeniyle, Bakanlığımız diplomatik kariyer memurları, meslek yaşamlarının en başından itibaren stratejik düşünme ve stratejik yönetim gibi kavram ve yöntemlere aşina olabilmektedirler. Bu özellikleri sayesinde özellikle dış temsilciliklerimizde

gerekli durumlarda yönetim sorumluluğunu mesleklerinin daha ilk yıllarından itibaren üstlenebilmektedirler.
Bakanlığımızın diğer kategorilerde yer alan personeli de görevlerini, sorumluluk bilinci ve dış politika faaliyetlerimizin giderek yoğunluk kazandığı günümüzde her geçen gün artan bir fedakârlık anlayışı ile yerine getirmektedir.

B. Güçlendirilmesi Gereken Yönlerimiz

Çok boyutlu ve vizyoner dış politikamızın bir sonucu olarak çeşitli alanlarda ve coğrafyalarda yeni görev ve sorumluluklar üstlenmeyi sürdüren Bakanlığımızın % 0,42 olan genel bütçe içindeki payının günümüz koşullarına uygun olarak arttırılması gerekmektedir.

Bakanlığımızın, Merkez ve Yurtdışı Teşkilatında verilen hizmetlerin özellikleri ve yoğunluğuyla orantılı fiziki koşul ve mekânlara ivedilikle kavuşturulması önem taşımaktadır.

Bakanlığımızın teknolojik imkânlardan en yüksek düzeyde yararlanan bir kurum konumuna ulaştırılması yönünde çalışmalara daha da hız verilmelidir.

Dışişleri Bakanlığı çalışanlarının mali ve sosyal haklarının merkezdeki eşitlerine ve diğer ülkelerin benzer görevlerdeki memurlarının düzeyine ulaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmelidir.

Başta komşu ülkelerde konuşulan diller olmak üzere, İngilizce, Fransızca, Almanca gibi diller dışında kalan yabancı dillere hâkim personel sayısının artırılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

Müteakip yıla ilişkin hizmet içi eğitim faaliyet ve süreçlerinin, Bakanlıktaki her düzey memuru kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması, programa bağlanması ve bütçelenmesi gerekmektedir.

EK-1

14.03.2013

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dahilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Feridun H. SİNİRLİOĞLU
Büyükelçi
Müsteşar

EK-2

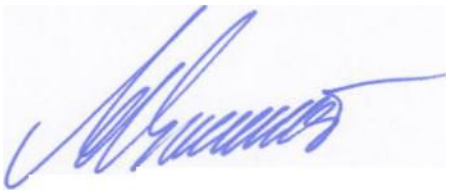
14.03.2013

MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dahilinde;

Bu idarede, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

İdaremizin 2012 yılı Faaliyet Raporunun "III/A-Mali Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim.

Adnan BAŞAGA
Büyükelçi
Strateji Geliştirme Başkanı

EK-3: 2012 YILINDA CUMHURBAŞKANI, BAŞBAKAN VE BAKAN SEVİYESİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN KARŞILIKLI ZİYARETLER

1. 2012 yılında Cumhurbaşkanı - Devlet Başkanı Düzeyinde Gerçekleştirilen Ziyaretler

Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül'ün Ziyaretleri

Tarih	Ziyaret Edilen Ülke	Ziyaretin Niteliği
29 Ocak 2012	Birleşik Arap Emirlikleri	Resmi
7 Mart 2012	Tunus	Resmi
16-19 Temmuz 2012	Hollanda	Resmi
18-27 Mayıs 2012	Amerika Birleşik Devletleri	Resmi
13-16 Ağustos 2012	Suudi Arabistan	Resmi
22-23 Ağustos 2012	Kırgızistan	Resmi

Ülkemizi Ziyaret Eden Konuk Cumhurbaşkanları-Devlet Başkanları

Tarih	Cumhurbaşkanı-Devlet Başkanı	Ziyaretin Niteliği
11-15 Ocak 2012	Kırgızistan	Resmi
4-7 Şubat 2012	Güney Kore	Resmi
14-17 Şubat 2012	Çek Cumhuriyeti	Resmi
28 Şubat-1 Mart 2012	Türkmenistan	Resmi
28 Şubat-1 Mart 2012	Filistin	Çalışma
15-16 Mart 2012	Ekvator	Resmi
7-11 Nisan 2012	Brunei	Resmi
13-14 Haziran 2012	Hollanda	Özel
8-11 Temmuz 2012	Benin	Resmi
18-20 Temmuz 2012	Gabon	Resmi
9-10 Ağustos 2012	Türkmenistan	Özel
30 Eylül 2012	Kırgızistan	Özel
11-12 Ekim 2012	Kazakistan	Resmi
5-7 Kasım 2012	Monako	Resmi
14-16 Kasım 2012	Kongo Cumhuriyeti	Resmi
18-20 Kasım 2012	Şili	Resmi
28-29 Kasım 2012	Bulgaristan	Resmi
4-7 Aralık 2012	Somali Federal Cumhuriyeti	Resmi
6-8 Aralık 2012	Libya	Resmi
10-12 Aralık 2012	Filistin	Resmi
17-18 Aralık 2012	Tacikistan	Resmi

2. 2012 Yılında Başbakan-Hükümet Başkanı Düzeyinde Gerçekleştirilen Ziyaretler

Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Ziyaretleri

Tarih	Ziyaret Edilen Ülke	Ziyaretin Niteliği
17 Ocak2012	KKTC	Cenaze Töreni
24-27 Mart 2012	Kore	Uluslararası Toplantı
27-29 Mart 2012	İran	Resmi
7-11 Nisan 2012	Çin Halk Cumhuriyeti	Resmi
12-13 Nisan 2012	Suudi Arabistan	Çalışma
20-21 Nisan 2012	Katar	Uluslararası Toplantı
6-7 Mayıs 2012	Slovenya	Resmi
7-8 Mayıs 2012	İtalya	Resmi
18 Mayıs 2012	Bulgaristan	Çalışma
20-22 Mayıs 2012	Pakistan	Resmi
22-24 Mayıs 2012	Kazakistan	Resmi
17-19 Haziran 2012	Meksika	Uluslararası Toplantı
20-21 Haziran 2012	Brezilya	Uluslararası Toplantı
18 Temmuz 2012	Rusya Federasyonu	Çalışma
26-28 Temmuz 2012	İngiltere	Olimpiyat Açılış Töreni
11-12 Eylül 2012	Azerbaycan	Resmi
12-14 Eylül 2012	Ukrayna	Resmi
14-15 Eylül 2012	Bosna-Hersek	Çalışma
15-16 Ekim 2012	Azerbaycan	Uluslararası Toplantı
30-31 Ekim 2012	Almanya	Çalışma
6-9 Kasım 2012	Endonezya	Çalışma
9-10 Kasım 2012	Brunei	Resmi
17-18 Kasım 2012	Mısır	Resmi
21-22 Kasım 2012	Pakistan	Uluslararası Toplantı
26-27 Kasım 2012	İspanya	Resmi

Ülkemizi Ziyaret Eden Konuk Başbakanlar-Hükümet Başkanları

Tarih	Ziyaret Edilen Ülke	Ziyaretin Niteliği
1-6 Ocak 2012	Pakistan (Pencap Eyaleti)	Çalışma
8-10 Ocak 2012	Norveç	Resmi
29 Ocak-2 Şubat 2012	Makedonya	Çalışma
25 Şubat 2012	Libya	Çalışma
27-28 Şubat 2012	Birleşik Arap Emirlikleri	Resmi
7 Mart 2012	Katar	Çalışma
14-16 Mart 2012	Karadağ	Resmi
20 Mart 2012	Bulgaristan	Resmi
20-21 Mart 2012	KKTC	Çalışma
5-6 Nisan 2012	Arnavutluk	Resmi
9-13 Nisan 2012	Bangladeş	Resmi
17-20 Nisan 2012	Finlandiya	Resmi
19-22 Nisan 2012	KKTC	Çalışma
24-29 Nisan 2012	Ürdün	Çalışma
7-8 Haziran 2012	Güney Afrika Cumhuriyeti	Çalışma
14 Haziran 2012	Danimarka	Çalışma
1-2 Kasım 2012	Moldova	Resmi
5-7 Kasım 2012	Hollanda	Resmi
27-30 Kasım 2012	Senegal	Resmi
17-19 Aralık 2012	Portekiz	Resmi
24-25 Aralık 2012	Tunus	Resmi

3. 2012 Yılında Ülkemizi Ziyaret Eden Dışişleri Bakanları

Tarih	Dışişleri Bakanı
6 Ocak 2012	Japonya Dışişleri Bakanı
4 Ocak 2012	Tunus Dışişleri Bakanı
19 Ocak 2012	İran Dışişleri Bakanı
20 Ocak 2012	Güney Kore Dışişleri Bakanı
3 Mart 2012	İtalya Dışişleri Bakanı
3 Mart 2012	İsveç Dışişleri Bakanı
19 Mart 2012	Fas Dışişleri Bakanı
3 Nisan 2012	Portekiz Dışişleri Bakanı
4 Nisan 2012	Belçika Dışişleri Bakanı
13 Nisan 2012	Ürdün Dışişleri Bakanı
24 Nisan 2012	Kamerun Dışişleri Bakanı
11 Mayıs 2012	Estonya Dışişleri Bakanı
14 Mayıs 2012	Almanya Dışişleri Bakanları
15 Mayıs 2012	Makedonya Dışişleri Bakanı
7 Mayıs 2012	Botsvana Dışişleri Bakanı
25 Mayıs 2012	Danimarka Dışişleri Bakanı
8 Haziran 2012	Azerbaycan Dışişleri Bakanı
9 Haziran 2012	Moğolistan Dışişleri Bakanı
26 Haziran 2012	Yunanistan Dışişleri Bakanı
9 Ağustos 2012	İran Dışişleri Bakanı
6 Eylül 2012	Gine Bissau Dışişleri Bakanı
17 Ekim 2012	Bosna Hersek Dışişleri Bakanı
23 Kasım 2012	Güney Sudan Dışişleri Bakanı
11 Aralık 2012	Pakistan Dışişleri Bakanı
28 Aralık 2012	Sudan Dışişleri Bakanı

EK-4: Yıllar İtibariyle Bütçe Giderlerinin Kurumsal Sınıflandırma Tablosu

KURUMSAL SINIFLANDIRMA				AÇIKLAMA	2010				2011				2012			
					Toplam Ödenek	%	Harcama	%	Toplam Ödenek	%	Harcama	%	Toplam Ödenek	%	Harcama	%
11	0	00	02	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	11.475.002	1,1140	11.352.425	1,1671	8.047.800	0,5576	7.808.292	0,5582	17.444.114	1,2063	16.824.092	1,2142
11	0	00	20	TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI	358.001	0,0348	288.836	0,0297	590.000	0,0409	562.523	0,0402	672.000	0,0465	669.212	0,0483
11	01	00	04	İDARİ VE MALİ İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	42.466.402	4,1225	40.986.805	4,2137	130.057.461	9,0105	127.988.955	9,1492	70.421.184	4,8696	66.838.625	4,8237
11	01	00	05	İNSAN KAYNAKLARI DAİRESİ BAŞKANLIĞI	21.095.201	2,0478	20.172.431	2,0738	27.840.000	1,9288	27.215.174	1,9455	31.558.500	2,1823	31.157.201	2,2486
11	01	00	06	DİPLOMASİ AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI	1.359.001	0,1319	1.291.401	0,1328	2.915.000	0,2020	2.870.311	0,2052	2.934.000	0,2029	2.774.796	0,2003
11	01	00	08	DİPLOMATİK ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI	11.721.401	1,1379	11.288.381	1,1605	1.230.000	0,0852	1.186.884	0,0848	963.000	0,0666	943.313	0,0681
11	01	00	10	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI	0	0,0000	0	0,0000	11.424.000	0,7915	11.283.280	0,8066	21.869.500	1,5123	18.690.958	1,3489
11	01	00	13	TERCÜME DAİRESİ BAŞKANLIĞI	0	0,0000	0	0,0000	146.500	0,0101	103.676	0,0074	620.500	0,0429	588.729	0,0425
11	01	00	23	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI	1.713.001	0,1663	1.362.699	0,1401	875.000	0,0606	843.868	0,0603	1.194.000	0,0826	1.037.972	0,0749
11	01	00	24	HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ	502.001	0,0487	460.139	0,0473	491.500	0,0341	470.284	0,0336	742.000	0,0513	713.747	0,0515
11	01	00	28	DIŞ POLİTİKA DANIŞMA KURULU BAŞKANLIĞI	420.001	0,0408	403.130	0,0414	479.000	0,0332	449.894	0,0322	590.600	0,0408	574.534	0,0415
11	01	00	29	STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ BŞK.	715.001	0,0694	461.468	0,0474	612.100	0,0424	545.596	0,0390	923.500	0,0639	847.832	0,0612
11	01	00	63	BÜYÜKELÇİLİKLER, DAİMİ TEMSİLCİLİKLER VE BAŞKONSOLOSLUKLAR	612.544.054	59,4637	573.894.109	58,9992	835.579.190	57,8900	806.787.100	57,6724	908.192.147	62,8018	866.773.010	62,5542
11	01	30	00	PROTOKOL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.485.801	0,1442	1.379.222	0,1418	1.800.000	0,1247	1.767.887	0,1264	3.537.000	0,2446	3.448.475	0,2489
11	01	31	00	SİYASET PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	633.001	0,0614	528.256	0,0543	619.000	0,0429	594.694	0,0425	1.045.000	0,0723	1.024.531	0,0739
11	01	32	00	ÇOK TARAFLI SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	102.345.601	9,9354	100.238.094	10,3050	110.416.200	7,6498	110.108.759	7,8710	89.092.200	6,1608	85.695.927	6,1846
11	01	33	00	ULUSLARARASI GÜVENLİK İŞLERİ GENEL MÜD.	21.117.401	2,0500	21.033.033	2,1623	29.670.000	2,0556	29.191.596	2,0867	36.761.000	2,5420	36.598.142	2,6413
11	01	34	00	ARAŞTIRMA VE GÜVENLİK İŞLERİ GENEL MÜD.	2.547.001	0,2473	2.415.371	0,2483	2.420.000	0,1677	2.403.448	0,1718	4.521.500	0,3127	4.012.113	0,2896
11	01	35	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (1)	0	0,0000	0	0,0000	1.512.000	0,1048	1.392.107	0,0995	3.606.190	0,2494	3.478.686	0,2511
11	01	36	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2)	21.352.801	2,0729	18.544.698	1,9065	25.033.000	1,7343	22.168.410	1,5847	27.350.500	1,8913	23.797.333	1,7174
11	01	37	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (3)	8.607.001	0,8355	5.869.684	0,6034	11.182.000	0,7747	10.097.777	0,7218	9.654.000	0,6676	9.639.472	0,6957
11	01	38	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (4)	2.031.001	0,1972	1.205.317	0,1239	895.000	0,0620	868.048	0,0621	5.170.000	0,3575	5.119.260	0,3695
11	01	39	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (5)	926.401	0,0899	898.169	0,0923	1.167.000	0,0809	1.129.812	0,0808	1.750.500	0,1210	1.677.237	0,1210
11	01	40	00	AVRUPA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.977.101	0,1919	1.873.175	0,1926	2.546.000	0,1764	2.467.292	0,1764	4.449.000	0,3076	4.332.573	0,3127
11	01	41	00	ÇOK TARAFLI EKONOMİK İŞLER GENEL MD.	33.858.001	3,2868	33.070.362	3,3998	84.119.000	5,8279	78.633.367	5,6210	34.259.000	2,3690	33.996.472	2,4535
11	01	42	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (6)	6.083.601	0,5906	4.912.042	0,5050	3.563.400	0,2469	3.531.381	0,2524	6.298.000	0,4355	6.141.175	0,4432
11	01	43	00	YURTDIŞI TANITIM VE KÜLTÜR İŞLERİ GENEL MD.	16.900.001	1,6406	15.816.401	1,6260	2.014.000	0,1395	1.940.182	0,1387	3.975.500	0,2749	3.621.024	0,2613
11	01	44	00	KONSOLOSLUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	103.539.095	10,0512	101.078.037	10,3913	143.787.000	9,9617	142.293.085	10,1717	151.970.000	10,5088	150.570.182	10,8665
11	01	45	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (7)	66.001	0,0064	54.204	0,0056	45.000	0,0031	19.549	0,0014	25.000	0,0017	0	0,0000
11	01	46	00	İKİLİ SİYASİ İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (8)	89.001	0,0086	75.444	0,0078	90.000	0,0062	57.563	0,0041	110.500	0,0076	80.810	0,0058
11	01	47	00	ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	437.801	0,0425	410.936	0,0422	679.000	0,0470	652.591	0,0466	1.302.000	0,0900	1.271.306	0,0917
11	01	48	00	AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.749.001	0,1698	1.350.426	0,1388	251.000	0,0174	226.329	0,0162	50.000	0,0035	0	0,0000
11	01	49	00	İKİLİ EKONOMİK İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (1)	0	0,0000	0	0,0000	1.048.000	0,0726	1.022.778	0,0731	2.314.000	0,1600	2.312.298	0,1669
11	01	50	00	İKİLİ EKONOMİK İŞLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2)	0	0,0000	0	0,0000	120.600	0,0084	117.188	0,0084	75.000	0,0052	0	0,0000
11	01	51	00	KÜRESEL VE İNSANİ KONULAR GENEL MD.	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	75.000	0,0052	0	0,0000
11	01	52	00	ÇATIŞMAYI ÖNLEME VE KRİZ YÖNETİMİ GN. MD.	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	0	0,0000	75.000	0,0052	0	0,0000
11	01	53	00	ULUSLARARASI HUKUK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	0,0000	0	0,0000	93.000	0,0064	85.941	0,0061	232.000	0,0160	158.698	0,0115
11	01	54	00	ANDLAŞMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	0,0000	0	0,0000	34.000	0,0024	26.959	0,0019	302.000	0,0209	225.996	0,0163
				GENEL TOPLAM	**1.030.114.678**	**100**	**972.714.695**	**100**	**1.443.391.751**	**100**	**1.398.912.579**	**100**	**1.446.124.935**	**100**	**1.385.635.731**	**100**

Not: Birimlerin yüzde oranları, toplam ödenek ve toplam harcamalara yüzde oranıdır.

EK-5: Yıllar İtibarıyla Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırma (1. Düzey) Tablosu

KODU	AÇIKLAMA	2010				2011				2012			
		Toplam Ödenek	%	Harcama	%	Toplam Ödenek	%	Harcama	%	Toplam Ödenek	%	Harcama	%
01	GENEL KAMU HİZMETLERİ	889.644.583	86,3636	838.827.066	86,2357	1.277.063.751	88,4766	1.236.908.545	88,4193	1.271.337.497	87,9134	1.215.763.123	87,7405
02	SAVUNMA HİZMETLERİ	30.001	0,0029	6.466	0,0007	30.000	0,0021	12.608	0,0009	23.000	0,0016	13.476	0,0010
03	KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	4.325.000	0,4199	3.995.931	0,4108	6.157.500	0,4266	5.662.135	0,4048	7.259.748	0,5020	6.941.937	0,5010
07	SAĞLIK HİZMETLERİ	1.210.000	0,1175	1.210.000	0,1244	805.000	0,0558	805.000	0,0575	1.000.000	0,0692	1.000.000	0,0722
08	DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ	53.375.000	5,1815	52.032.293	5,3492	65.180.000	4,5158	64.729.203	4,6271	67.330.000	4,6559	67.109.849	4,8433
09	EĞİTİM HİZMETLERİ	74.090.094	7,1924	69.520.637	7,1471	85.242.500	5,9057	82.228.926	5,8781	89.678.690	6,2013	85.766.310	6,1897
10	SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ	7.440.000	0,7222	7.122.303	0,7322	8.731.000	0,6049	8.566.162	0,6123	9.496.000	0,6567	9.041.036	0,6525
GENEL TOPLAM		1.030.114.678	100	972.714.695	100	1.443.209.751	100	1.398.912.579	100	1.446.124.935	100	1.385.635.731	100

Not: Birimlerin yüzde oranları, toplam ödenek ve toplam harcamalara yüzde oranıdır.

EK-6: Yıllar İtibariyle Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Tablosu

KODU		AÇIKLAMA	2010				2011				2012			
I	II		Toplam Ödenek	%	Harcama	%	Toplam Ödenek	%	Harcama	%	Toplam Ödenek	%	Harcama	%
01		**PERSONEL GİDERLERİ**	**367.238.000,00**	**35,65**	**366.730.910,60**	**37,70**	**443.053.500,00**	**30,70**	**442.738.683,75**	**31,65**	**521.224.884,34**	**36,04**	**520.406.942,75**	**37,56**
	01	MEMURLAR	231.978.600,00	22,52	231.753.281,33	23,83	288.121.600,00	19,96	287.964.982,56	20,58	329.978.000,00	**22,82**	329.276.737,38	**23,76**
	02	SÖZLEŞMELI PERSONEL	132.513.400,00	12,86	132.435.525,30	13,62	151.905.000,00	10,52	151.868.045,89	10,86	187.886.000,00	**12,99**	187.846.725,66	**13,56**
	03	İŞÇILER	2.146.000,00	0,21	2.113.393,76	0,22	2.276.900,00	0,16	2.187.552,59	0,16	260.400,00	**0,02**	2.602.843,98	**0,19**
	04	GEÇICI PERSONEL	600.000,00	0,06	428.710,21	0,04	750.000,00	0,05	718.102,71	0,05	756.884,34	**0,05**	680.635,73	**0,05**
02		**SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI DEVLET PRM.**	**36.259.000,00**	**3,52**	**35.431.352,49**	**3,64**	**40.778.500,00**	**2,83**	**40.396.761,06**	**2,89**	**49.555.500,00**	**3,43**	**48.881.701,81**	**3,53**
	01	MEMURLAR	13.466.000,00	1,31	13.322.463,50	1,37	15.859.500,00	1,10	15.780.328,32	1,13	18.850.500,00	**1,30**	18.811.828,15	**1,36**
	02	SÖZLEŞMELI PERSONEL	22.271.000,00	2,16	21.639.463,17	2,22	24.274.000,00	1,68	24.015.680,29	1,72	29.524.000,00	**2,04**	28.983.457,84	**2,09**
	03	İŞÇILER	372.000,00	0,04	353.974,92	0,04	390.000,00	0,03	353.068,14	0,03	727.000,00	**0,05**	724.257,72	**0,05**
	05	DIĞER PERSONEL	150.000,00	0,01	115.450,90	0,01	255.000,00	0,02	247.684,31	0,02	454.000,00	**0,03**	362.158,10	**0,03**
03		**MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ**	**237.137.783,74**	**23,02**	**221.049.773,93**	**22,73**	**396.389.251,02**	**27,46**	**381.965.314,66**	**27,30**	**301.696.024,74**	**20,86**	**275.431.912,34**	**19,88**
	02	TÜKETIME YÖNELIK MAL VE MALZEME ALIMLARI	27.081.000,00	2,63	25.639.803,49	2,64	35.366.370,00	2,45	33.781.594,05	2,41	45.448.602,47	**3,14**	43.295.216,83	**3,12**
	03	YOLLUKLAR	33.493.000,00	3,25	31.644.798,10	3,25	41.906.400,00	2,90	40.637.157,96	2,90	45.634.500,00	**3,16**	42.974.531,99	**3,10**
	04	GÖREV GIDERLERI	49.600.000,00	4,81	47.858.144,86	4,92	56.245.000,00	3,90	55.966.983,04	4,00	31.431.004,15	**2,17**	31.068.851,29	**2,24**
	05	HIZMET ALIMLARI	74.111.100,74	7,19	69.779.758,65	7,17	95.462.990,02	6,61	90.216.323,59	6,45	118.178.600,87	**8,17**	111.136.319,93	**8,02**
	06	TEMSIL VE TANITMA GIDERLERI	24.604.000,00	2,39	20.724.633,45	2,13	135.744.791,00	9,40	132.620.427,26	9,48	29.632.614,80	**2,05**	19.667.103,20	**1,42**
	07	M.MAL, G.MADDI HAK ALIM, BAKIM/ ONARIMLAR	13.353.653,00	1,30	11.970.756,15	1,23	19.127.000,00	1,33	17.115.412,02	1,22	15.715.080,23	**1,09**	12.699.112,51	**0,92**
	08	GAYRIMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GIDERLERİ	4.003.000,00	0,39	3.860.102,57	0,40	4.480.000,00	0,31	4.249.456,80	0,30	5.625.622,22	**0,39**	5.422.992,40	**0,39**
	09	TEDAVI VE CENAZE GIDERLERI	10.892.030,00	1,06	9.571.776,66	0,98	8.056.700,00	0,56	7.377.959,94	0,53	10.030.000,00	**0,69**	9.167.784,19	**0,66**
05		**CARİ TRANSFERLER**	**257.932.094,00**	**25,04**	**247.916.481,71**	**25,49**	**314.365.000,00**	**21,78**	**304.435.771,63**	**21,76**	**325.887.290,00**	**22,54**	**316.758.302,79**	**22,86**
	02	HAZINE YARDIMLARI	158.000,00	0,02	158.000,00	0,02	700.000,00	0,05	700.000,00	0,05	250.000,00	**0,02**	250.000,00	**0,02**
	03	TRANSFERLERYARDIMLAR	1.778.000,00	0,17	1.777.695,93	0,18	1.756.000,00	0,12	1.701.000,00	0,12	2.732.000,00	**0,19**	2.420.190,40	**0,17**
	04	HANE HALKINA YAPILAN TRANSFERLER	40.500,00	0,00	20.363,62	0,00	60.000,00	0,00	34.690,47	0,00	61.000,00	**0,00**	19.024,60	**0,00**
	06	YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	255.955.594,00	24,85	245.960.422,16	25,29	311.849.000,00	21,61	302.000.081,16	21,59	322.844.290,00	**22,32**	314.069.087,79	**22,67**
06		**SERMAYE GİDERLERİ**	**131.432.800,00**	**12,76**	**101.522.412,21**	**10,44**	**248.730.000,00**	**17,23**	**229.330.350,62**	**16,39**	**247.483.040,61**	**17,11**	**224.099.064,09**	**16,17**
	01	MAMUL MAL ALIMLARI	16.918.000,00	1,64	16.439.312,01	1,69	21.010.000,00	1,46	19.899.860,32	1,42	28.202.361,95	**1,95**	25.898.052,76	**1,87**
	03	GAYRI MADDI HAK ALIMLARI	3.000.000,00	0,29	2.830.122,19	0,29	2.500.000,00	0,17	2.499.959,08	0,18	6.041.000,00	**0,42**	3.482.950,74	**0,25**
	04	GAYRIMENKUL ALIMLARI VE KAMULAŞTIRMASI	37.987.000,00	3,69	31.940.636,66	3,28	115.200.000,00	7,98	110.427.930,32	7,89	50.100.000,00	**3,46**	49.651.503,15	**3,58**
	05	GAYRIMENKUL SERMAYE ÜRETIM GIDERLERI	45.495.000,00	4,42	28.958.267,39	2,98	84.685.000,00	5,87	73.873.742,21	5,28	141.487.394,66	**9,78**	128.951.363,75	**9,31**
	07	GAYRIMENKUL BÜYÜK ONARIM GIDERLERI	28.032.800,00	2,72	21.354.073,96	2,20	25.335.000,00	1,76	22.628.858,69	1,62	21.652.284,00	**1,50**	16.115.193,69	**1,16**
08		**BORÇ VERME**	**115.000,00**	**0,01**	**63.763,77**	0,01	**75.500,00**	**0,01**	**45.697,64**	**0,00**	**278.195,55**	**0,02**	**57.807,14**	**0,00**
	01	YURTIÇI BORÇ VERME	115.000,00	0,01	63.763,77	0,01	75.500,00	0,01	45.697,64	0,00	278.195,55	**0,02**	57.807,14	**0,00**
GENEL TOPLAM			**1.030.114.677,74**	**100**	**972.714.694,71**	**100**	**1.443.391.751,02**	**100**	**1.398.912.579,36**	**100**	**1.446.124.935,24**	**100**	**1.385.635.730,92**	**100**

Not: Ekonomik kodun yüzde oranı, harcama toplamına yüzde oranıdır.